

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
Παλαιστίνειοι ἀναμνήσεις.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Οἱ ἑκατὸ φωνές τῆς λύρας - ποιήματα.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ

Χατζῆ Καραντάνης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ Ἐπιστολή.

ΕΝ ΚΕΙΜΗΛΙΟΝ

Π. ΡΕΛΙΑΔΟΥ

Ὁ ἀσύρματος τηλεγράφος.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗ

Ἀπαρχαί.

ΠΕΤΡΟΥ ΓΙΑΝΝΙΔΗ: Πεθαμμένες ἀγάπες.

ΖΕΦΥΡΟΥ: Ὁ κισσός. — Ἐπιστροφή τοῦ Φρίτσιοφ.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΑΡΤΑΚΗ: Χαμός.

Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ: Ἐλεγεία. — Γιά τὸ λαγγάδι.

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Θαῖς — μυθιστόρημα — τέλος.

ΧΑΡΗ ΗΜΕΡΙΝΟΥ

Δόγοι καὶ ἀντίλογοι.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΤΕΧΝΗ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ἐπιστολή τοῦ ἀρχιδουκὸς Σαλβατόρ. — Κυμβέλλος. — Λο-
χαιολογία. — Βουλγαρικὸν μελόδραμα. — Βιοσχημα. — Πι-
νακίδες. — Ἐπιστήμη. — Ἀλληλογράμμα.

Εἰκόνες: Προτομή ὑπὸ Βοδία — ἔκτος τοῦ καμάνι. —
Χατζῆ Καραντάνης. — Πανομοίωτον ἐπιστολὴς Οὐνασίου
Ἀνδρούτσου. — Πόρται βυζαντιναί.

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος δο. 25
 δι' έξ μην. „ 13
 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εν έτος φρ. 25
 δι' έξ μην. „ 13

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
 ΑΘΗΝΑΙ, 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
 ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

— Πάσα αίτησις προς έγγραφην συνοδεύεται απαραίτητως υπό του αντιτίμου εις τραπεζ.
 ή ταχ. επιταγήν.
 προς τόν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντήν των «Παναθηναίων» δδός Φιλελλήνων 18, 'Αθήνας.

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ — ΑΘΗΝΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ των «Παναθηναίων» εις την Ρωσίαν ο κ. 'Αναστάσιος Μάλτος,
 'Οδησός Alexandrowski Prospect N° 3.

„ΝΕΟΝ ΑΣΤΥ“

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Διευθυντής: Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Δέκα συντάσσεται και ολοκληρον επιτελείον συνεργατών.
 'Αρθρα επί όλων των ζητημάτων της ημέρας, ειδήσεις ακριβέσταται,
 Τηλεγραφήματα εξ Εύρώπης
 Τό ποικιλώτερον 'Αθηναϊκόν φύλλον.

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Εσωτερικοῦ

Τρίμηνος Δρ. 8. — Έξάμηνος Δρ. 15. — Έτησία Δρ. 30.

Εξωτερικοῦ

Έξάμηνος Χρ. φρ. 25. — Έτησία Χρ. φρ 45.
 Αί συνδρομαί αποστέλλονται προς την Διεύθυνσιν (δδός Σοφοκλέους αριθ. 2).

ΖΩΙΟΠΟΛΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

ΤΙΜΗΘΕΙΣ ΔΙ' ΟΚΤΩ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, 60

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Γρηγορίου Ξενοπούλου — Το Βασιλικόν θέατρον.

Ι. Γρυπάρη — Έλεγείον.

Λεοπάρδη — Διάλογοι της Φύσεως και μιᾶς ψυχῆς.

Μ. Μαλακάση — Francesca da Rimini.

Σπ. Λοβέρδου — Αί Έλληνίδες.

Άγάθωνος Κριτωγίδου — Γεώργιος Άκωβίδης.

Έμμ. Σ. Λυκούδη — Η ιδέα άτομικῶς και ή κοινή γνώμη.

Δομήνικος Θεοτοκόπουλος — μετ' εικόνων.

Α. Παπαδιαμάντη — Στρίγλα Μάνα διήγημα.

Άλεξάνδρας Παπαδοπούλου — Στο Μοναστήρι, διήγημα μετ' εικόνων.

Γ. Ε. Μαυρογιάννη — Νικόλαος Μακιαβέλης.

Κωνστ. Γ. Ζησίου — Μονεμβασία.

Τύποις Π. Α. Σακελλαρίου, εν 'Αθήναις.

Αί έγγραφα λογίζονται δογόμε-
 ναι από 15 'Οκτωβρίου ή 15 'Α-
 πριλίου.
 Τα χειρόγραφα δεν επιστρέ-
 φονται.
 'Εν τεύχος αποστέλλεται δωρεάν
 ως δείγμα.
 'Αγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον, του
 οποίου αποστέλλονται εις το γρα-
 φείον δύο αντίτυπα.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΤΟΣ Β'

31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1902

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΕΙΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

1. 'Η καθόλου ήθικη και εθνική σημασία και σπουδαιότης της εις τούς αγίους
 τόπους χάριν προσκυνήσεως αποδημίας.

Μεταβάς τῷ 1899 κατά τὰς ἑορτάς τοῦ Με-
 γάλου Πάσχα εἰς προσκύνῃσιν τῶν ἁγίων
 τόπων και περιεργασάμενος τὰ κατὰ τὴν ἁγίαν
 πόλιν και τὴν Βηθλεέμ, τὴν Βηθανίαν ἔτι δὲ
 και τὴν πέριξ χώραν τῆς νοτίου Παλαιστίνης
 και τῆς δυτικῆς ἐνταῦθα ὄχθης τοῦ 'Ιορδάνου
 και τῆς βορείου ἀκτῆς τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης,
 λαβὼν τὸ βάπτισμα τοῦ προσκυνητοῦ ἐν τοῖς
 ρεῖθροις τοῦ 'Ιορδάνου, ἐπισκεψάμενος δὲ και
 τὴν 'Ιεριχῶ και τὰς κατὰ τὴν περιοχὴν αὐτῆς
 ἱερὰς μονὰς τοῦ Τιμίου Προδρόμου, τοῦ 'Αββά
 Γερασίου, τὸ Σαραντάριον, πορρωτέρω δὲ τὴν
 μονὴν Χωζεβάν, εἰτα πάλιν τὴν ἱστορικωτάτην
 μονὴν τοῦ 'Αγίου Σάββα — Μάρ Σάββα — τοὺς
 ἱεροὺς τούτους σταθμοὺς και φρούρια τῆς ἑλ-
 ληνικῆς ὁρθοδοξίας και τοῦ 'Ελληνισμοῦ, μετὰ
 τὴν εἰς 'Αθήνας ἐπάνοδόν μου συνέταξα ἑκθε-
 σιν ἱκανῶς μακρὰν περὶ τῶν ἁγίων τόπων ὡς
 ἔχουσι νῦν τὰ αὐτόθι ἐκκλησιαστικὰ πράγματα
 ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. 'Η ἑκθεσις ἐγένετο πρὸς

τὸν τότε ὑπουργὸν τῆς Παιδείας, τὸν πεπαιδευ-
 μένον και πεφωτισμένον πολιτευτὴν 'Αθανά-
 σιον Εὐταξίαν, τὸν ἐκπροσωποῦντα ἐν τῇ τότε
 κυβερνήσει οὐχὶ ἀπλῶς τὴν διοίκησιν τῆς δη-
 μοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ τὴν παιδείαν, τὴν
 ἐπιστήμην αὐτὴν και τὴν τῶν ἀπανταχοῦ ἐθνι-
 κῶν ἐκκλησιαστικῶν συμφερόντων πεφωτισμέ-
 νην ἀντίληψιν και εὐστοχον ὑπὲρ αὐτῶν συνη-
 γορίαν και ἐνέργειαν. Τὰ ἐν Παλαιστίνῃ ἐθνικὰ
 ἐκκλησιαστικὰ συμφέροντα συγκεντροῦνται κυ-
 ρίως ἐν 'Ιερουσαλήμ· ἀλλ' οὐχ ἦτιον και πᾶσα
 ἡ λοιπὴ Παλαιστίνη, ἥ τε βορεία και ἡ νοτία,
 ἥ τε ἐντεῦθεν τοῦ 'Ιορδάνου και ἡ πέραν τοῦ
 ποταμοῦ τούτου, εἶνε χώρα μεγάλως διαφέ-
 ρουσα τῷ 'Ελληνισμῷ, οὐχὶ ἀπλῶς ὑπὸ ἔποψιν
 ἱστορικὴν τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ και ὑπὸ ἔπο-
 ψιν ἐθνικὴν τοῦ παρόντος και τοῦ μέλλοντος.
 Διότι ἐν πάσῃ τῇ εὐρείᾳ ταύτῃ χώρᾳ, τῇ ὑπα-
 γομένη ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν διοίκησιν και
 δικαιοδοσίαν τῆς ἐν 'Ιερουσαλήμ Πατριαρχικῆς

Ἐκκλησίας, υπάρχουνσι πλείστα ὅσα συμφέροντα ἐκκλησιαστικά καὶ ἐθνικά, συνδεόμενα μετὰ τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀρθοδόξου ἱεροσολυμιτικῆς ἐκκλησίας, δυνάμενα μεγάλην νὰ ἀσκήσωσιν ἐπὶ τὰς τύχας ταύτης ροπήν. Ὅθεν μελέτη τις περὶ τῶν ἁγίων τόπων δέον νὰ περιλάβῃ σύμπασαν τὴν Παλαιστίνην. Τοῦτο ἐκίνησεν ἡμᾶς νὰ ἐπαναλάβωμεν εὐθὺς τὸ ἐπόμενον ἔτος 1900 τὴν εἰς Παλαιστίνην ἀποδημίαν. Ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι εἶλκεν ἡμᾶς αὐτὸς ἰσχυρῶς εἰς τοὺς ἁγίους τόπους.

Οἱ ἅγιοι τόποι, ἐπὶ πάντα χριστιανὸν εὐσεβῆ, πολλῶ δὲ πλέον ἐπὶ ὀρθόδοξον Ἑλληνα, ἀσκοῦσιν ἐκυστικὴν ροπήν, ἥτις μετὰ τὴν πρώτην ἀποδημίαν καὶ ἐπίσκεψιν καθίσταται ἰσχυροτέρα. Ὑπὸ ἀπλῶς φυσικὴν ἐποψὶν κρινομένη ἡ περὶ τὴν ἁγίαν πόλιν χώρα, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔχουσα καλλονὰς φυσικὰς ἐξόχους, καὶ αὕτη δὲ ἡ ἁγία πόλις ὑπὸ ἐποψὶν τεχνικῆς καλλονῆς, καθαριότητος καὶ λοιπῶν ἐξωτερικῶν καθωραϊσμάτων καὶ τέρψεων, δὲν διαφέρει τῶν ἄλλων τουρκικῶν πόλεων, ὑπολειπομένη μάλιστα σφόδρα τινῶν ἐκ τούτων. Ἀλλὰ τὸ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ αἰσθήσει καὶ θεᾷ καὶ ἀπολαύσει ἔλλειπον ἀναπληροῦται δαιτυλέστατα ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς θεᾶς τῆς ἐσωτερικῆς, τῆς διαφωτισομένης ὑπὸ τῆς ἱστορίας καὶ ζωογονουμένης καὶ θερμαινομένης ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τοῦ θρησκευτικοῦ, τοῦ συνδεομένου πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς ἱστορίας. Ὅπως ἡ ἁγία πόλις καὶ ἡ περιοχὴ αὐτῆς μετὰ τοῦ ἀπείρου πλήθους τῶν ἐκ παραδόσεως θρησκευτικῶν μνημείων, ἅτινα ἐν παντὶ βήματι βλέπει καὶ μανθάνει ὁ προσκυνητὴς ἢ ὁ περιηγητὴς, καὶ ἰδίως μετὰ τοῦ πολυδαίδαλου, λαβυρινθώδους, ἱστορικωτάτου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, μετὰ τοῦ Ὁρους τῶν ἐλαιῶν καὶ τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, τῶν λόφων Σιών καὶ Ἀμορίας, τῆς κοιλάδος Χινώμ, μεθίσταται ἐν τῇ διανοίᾳ τῇ ἱστορικῇ εἰς πόλιν ἰδεώδη ἐνταῦτῳ καὶ πραγματικῇ, εἰς ἱστορίαν ζῶσαν καὶ λαλοῦσαν, οὕτω καὶ πᾶσα ἡ Παλαιστίνη ἡ περικλείουσα ἐν ἑαυτῇ ὑπερτριχίλιετῇ ἱστορίαν λαῶν καὶ φυλῶν, γεναρχῶν, νομοθετῶν, βασιλέων καὶ προφητῶν, θρησκευμάτων καὶ θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων καὶ ἰδεῶν ὑπερφύων καὶ ἀποκαλύψεων θείων, ἐκκλησιῶν καὶ μονῶν καὶ παντοίων κοιτῶν θρησκευτικοῦ βίου ὑπὸ ποικιλωτάτης μορφᾶς καὶ φάσεις ἐξελισσομένου, μεθίσταται εἰς χώραν θαυμάτων καὶ διδαγμάτων, μεθιστώσαν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἰδεῶδες ὕψος τοῦ ἀν-

θρώπου ἱστορικοῦ βίου. Αἱ Ἀθηναὶ αἱ ὑψώσασαι τὸν ἄνθρωπον φυσικῶς καὶ ἱστορικῶς διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ φυσικοῦ εἰς τὸ οὐράνιον ὕψος τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τῆς γνησίας ἐπιστήμης καὶ φιλοσοφίας, τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιήσεως, δύνανται νὰ χωρισθῶσιν ἐν τῇ φαντασίᾳ, τῇ διανοίᾳ καὶ τῷ αἰσθήματι τοῦ φιλοσόφου περιηγητοῦ ἢ προσκυνητοῦ ἀπὸ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, τοῦ Ὀλύμπου, τῆς Ὀλυμπίας, τῶν Δελφῶν, Ἀργεῶν, Μυκηνῶν, Σπάρτης, Κορίνθου, Θηβῶν καὶ τοσούτων ἄλλων κοιτῶν καὶ ἐστιῶν τοῦ πνευματικοῦ βίου τῆς Ἑλλάδος; Δύναται ἡ Ἱερουσαλὴμ ἢ Βηθλεὲμ ἐνθα ἐξ οὐρανοῦ κατήλθε μέχρι γῆς ὁ τῆς δικαιοσύνης Ἥλιος, τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἠθικὸν φῶς, ἡ ἐξ ὕψους Ἀνατολὴ ἐπέλαμψε τῷ ἀνθρώπινῳ γένει, δύναται νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, τῆς Ναζαρετ καὶ τοῦ Ὁρους τῶν Μακαρισμῶν καὶ τῆς λίμνης Γεννησαρετ καὶ Καπερναοῦμ καὶ Βηθαϊδᾶ καὶ τοῦ ὄρους τοῦ Θαβωρίου; Δύναται ἡ Νέα Διαθήκη νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τῆς Παλαιᾶς; ἢ ὁ Ἰορδάνης ἀπὸ τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, τῆς πρότερον Σιδδὶμ — Σοδόμων καὶ Γομόρων — καὶ τῶν ὁρέων τοῦ Μωάβ; ἢ τὸ Θαβώρ ἀπὸ τοῦ Ἀερμών, καὶ Θαβώρ καὶ Ναζαρετ ἀπὸ Ἑσδρελών, ἢ Σιγὼρ καὶ Σαμάρια ἀπὸ Γαριζίν; Οὐδὲν ἐν τῇ καθολικῇ θεᾷ καὶ τῇ ἐποπτικῇ νοήσει τῆς ἱστορίας οὕτως ἰδεωδῶς μεγαλοπρεπὲς ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ καταπληττον οἶον τὸ θεᾶσθαι νοερώς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ μεγάλῳ αἰῶνι τῶν ἱστορικῶν ἐν ἐνότητι ποικιλιῶν καὶ μάλιστα ἐν τῷ χώρῳ τῷ θρησκευτικῷ, τῶν ἐν μεταβολαῖς καὶ μεταστάσεσι συμμίξεων καὶ ἐν τῇ ἀπλότητι τῆς οὐσίας πολυποικίλων συνθέσεων τῶν γινομένων καὶ φαινομένων. Ἰουδαϊσμός ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, Χριστιανισμός ἐν τῷ Ἑλληνισμῷ καὶ ἐν τῷ Ἑλληνορωμαϊκῷ βίῳ παράγει τὸν νεώτερον εὐρωπαϊκὸν βίον. Μωαμεθανισμός ὥσει τις παρέκβασις ἐκ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐξ αὐτῶν μόνον ἱστορικῶς ἐρμηνεύμενος, καὶ ὅμως ἀντασσομένος κατὰ τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανισμοῦ ἰδοὺ ἐν βραχυλογίᾳ ἡ οὐσία τῆς ὅλης ἱστορικῆς πορείας τοῦ πνευματικοῦ βίου τῆς κυρίως ἱστορικῆς ἀνθρωπότητος Παλαιστίνης, Ἑλλάδος, Ἱερουσαλὴμ, Ἀθῆναι, Ρώμη, Κωνσταντινούπολις εἴτε ἐν ἀκμῇ καὶ δυνάμει ὕλικῇ διατελοῦσαι, εἴτε ἐν μέσῳ καταστροφῶν, ἐρημώσεων καὶ ἐρειπίων κείμεναι, θὰ ἄρχωσι διηγεῖσθαι ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν ἐρευνητῶν τῆς ἱστορίας, τοῦ

ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς αἰσθήσεως ἔλλειποντος ἀναπληρουμένου διηγεῖσθαι ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ φωτὸς τῆς διανοίας καὶ τοῦ αἰσθήματος. Ὁ πόθος τῆς εἰς Παλαιστίνην ἀποδημίας καὶ τῆς ἐνταῦθα περιοδείας εἶνε κληρονομία ἠθικὴ καὶ ἐθνικὴ παντὸς Ἑλλήνος χριστιανοῦ ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι νῦν, ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας ἐμπνεόμενος, ἐν θρησκευτικῇ ἀγωγῇ καὶ παιδεύσει καὶ διὰ τῆς εὐσεβείας ἀναπτυσσόμενος καὶ ἐνισχυόμενος. Ὁ ὕλισμός καὶ ἡ ἠθικὴ ἀδιαφορία καὶ ἡ δοκησισοφία ἀλαζονεία, πάντα ταῦτα τὰ προϊόντα ἡμιμαθείας καὶ ἠθικῆς ἐπιπολαιότητος, διαφθορᾶς καὶ πορώσεως τείνουσι νὰ ἐξαλείψωσι τὸν πόθον τοῦτον. Ἀλλ' ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη ἢ ἀπὸ εὐσεβείας ἐμπνεομένη μεθίστησιν αὐτὸν εἰς φιλόσοφον καὶ φιλόστορα ροπήν πνευματικὴν καὶ βουλὴν ἠθικὴν, καὶ ἀληθοῦς φιλοπατρίας ἐμπνέει τὸ αἰσθημα καὶ τοῦ καθήκοντος δείκνυσιν τὴν ὁδόν. Καὶ ὅπως πάσης ἀληθοῦς ἠθικῆς ἡδονῆς ἡ ἀπόλαυσις οὐδένα φέρει κόρον, ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον αὐξάνει τὴν τοῦ ἐφετοῦ ἐπιθυμίαν, οὕτω καὶ τῶν ἱερῶν ἱστορικῶν τόπων ἡ ἐπίσκεψις, τόπων, ἐν οἷς ἡ ἰδέα καὶ τὸ ἰδεῶδες ἔλαβον ὑπόστασιν ἱστορικὴν, καθίσταται τέρψις ἠθικὴ, οὐδένα ἐμποιοῦσα κόρον, νέον δὲ διηγεῖσθαι καὶ ἰσχυρότερον πόθον.

Ἐν τῇ ἐπισκέψει τῶν ἁγίων τόπων, ἡ ὑψίστη τέρψις, ἡ ἠθικὴ καὶ τὸ ὑψίστον αἶσθημα τῆς εὐσεβείας συνδέεται ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλλήνος μετὰ τοῦ ὑψίστου καθήκοντος φιλοπατρίας, οὐ μόνον διότι οὕτω τὸ αἶσθημα τὸ θρησκευτικὸν καὶ σὺν αὐτῷ τὸ ἠθικόν, ἀναζωογονούμενον καὶ ὑψούμενον καὶ κρατυνόμενον ὑποῖ καὶ κρατύνει ἐμμέσως τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ Ἑλλήν ὁ ὀρθόδοξος λαμβάνει οὕτω ἀκριβεστέραν καὶ καθολικωτέραν συνειδήσιν ἐθνικὴν ἐρχόμενος εἰς πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν συνάφειαν πρὸς τὸ ἐκεῖθεν τῶν γεωγραφικῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος μέγα ἱστορικὸν πνευματικὸν κράτος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, γίνεται δὲ καὶ ἠθικὸς ἀρωγὸς τῆς ἐν τῷ κράτει τούτῳ κρατερώς ἀγωνιζομένης ἐλληνικῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῶν λειτουργῶν αὐτῆς. Πρὸς ταῦτα ἀποβλέποντες ἐγράψαμεν διὰ μακρῶν, μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1895 γενομένην δευτέραν ἡμῶν εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ἀποδημίαν, περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς παρ' ἡμῖν διοργανώσεως μεγάλων θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν συνοδειῶν πρὸς τὰ ἔκτος τοῦ Κράτους ἐθνικὰ κέντρα τοῦ ὀρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ καὶ προ-

πάντων εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ.

Καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον δὲ ἐκ Παλαιστίνης τῷ 1899 συνηγορήσαμεν θερμῶς παρὰ τοῖς ἐνταῦθα συλλόγοις καὶ παρ' ἀνδράσιν ἀρμοδίους ὑπὲρ διοργανώσεως μεγάλης συνοδείας εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχα 1900. Ὁ πόθος ἡμῶν ἐξεπληρώθη ἐν μέρει τότε, ἀφοῦ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ Πάσχα ἐκεῖνο εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μεθ' ἡμῶν μεταβάντων ἠυξήθη σημαντικῶς, περιλαμβάνων ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ, καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλους ἐγκρίτους πολίτας καὶ τινας εὐσεβεῖς δεσποίνας. Ἐτι σημαντικώτερα ἦσαν τὰ γενόμενα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1901. Αὕτη ἡ κυβέρνησις ἡ ἐλληνικὴ ἢ ἄλλον τὸ κράτος τὸ ἐλληνικὸν μετέσχεν ἐπισήμως καὶ λαμπρῶς τῶν ἐν ἁγίοις τόποις ἐορτῶν καὶ ἀπέδειξε τὸ ὑπὲρ τούτων διαφέρον αὐτῆς, ἐπισημνῶτα, μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἐπιδεικτικώτατα δι' ἀποστολῆς ναυτικῆς μοίρας ὁλοκλήρου ἐλληνικῆς εἰς τὰ ὕδατα τῆς Παλαιστίνης καὶ πλήθος ἀξιωματικῶν καὶ ναυτῶν εἰς τὰ σεβάσματα τὰ ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει καὶ περὶ αὐτήν. Τῷ λαμπρῷ τούτῳ ἔργῳ ἠκολούθησεν ἔργον ἔτι λαμπρότερον, ἡ ἀποστολὴ σύμπαντος τοῦ θωρηκτοῦ στόλου εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος. Ὅποια καὶ ὁπόσον σπουδαῖα ἀποτελέσματα ἠθικὰ ἐπὶνεγκεν ἡ πράξις αὕτη τὸ πολὺ δημόσιον γινώσκει μόνον ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐφημερίσι δημοσιευθειῶν ἐνθουσιωδῶν περιγραφῶν τῆς γενομένης εἰς τὸ ἐλληνικὸν ναυτικὸν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει ὑποδοχῆς, ἀλλ' οἱ γινώσκοντες τὴν κατάστασιν, ἐν ἣ διετελοῦν τὰ ἐκεῖ πράγματα ὑπὸ ἐποψὶν ἐθνικῇ μικρὸν πρὸ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ἐλληνικοῦ στόλου, οὗτοι ἐννοοῦσι πόσον ἀληθῶς ὠφέλιμα ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα, πῶς ἡ κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐπὶ μακρὸν ἐκ τῶν τάξεων τῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει πνευματικῶν μαχητῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ φυγαδευθεῖσα ὁμόνοια καὶ ἡ ἐν τῇ ἐνότητι ἰσχύς ἐπανήλθε τέλει καὶ πόσα συμφέροντα ἐθνικά, εἰς σοβαρὸν περιστάνα κίνδυνον, ἐσώθησαν καὶ πόσον οἰκτρῶς ἐπεύσθησαν αἱ ἐλπίδες τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν κερδοσκοποῦντων ἐπὶ τὴν ρηθείσαν ἠθικὴν ἐκείνην ἀνωμαλίαν.

Ἀλλ' ἡ μετάβασις τοῦ στόλου δὲν ἦτο ἡ μόνη αἰτία ἡ ἐπενεγκοῦσα τοιαῦτα ἀποτελέσματα. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνέβη τὸ σπουδαῖον ἐν τοῖς χρονικοῖς τοῦ Ἁγίου Ὁρους γεγονός τῆς αὐτόσε μεταβάσεως τοῦ ἐν Κων-

σταντινουπόλει Ἕλληνας πρέσβευς Ν. Μαυροκορδάτου. Πρῶτον νῦν μετὰ τὴν ἰδρυσιν τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἐπεσκέψατο τὸ ἀγιώ-
νυμον Ὅρος Ἕλληνας πολιτικὸς ἀνὴρ, ἐπίση-
μον ὄντως κατέχων θέσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ.
Ὁ Ν. Μαυροκορδάτος, ὁ ἀριστος τῶν νῦν
Ἑλλήνων διπλωματῶν, ἐπαξίως ἀπὸ πολλῶν
ἐτῶν ἀντιπροσωπεύων παρὰ τῷ Σουλτάνῳ
καὶ τῇ Υ. Π. τὸν βασιλέα τῶν Ἑλλήνων καὶ
τοσοῦτον ἐπιτυχῶς προστατεύων τὰ ἑλληνικὰ
συμφέροντα ἐν τῇ ὀθωμανικῇ πρωτεύουσῃ,
μεταβὰς εἰς Ἅγιον Ὅρος περιῆλθεν ἀπάσας
τὰς μονὰς καὶ τὰς σκήτας, καὶ πάντα τὰ ἀ-
φορῶντα αὐτὰς ἐπισταμένως ἐξετάσας, καὶ
πανταχοῦ τὸ καλὸν καὶ συμφέρον νοουητέας
συνετέλεσε μεγάλως εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ προ-
αγωγὴν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων.

Θὰ φανῶμεν ἴσως τοῖς πολλοῖς παρεκβαί-
νοντες πολὺ τοῦ προκειμένου ἡμῶν σκοποῦ
ἀλλ' ἢ συνεφέλκυσιν τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν δια-
νοημάτων ἐν τοῖς ἐθνικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ζη-
τήμασιν εἶνε τοσοῦτον φυσικὴ ἀναπόδραστος,
ὅσον καὶ ἡ ἡθικὴ θρησκευτικὴ καὶ ἐθνικὴ ἐνό-
της μεταξὺ τῆς ἁγίας πόλεως καὶ τοῦ Ἁγίου
Ὁρους. Ἐπαναλαμβάνομεν δὲ ὅτι εἶναι ἐθνι-
κὸν συμφέρον, ἐθνικὸν καθήκον, ἐθνικὴ ἀνάγκη
ἵνα οἱ ἅγιοι τόποι κατασταθῶσι παρ' ἡμῶν
θρησκευτικὰ ἅμα δὲ καὶ ἐθνικὰ προσκυνητή-
ρια. Ὑπὸ θρησκευτικὴν ἔποψιν δὲν ἀρκεῖ, περι-
οριζόμενοι ἀπλῶς εἰς θεωρίας νὰ ἐξαίρωμεν
τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν τελειότητα τῆς Ὁρθοδο-
ξίας. Ἡ θρησκεία δὲν εἶνε ἀπλὴ θεωρία, ἀλλὰ
καὶ πράξις καὶ αἵσθησις καὶ βίος, παρ' ἡμῶν
μάλιστα καὶ βίος ἱστορικός. Καὶ ὑπὸ ἀπλὴν
θρησκευτικὴν ἔποψιν ἔπρεπε νὰ μιμώμεθα
τὰς πράξεις ἐκεῖνας τῶν ἑτεροδόξων, αἵτινες
θρησκευτικῶς ἐξεγείρουσι καὶ ὑψοῦσι τὸ αἴ-
σθημα. Πρέπει νὰ βλέπῃ τις τὰ γινόμενα ἐν
τῇ ἁγίᾳ πόλει καὶ ἰστάμενος πρὸς τὴν εἰσόδου
τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως νὰ βλέπῃ τὰς ἀτε-
λευτήτους σειρὰς τῶν δισχιλίων, τρισχιλίων
καὶ ἐνίοτε πεντακισχιλίων προσκυνητῶν καθο-
λικῶν ἐκ τῶν καθολικῶν χωρῶν τῆς Εὐρώ-
πης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐρχομένων, διερχομέ-
νων τὰς ὁδοὺς τῆς ἁγίας πόλεως καὶ εἰσερχο-
μένων εἰς τὸν μέγαν Ναὸν ἐν ᾧ αἱ πνευμα-
τικαῖς καὶ ψαλμοῖς κατανυκτικαῖς, ἡγουμένων
ἀρχιερέων καὶ ἱερέων ἐκ τῶν περάτων τῆς
οἰκουμένης εἰς προσκύνῃσιν τῶν ἁγίων τό-
πων μεταβαίνοντων, καὶ ἀπείρου πλήθους
ἐπομένων λαϊκῶν προσκυνητῶν, ἀνδρῶν τε καὶ
γυναικῶν καὶ παιδῶν, ἐρχομένων πάντων εἰς

προσκύνῃσιν τῶν πανσέπτων σεβασμάτων τοῦ
χριστιανικοῦ κόσμου. Πρέπει νὰ βλέπῃ τις
ταῦτα καὶ νὰ αἰσθανθῇ ἐν ἑαυτῷ βαθέως τὴν
ἐξ αὐτῶν ἐντύπωσιν ἵνα νοήσῃ τὸ μέγεθος
τῆς ἡθικῆς ὠφελείας τῆς ἐκ τοιούτων θεωριῶν
καὶ προσκυνήσεων προερχομένης.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐννοεῖ τις τὴν ἀκάθε-
κτον, δύναμαι εἰπεῖν, ἡθικὴν ὁρμὴν τὴν παρ-
ορμήσαν ἡμᾶς εἰς δευτέραν εἰς Ἱεροσόλυμα
ἀποδημίαν, ἐν ἔτος μετὰ τὴν πρώτην, τὴν τῷ
1899 γενομένην.

2. Ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Ἱεροσόλυμα.

Τῇ 30 Μαρτίου 1900, ἡμέραν Πέμπτην, ἐπέ-
βημεν ἐκ Πειραιῶς τοῦ ἀγγλοαγυπτιακοῦ ἀτμο-
πλοίου τοῦ ἀποπλέοντος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἔχον-
τες σύμπλους καὶ συμπροσκυνητὰς τῶν ἁγίων
τόπων ἱκανοὺς διακεκριμένους πολίτας Ἕλλη-
νας, ἐν οἷς τὸν ὑποστράτηγον Τριτάκη, τὸν
ἐπίατρον Παναγιώτην Γιαννακόπουλον, τὸν
ἀξιότιμον καὶ ἀγαπητὸν φίλον Ἰω. Νικολαΐδην
πρόην λογιστὴν τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου,
τὸν κ. Σπυρίδωνα Μωραΐτην διευθυντὴν τοῦ
ἐν Τριπόλει Λυκείου, τὸν γυμνασιάρχην Δ.
Λουκάκη, τὸν κ. Μετρουδὴν, καὶ ἄλλους ἔτι
κυρίους καὶ τινας κυρίας. Ὁ συνάδελφος κ.
Ι. Μεσολωρᾶς ἀπῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν δύο
ἡμέρας μεθ' ἡμᾶς. Μετὰ 48 ὥρων πλοῦν
— ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξύ προσηγγίσαμεν καὶ εἰς
τὴν Ρόδον ἐπὶ δύο μόνον ὥρας — κατεπλεύσα-
μεν τὸ Σάββατον — 1 Ἀπριλίου — 2 μ.μ. εἰς
τὸν λιμένα Ἀλεξανδρείας, ὅπου μεταβιβασθέν-
τες εἰς ἄλλο ἀτμόπλοιο τῆς αὐτῆς ἀγγλοαι-
γυπτιακῆς εταιρείας καὶ ἀποπλεύσαντες ἀφι-
κόμεθα τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον, Κυριακῆς
τῶν Βαΐων — 2 Ἀπριλίου — εἰς τὴν κατὰ τὴν
εἴσοδον τῆς διώρυγος τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Πηλου-
σίου νεόκτιστον πόλιν Πόρτ-Σαΐδ. Ἐν τῇ πό-
λει ταύτῃ, ἐν ᾗ ἐξ ἀνάγκης διήλθομεν ὅλην
τὴν ἡμέραν, τοῦ ἀτμοπλοίου μέλλοντος νὰ
ἀποπλεύσῃ ἐντεῦθεν περὶ λύχνων ἀφάς, ὑπάρ-
χει ὅπως ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῆς Αἰγύπτου,
ἀκμαία ἑλληνικὴ ἀποικία, διατηροῦσα ἐκκλη-
σίαν καὶ σχολεῖα, συγκειμένη δὲ ἀπὸ ἐμπο-
ρέων καὶ ἄλλα ποικίλα ἐπιτηδεύματα μετερχο-
μένων Ἑλλήνων, καὶ ἡ διατριβὴ ἡμῶν ἐνταῦθα,
καὶ νῦν ὥς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἦτο
εὐάρεστος ὥς ἐν ἑλληνικῇ πόλει. Καφενεῖα, ξενο-
δοχεῖα, τὰ πάντα ἑλληνικά, καὶ οὐκ ὀλίγαι
ἑλληνικαὶ οἰκογένειαι καὶ ἐκκλησία, ἐν ᾗ παρ-
έστημεν εἰς τὴν τελετὴν τῶν Βαΐων, καθίστων

ἡμῶν εὐάρεστον τὴν διατριβήν. Εἰς τὴν πόλιν
ταύτην ἦλθον ἐκ τῆς ἄλλης Αἰγύπτου καὶ μεθ'
ἡμῶν ἀπέπλευσαν εἰς Ἰόππην ὥς προσκυνηταὶ
τῶν ἁγίων τόπων πολλοὶ ἄλλοι Ἕλληνες.

Εἰς τὴν Ἰόππην ἀφικόμεθα τὴν πρωΐαν τῆς
Μεγάλης Δευτέρας μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ
ἡλίου.

Ἡ Ἰόππη εἶναι ἐπίνειον τῆς ἁγίας πό-
λεως οὐχὶ εὐλίμενον. Ἡ ἀποβίβασις εἰς τὴν
ἐν μέσῳ πετρῶν καὶ σκοπέλων ἐκτεινο-
μένην ἀκτὴν εἶνε κινδυνώδης, ὅταν ἡ θά-
λασσα δὲν ᾔναι γαληνιαία. Καὶ ὁ φόβος
πάντως τοῦ κινδύνου τούτου ἔδωκεν ἀφορμὴν
εἰς τὴν γένεσιν τοῦ μύθου τῆς βασιλοπαιδος
Ἀνδρομέδας τῆς κινδυνεύσας ἐνταῦθα νὰ κα-
ταποθῇ ὑπὸ τέρατος θαλασσίου, σωθείσης δὲ
ὑπὸ τοῦ Περσέως, μύθου φοινικικοῦ ἀρχαιο-
τάτου, μεταστάντος εἰς τὴν ἑλληνικὴν μυθολο-
γίαν. Ἡ πόλις εἶνε ἀρκούντως μεγάλη καὶ κί-
νησις ἱκανῶς μεγάλη ὑπάρχει ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ
τῇ ἀγορᾷ αὐτῆς, ἀλλ' ὑπὸ ἔποψιν καλλονῆς
καὶ καθαριότητος ἦκιστα δικαιολογεῖ ἡ Ἰόππη,
τοῦλάχιστον ἐν τῇ νῦν καταστάσει, τὸ ἔτυμον τοῦ
ὀνόματος αὐτῆς — Ἰάφφα ἐβραϊστὶ=ὠραῖος —
ἐκτὸς ἂν ἡ τοιαύτη κλήσις ἀποδοτέα εἰς τοὺς
περὶ τὴν πόλιν ἐκτεταμένους εὐανθεῖς καὶ εὐ-
δένδρους κήπους, γέμοντας περσικῶν μῆλων
καὶ παντοίων ἄλλων ἐσπεριδοειδῶν καρπῶν
οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ κάλλιστον φυσικὸν κάλλος
καὶ φυσικὸν δῶρον τῆς πόλεως.

Οἱ ὁρθόδοξοι προσκυνηταὶ οἱ ἀποβαίνοντες
εἰς Ἰόππην, διευθύνονται συνήθως εἰς τὴν ἐγ-

γὺς τῆς ἀκτῆς κειμένην μόνην ἢ μᾶλλον ξε-
νώνα τοῦ Παναγίου Τάφου, ὁπόθεν ὕστερον
ἐν συνοδείᾳ μεγάλῃ μεταβαίνουν εἰς τὴν ἁγίαν
πόλιν. Ἐνταῦθα δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδον φι-
λοξενοῦνται μέχρι τῆς εἰς τὸ ἀτμόπλοιο ἐπιβι-
βάσεως αὐτῶν. Ἐν τῷ μοναστηριακῷ δὲ τούτῳ
ξενῶνι ὅπερ εἶνε καὶ κέντρον ἐκκλησιαστικῆς
διοικήσεως ἐν Ἰόππῃ καὶ ἔδρα τοῦ ἀντιπρο-
σώπου τοῦ Πατριάρχου καὶ ὅμοιον κέκτην-
ται καὶ οἱ Ἀρμένιοι καὶ οἱ Λατῖνοι, καταγρά-
φονται καὶ τὰ δνόματα καὶ ἐξακριβοῦνται ὁ
ἀριθμὸς τῶν κατ' ἔτος μεταβαίνοντων εἰς τοὺς
ἁγίους τόπους προσκυνητῶν. Προϊστάμενος τοῦ
μοναστηριακοῦ ξενῶνος τῶν ὁρθόδοξων καὶ
ἀντιπρόσωπος πατριαρχικὸς ἐν Ἰόππῃ εἶναι ἀπὸ
ἐτῶν ὁ πανοσιώτατος ἀρχιμανδρίτης πατήρ
Ἀγαθάγγελος, ἀνὴρ ἀριστα ἐκλεγμένος εἰς
τὴν θέσιν ταύτην διὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ φιλάν-
θρωπον τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὸ ἀξιάγαστον
τοῦ ἡθους. Ὁ πατήρ Ἀγαθάγγελος μετὰ πα-
τρικῆς στοργῆς καὶ εὐαγγελικῆς ἀγάπης φιλο-
ξενεῖ πάντας καὶ παρέχει πᾶσιν εὐκολίαν κατὰ
τὴν ἀπὸ Ἰόππης εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν μετάβα-
σιν. Μέχρι τοῦ 1892, ἐν οἷς χρόνοις δὲν ὑπῆρχε
συγκοινωνία σιδηροδρομικὴ μετὰ τῆς Ἰόπ-
πης καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, οἱ προσκυνηταὶ μετέ-
βαινον εἰς Ἱεροσόλυμα ἐν διημέρῳ ὁδοιπορίᾳ
δι' Ἰππου ἢ πεζῇ γινομένην, σταθμεύοντες τὴν
πρωτὴν νύκτα ἐν Ράμλῃ — Ἀρμαθαῖα κατὰ πα-
ράδοσιν — ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐκεῖνου μεταβαίνει
τις ἐντὸς πέντε ὥρων ἐκ τῆς μᾶς πόλεως εἰς
τὴν ἑτέραν.

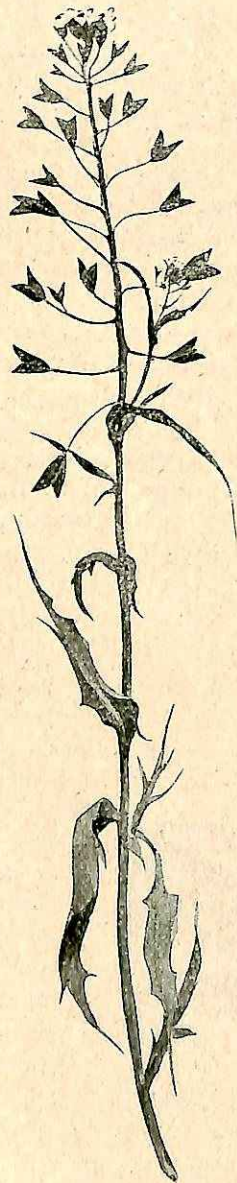
Ἔπεται συνέχεια.

Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ

ΟΙ ΕΚΑΤΟ ΦΩΝΕΣ ΤΗΣ ΛΥΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΕΙΡΑ

ὦ Μοῦσα μου, ὅλοι πέτρα σὲ φαντάζονται
 Ποῦ σκαλισμένη μισοδείχνεις μιὰν ἰδέα·
 Δυσκολοσίμωτη τοῦ κόσμου καὶ ἄχαρη,
 Καὶ κάποτε γιὰ λίγους μόνο ὥραϊα.
 Ὅμως κανένας δὲ σοφίστηκε
 Ταῦτ' ἵνα βάλῃ ἀπάνω 'ς τὴ μαρμαρωμένη,
 Νάκούσῃ ἓνα καρδιόχτυπο,
 Σὰν καμπάνα θανάτου ἵνα σημαίῃ.

~~~~~

Πατέρα καὶ μητέρα δὲν τοὺς γνῶρισα,
 Ὁ ἀντίλογος μὲ ἀνάνδρευε, μὲ πότισε τὸ μῦθος,
 Γύρω μου τιποτένιοι, ἢ ἔχτρα αὐτοκρατόρισα,
 Λίγη φροντίδα μέσα μου καὶ πόλεμος περίσσοι.
 Γι' αὐτὸ καὶ τὴν Ἀγάπῃ σὰν ἐπρωταπάντησα
 Να φέρῃ ὅλα τὰ ὄνειρα, νὰ σέρῃ ὅλα τὰ πάθια,
 Μὲ ξάφνισε σὰν Ἀτλαντίδα ἀγνώριστη γιγάντισσα,
 Ποῦ θάβγαψε ἀπὸ θάλασσας ὀλάνοιχτης τὰ βάρδια.

~~~~~

Ἀγνάντια τὸ παράθυρο. Στὸ βάθος
 Ὁ οὐρανός, ὅλο οὐρανός, καὶ τίποτ' ἄλλο.
 Κι ἀνάμεσα, οὐρανόζωστον ὀλόκληρο,
 Ψηλόλιγνο ἓνα κυπαρίσσι τίποτ' ἄλλο.
 Καὶ ἢ ξάστερος ὁ οὐρανὸς ἢ μαῦρος εἶναι,
 Στὴ χαρὰ τοῦ γλανκοῦ, 'ς τῆς τρικυμίας τὸ σάλο,
 Ὅμοια καὶ πάντα ἀργολυγὰι τὸ κυπαρίσσι,
 Ὁσυχο, ὥραϊον, ἀπελπισμένο. Τίποτ' ἄλλο.

Καὶ τέτοιος ποῦ εἶμαι, καὶ μὲ τέτοια
 Καρδιά, πουλὶ ὀλοτρέμουλο σ' ἀρρωστημένα στήθια,
 Ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς καὶ τοὺς μεστοὺς τοῦ κόσμου
 Ἐγὼ εἶμαι πιὸ κοντὰ στὸ φῶς καὶ στὴν ἀλήθεια.
 Γι' αὐτὸ μουνγγρίζει μέσα μου βαθεῖα,
 Καὶ μὲ ὅλη τὴν ἀχάμνια μου καὶ μὲ ὅλο τὸ μαράζι,
 Πρὸς ὅλους τοὺς μεστοὺς καὶ δυνατοὺς τοῦ κόσμου
 Μιὰ καταφρόνηση. Καὶ μοῦ ταιριάζει.

~~~~~

Μέσ' τοῦ χειμῶνα τὴν καρδιά τῆς μυγδαλιᾶς τὰ λούλουδα,
 Ἀπὸ τὸν ἥλιο ἱλάρωσεν ὁ θυμωμένος μῆνας,
 Τῆς Ὀμορφιάς γύρω τριγύρω ἓνα στεφάνι πλέκετε,
 Ἐσέκεποι βράχοι καὶ βουνὰ γραμμένα τῆς Ἀθήνας.
 Τὰ χιόνια εἶναι 'ς τὸν Πάρνηθα σὰν ἀνθισμα κι αὐτὰ,
 Χαϊδεύει τὸν Κορυδαλὸ δειλὴ χλωράδα ὀνείρου,
 Τοῦ θείου τοῦ Βράχου τοῦ γελαῖ ἢ Πεντέλῃ, κι ὁ Ὑμηττός
 Ἀκούει γυρτὸς τὸ ἐρωτικὸ τραγούδι τοῦ Φαλήρου.

~~~~~

Τοῦ Λόγου ἐσὺ νεράϊδα, τῆς μητέρας μου
 Καὶ τῆς ψυχῆς μου γλῶσσα, καταφρόνια μύρια
 Σκάφαν τὴν ὄψιν σου, ἔσκυφαν τὸ μέτωπό σου.
 Στυλώσου ὀρθή, σοῦ τραγουδῶ τὰ νικητήρια!
 Ἀπὸ τοὺς κόσμους τοῦ Αὔριο τὸ μῆνυμα τῆς νίκης
 Ἐγὼ σοῦ φέρνω, ὡς ἀστεριοῦ, ποῦ ὡς ἐδῶ κάτου
 Ἡ λάμψη του ὕστερ' ἀπὸ χρόνους θάβρη. ὦ γλῶσσα
 Τῆς Ρωμαιοσύνης, ὦ νικήτρα τοῦ θανάτου!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΧΑΤΖΗ ΚΑΡΑΝΤΑΝΗΣ

Η μικρά μας ιστορία, ανάγεται εις την εποχήν της πικρᾶς δουλείας, εις τοὺς μαύρους ἐκείνους χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποίους ὀλόκληρος ἡ Ἑλλάς ἐδούλευε εἰς τὸν τύραννον δουλείαν πολυειδῆ καὶ πολύτροπον.

Ἡ ἐπάχθεια καὶ ἡ βαρύτης ἦτο ἀνάλογος τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῶν ἰδιαιτέρων εὐνοϊκῶν περιστάσεων, αἵτινες συνέτρεχον δι' ἐκάστην χώραν, ἡ ἐκμετάλλευσις δὲ ἐγένετο τελεία καὶ ἀπολύτως ἐξαντλητική.

Οὕτω, ἐδῶ ἡ τυραννία ἀπετιμᾶτο εἰς χρήματα, χάρις εἰς τὸ εὖπορον τῶν ἀνθρώπων, ἐκεῖ εἰς εἶδη, ἀφοῦ ἡ παραγωγή εἰς τὸν τόπον ἐπλεόναζε καὶ ἦνθι, ἄλλοις εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἀδιατίμητον, τῶν κατοίκων τῶν τόπων ἐκείνων διατηρούντων κάποιον παλαιότερον ἀρχοντισμὸν εἰς κοσμήματα καὶ πολυτίμους λίθους, ἄλλοι δὲ — ὅπως εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους — ὁ φόρος τῆς ὑποτελείας ἀπετιμᾶτο εἰς ἄνδρας, εἰς νέους ἀλκίμους καὶ στιβαρούς, δουλεύοντας τὴν Τουρκίαν ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα καὶ κατόπιν ἀπολυμένους καὶ ἐπιστρέφοντας εἰς τὰς πατρίδας τῶν — ἐφ' ὅσον ἀπελύοντο καὶ ἐφ' ὅσον ἐπέστρεφον, ἐννοεῖται ...

Νομίζω ὅτι αἱ τρεῖς μαζί νῆσοι, ἡ Ὑδρα, αἱ Σπέτσαι καὶ τὰ Ψαρά, ὑπερρεοῦντο κατ' ἔτος

ν' ἀποστέλλουν 50 ἄνδρας, 50 νέους, οἵτινες κατετάσσοντο εἰς τὸ ναυτικὸν τῆς Τουρκίας, τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν λεγόμενον, τὸ χρησιμοποιοῦμενον εἰς δρᾶσιν *κουρσαρικήν* μᾶλλον, παρὰ σύμφωνον μὲ τὴν φιλειρηνικὴν προσανύμιαν του.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁ φόρος αὐτὸς τῶν σωμάτων, νὰ εἴπωμεν οὕτω, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὁ βαρύτερος καὶ ὁ πλέον σκληρὸς φόρος ὅστις ἐσπάρασσε τὴν καρδίαν καὶ ἐξῆπτε τὰ πνεύματα παρυσσότερον, καὶ ἀνέπτυσσε τὴν ἐχθρότητα καὶ τὸ μῖσος, σιωπηλὰ ἐπὶ ἔτη καὶ ἀνεκδιήγητα ἀμφοτέρω. εἰς τὸ κατακόρυφον.

Ἡ μικρά μας ιστορία, βάσιν ἔχει αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἀνθρωπίνης φορολογίας, ὁ ἥρωας τῆς δέ, ἢ μᾶλλον ἡ ἡρώϊς τῆς, πατρίδα ἔχει τὴν Ὑδραν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ διεδραματίσθη τὸ ἀληθὲς τραγικώτατον καὶ χαρακτηριστικὸν αὐτὸ δρᾶμα. Εὐγενὴς Ὑδραία δέσποινα μοῦ τὸ διηγῆθαι μίαν ἡμέραν, ἀπαράλλακτα ὡς ἐφθασεν εἰς αὐτὴν διὰ πατρογονικῆς παραδόσεως, μοῦ ἔδωσε δὲ καὶ φωτογραφίαν τοῦ ἥρωος, ἀντίγραφον περισωθεύσης εἰκόνης, εὐρισκομένης ἀκόμη εἰς κάποιαν ἄλλην ὑδραϊκὴν οἰκογένειαν.

Ἦτο — λέγει ἡ ἱστορικὴ παράδοσις — τὸ 1769, καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν ἐκπατρισμῶν τῶν νησιωτῶν νέων, μεταξὺ δὲ τῶν κληρωθέντων ἐν Ὑδρᾷ συγκατεριθμεῖτο καὶ ὁ Χατζὴ Καραντάνης. Τὸ πρᾶγμα ἦτο ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρον, ἐπειδὴ ὁ νέος ἀνῆκεν εἰς μεγάλην οἰκογένειαν, ἦτο δὲ μονογενὴς καὶ εἶχε νὰ φροντίσῃ αὐτὸς καὶ μόνος διὰ τὴν μητέρα του, αὐστηρὰν καὶ ἁγίαν μεσίλικα, πασίγνωστον καὶ ἀνεγνωρισμένην διὰ τὴν ἀγαθότητά της καὶ τὴν εὐγένειαν.

Ἀλλ' ἦτο συγχρόνως τὸ πρᾶγμα καὶ ἀδιόρθωτον. Ἡ ἀπόφασις τῆς τύχης ἦτο ἀμετάκλητος, καὶ ὁ Χατζὴ Καραντάνης μετὰ τῶν λοιπῶν ἀνεχώρησε μίαν πρωΐαν, ἐν μέσῳ τῶν κοπετῶν καὶ τῶν θρήνων καὶ τῶν εὐχῶν καὶ τῶν εὐλογιῶν ὀλοκλήρου τῆς νήσου.

Ὁ καιρὸς ἐν τούτοις διὰ τὴν ἀτυχὴ παντέρημον μητέρα, ἔφευγε πικρὸς καὶ πολυδάκρυτος, μὲ τὴν ἀνυπόμονον ἀναμονὴν τῆς πολυποθῆτου ἐπιστροφῆς, ἐπιστροφῆς ἥτις, — ἄλλοίμονον! — ἐπέπρωτο νὰ γίνῃ τόσο ἀπροσδόκητος καὶ τόσο παράδοξος.

Ὁ Χατζὴ Καραντάνης, *ρογιασθεὶς* εἰς τὴν τουρκικὴν ὑπηρεσίαν, δὲν ἐπέστρεψε πλέον εἰς τὴν Ὑδραν, ὡς ἀπλοῦς ἀφυπηρητήσας ναύτης, ἀλλ' ἦλθε μίαν ἡμέραν κυβερνήτης ἑνὸς δικρότου, σαρικοφόρος ὑπερήφανος, περαστικὸς ἀπὸ τὴν πατρίδα του, διὰ νὰ ἴδῃ τὴν μητέρα του καὶ νὰ φύγῃ πάλιν.

Τὸ πρᾶγμα ἔκαμε κατάπληξιν εἰς τὴν μικρὰν νῆσον τὴν στένουσαν ἐπὶ ἔτη εἰς τὸν τυραννικὸν ζυγόν, δὲν ἐτόλμων δὲ νὰ πιστεύσωσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν μεταβολὴν αὐτὴν, ἥτις τοὺς καθύβριζε καὶ τοὺς ἐπλήγωνε βαθέως τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν.

Καὶ τὰ κρυφομιλήματα ἔδιδαν καὶ ἔπερναν καὶ αἱ κρίσεις καὶ τὰ σχόλια καὶ ἰδίως ἐξήπτετο ἡ περιέργεια τοῦ νὰ μάθουν πῶς ὑπέδεχθη ἡ ἐξαίρετος ἐκείνη γυναῖκα τὸν μοναχογιόν της, ἡ εὐγενὴς ἐκείνη γραῖα, ἡ ὑψηλὴ καὶ εὐδυτηνὴς, ἡ φοροῦσα πάντοτε ἀντὶ οἴουδήποτε κοσμήματος, ἕνα μεγάλον ἐλεφάντινον σταυρὸν ἐπὶ τοῦ στήθους.

Καὶ ἐνῶ ἐπερίμενον τὰ πάντα ἀπὸ αὐτὴν, δὲν ἐφρατίζοντο ποτὲ βεβαίως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔκαμε. Ἡ κατάπληξις αἶμα ὡς τὸ ξμαθὸν ἦτο κεραυνοβόλος, ἀπελιθώθησαν ὅλοι εἰς τὸ γεγονὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διεδόθη εἰς ὀλόκληρον τὴν νῆσον καὶ τὸ ὁποῖον ἔγινε ἀφορμὴ νὰ συρρεύσουν κάτωθεν τοῦ μεγάλου τῆς σεραγίου, σὺν γυναῖξιν καὶ τέκνοις, ἐμβρόντητοι ἅπαντες οἱ Ὑδραῖοι.

Ἡ Χατζὴ Καραντάνενα αἶμα ὡς τὸν εἶδε καὶ ἔμαθε παρ' αὐτοῦ ὅτι ἦλθεν εἰς τὴν Ὑδραν κυβερνήτης τουρκικοῦ δικρότου, ἐζήτησε νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν ἐξώστην διὰ νὰ ἴδῃ τὸ πλοῖον του, ἐκεῖθεν δὲ τὸν ἐκρήμινε κάτω εἰς τὸ λιθόστρωτον, καταρασθεῖσα αὐτὸν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς σπαρασσομένης ψυχῆς της.

Ὁ Καραντάνης ἀπὸ τὸ ὕψος ἐκεῖνο καταπεσὼν εἰς τὸ τουρκικὸν καλδερίμι, ἔμεινεν ἄπνους, ἔβρεξε δὲ μὲ τὸ αἷμα του τὸ λίθινον ἔδαφος, μὲ τὸ αἷμα του τὸ ὁποῖον χρόνια καὶ χρόνια κατόπιν, ἀνεξίτηλον, ἔδειχνε εἰς τοὺς διαβάτας τὴν τύχην ἑνὸς ἀλλαξοπίστου.

Τὸ γεγονὸς τῆς ἀλλαξοπιστίας του, εἶνε ἀληθές, δὲν διευκρινίσθη οὐδέποτε ἐξ ὀλοκλήρου.

ἀπομένει ὁπωςδήποτε πάντοτε μυστικόν· ἀλλ' ὅτι ὁ Καραντάνης ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του Τοῦρκος τὴν περιβολὴν καὶ τὰ αἰσθήματα, δὲν εἶνε ζήτημα, ἀφοῦ καὶ χαρέμι ἀκόμη διετῆρει εἰς τὴν τουρκικὴν πρωτεύουσάν, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπρόφθασε νὰ εἴπῃ τινὰ εἰς τὴν καθυβρισθεῖσαν οὕτω μητέρα του. Ἡ ἀγραφὸς ἀκόμη ἱστορία τοῦ δραματικώτατου αὐτοῦ ἐπεισοδίου, ὅμοιον πρὸς τὸ ὁποῖον ἡ ἱστορία δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἀναγράψῃ ἄλλο, δὲν λέγει τί ἀπέγεινεν ἡ τεκνοκτόνος μήτηρ, λέγει ὅμως ὅτι τὸ ἔργον της ἐκεῖνο, ἐχρησίμευσεν ὡς φοβερὸν μάθημα διὰ τοὺς μετέπειτα εἰλωτας τῶν τουρκικῶν πλοίων, τῶν ὁποίων οὐδεὶς ἔκτοτε ἐξεπατρίσθη, ὡς ἔλαιον δὲ διὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊάν, ἥτις κατόπιν ἐθάμβωνε τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ τὸ μεγαλεῖον τῶν φλογῶν της.

Ὁ ναύαρχος Σαχτούρης — μοῦ ἔλεγεν ἡ εὐγενὴς κυρία, ἥτις μοῦ διηγῆθη τὴν ἱστορίαν τοῦ Καραντάνη — ἠρέσκειτο, εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ναύτας τὴν τύχην τοῦ ἐκπατρισθέντος συμπατριώτου του, νὰ κεντᾷ δὲ οὕτω τὸ μῖσος τῶν κατὰ τῶν ἀντιπάλων, κατὰ τῶν ὁποίων ἐπέπιπτε μὲ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἀμελίκτον λύσσαν του.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Κανάρης αὐτός, δὲν φαίνεται ὀλιγώτερον μνήμων τοῦ δράματος αὐτοῦ, ἀφοῦ εἰς ἕνα ἀπειθήσαντα ναύτην του ἐβροντοφώνησε μίαν ἡμέραν μὲ τὴν ρωμαλέαν του φωνήν, — κατὰ τὴν ἰδίαν κυρίαν πάντοτε —

— *Θὰ σὲ πάω, βρέ, στὴν Ὑδρα καὶ θὰ σὲ ρίξω ἀπὸ τὴν Κιάφα σὺν τὸν Καραντάνη.*

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω φαίνεται, ὅτι τὸ δρᾶμα αὐτό, τὸ μοναδικὸν ἴσως εἰς τὴν ἱστορίαν, δὲν ἔμεινε ξένον πρὸς τὴν μεγάλην ἐποποιίαν τοῦ 21, τοῦλάχιστον ἐκείνην ἥτις διεδραματίσθη κατὰ θάλασσαν, καὶ ἥτις βεβαίως δὲν ὑπελείφθη τῆς διαδραματισθείσης ἐν τῇ ξηρᾷ.

Ἄλλως τε καὶ τὸ δημοτικὸν τραγούδι, τὸ ὁποῖον ἐνθυμοῦνται οἱ γέροντες Ὑδραῖοι ἀκόμη ἐκ παραδόσεως, τὸ λέγει τοῦτο, τὸ ἀνέκδοτον δημοτικὸν τραγούδι, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει μὲ τοὺς στίχους:

*Τὸ μάθατε τί γέννηε στὴς Κιάφας τ' ἀγοροῦσι,
Τοῦ Καραντάνη τὸ παιδί, τὸ Καραντανοπαῖδι,
Τὴν ἔβρεξε ἡ Καραντάνενα, κεῖνη ἡ ἀντρογοναῖκα,
Στὸ καλδερίμι ἀπ' τὸν ὀντά, καὶ μὲσ' ἀκόμη τὸ αἷμα
Στὰ πετρολίθαρα τῆς γῆς, ποὺ χύθη σὺν ποτάμῳ
Καὶ τῶμαθεν ἡ γειτονιά, καὶ ἡ παραπέρα ροῦγα
Καὶ τῶμαθεν οἱ ἄνθρωποι, τὰ παιδιὰ καὶ ἡ νῆς καὶ τὰ κορίτσια,
Μαράδες ποῦχανε παιδιὰ καὶ νῆς ποῦχαν ἀδέσφορα.*

Δυστυχῶς τὸ τραγοῦδι δὲν τὸ γνωρίζω ὁλόκληρον διὰ τὰ παραθέσω. Οὐδ' εἶνε—ἐφ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι—πουνθενὰ δημοσιευμένον, ὥστε νὰ σώζεται τουλάχιστον διὰ τὸν εὐθετον χρόνον κατὰ τὸν ὅποιον θὰ ἀποφασισθῇ συστηματικώτερον νὰ μελετηθῇ ἡ ἱστορία μας.

Τὸ τραγοῦδι τὸ ἤκουσα ἡμιτελές, ὡς τὸ πα-

ραθέτω, ἀπὸ τὴν ἰδίαν κυρίαν ἣτις μοῦ ἔδωσε τὴν εἰκόνα τοῦ Καραντάνη καὶ μοῦ διηγήθη τὴν σπαρακτικὴν καὶ διδακτικωτάτην ἱστορίαν του.

Κρῖμα ὅτι δὲν σώζεται ἡ εἰκὼν τῆς ἡρώιδος μητρὸς. Αὐτῆς ἡ μορφή ἤξιζε νὰ μείνῃ ἀθάνατος!

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΘΗΒΑΙΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ*

Πρὸς ἐσᾶς Ἰσμαῖλπεην Ἀγάτσο καὶ ἐπιλοίπους Ἀγάδες.

Ο Σερασκέρης.

Εἰς Θήβας.¹

* Ὁ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα Στρατάρχης πρὸς ἐσᾶς Ἰσμαῖλπεην Ἀγάτσο καὶ ἐπιλοίπους Μπιμπασάδες.

Καὶ μετὰ τὸν χαιρετισμόν μου Σᾶς φανερώνω, ὅτι ὁ Κιράλης² μου Καποδίστριας μὲ ἔστειλεν ἐδῶ μὲ τὰ Στρατεύματα, καθὼς μὲ βλέπετε. Ὁ Μεγαλοδύναμος ΘΕΟΣ μὲ ἐβοήθησεν ἕως τώρα καὶ εἰς κἀνένα μέρος δὲν ἐντροπιάσθησαν τὰ γενναῖα ἄρματα μου. Ὅλοι αἱ ἐπαρχίαι, καθὼς εἶθε βακούφιδες³, ἐλευθερώθησαν μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Μεγαλοδυνάμου ΘΕΟΥ, καὶ τὰ Κάστρα ὁ Ἐπακτος, τὸ Μισολόγγι, τὸ Ἀνατολικόν, ἡ Βόνιτσα ἔπεσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μας καὶ ὅλοι οἱ Τοῦρκοι, ὅσοι ἦσαν εἰς αὐτὰ εὐρῆκαν μεγάλον μερχαμέτι⁴ καὶ ἐπάησαν εἰς τὸ Βιλαέτι τους μὲ τὸ ἔρξι⁵ τους καὶ μὲ τὰ πράγματά τους. Σᾶς κάμω ἀκόμη βακούφιδες,⁶ ὅτι ἡ Ἀλαμάννα, τὸ Μα-

κρινόρος καὶ ὅλα τὰ ἐκεῖθε μέρη εἶναι καλὰ πιασμένα ἀπὸ τὰ Στρατεύματά μας. Ἰμτάτι¹ κἀνένα δὲν ἤμπορεῖτε νὰ προσμένετε ἀπὸ πάνω, ἐπειδὴ καὶ ὁ Σουλτάνος εἶναι στενοχωρημένος ἀπὸ τοὺς Μοσχόβους, οἱ ὅποιοι ἔκαμαν ντισπάρο εἰς τὴν Νηάδα καὶ πέρασαν καὶ τὴν Καβάλλα.

Ἐχω μπόρτζι² εἰς τὸ ἴρτζι μου³ νὰ σᾶς κάμω ἱφραντέ⁴ ὅλα αὐτά, καὶ ἔπειτα νὰ σᾶς εἰπῶ, ὅτι ἐγὼ θενάμπω μούτλακ⁵ μέσα εἰς τὰς Θήβας κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Κιράλι μου. Τηρᾶτε, ὅτι τὰ στρατεύματά μου στέκονται ἔτοιμα νὰ σᾶς ῥιχθοῦν. Μὴν τηρᾶτε, ὅτι εἶναι μόνα αὐτὰ τὰ στρατεύματα, τὰ ὅποια ἤμποροῦν νὰ σᾶς κάμουν φέτι⁶. ἀλλὰ ἔφθασαν εἰς τὴν Λεβαδιά τὰ στρατεύματα τοῦ Ἐπάκτου, τοῦ Μεσολογγίου καὶ τῆς Βόνιτσας.

Δὲν ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ γίνῃ αἱματοχυσία καὶ ἀπὸ σᾶς ἄλλοι νὰ σκοτωθῇτε καὶ ἄλλοι νὰ σκλαβωθῇτε. Ἀκόμη μέσα

* Ἡ πολὺτιμος αὕτη ἐπιστολὴ εὐρίσκεται ἐν τῷ φακέλῳ 2122 τοῦ τμήματος τῶν χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθ. 2916. Δ. Γρ. Κ.
1 Ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ἐπιστολῆς. 2 Βασιλεύς. 3 γνωρίζετε. 4 εὐσπλαγγνίαν. 5 τιμὴ. 6 γνωστοποιῶ.

1 ἐπικουρίαν. 2 χρόνος. 3 τιμὴ μου. 4 ἐκθέσω. 5 ἐξάπαντος. 6 ἐκπόρθησιν.

αὐτοῦ εἶναι τόσες φαμηλιαῖς καὶ τόσοι ῥωμαῖοι, ὅπου δὲν ἐπιθυμῶ νὰ γίνουν ζιάνι,¹ μήτε νὰ πάθουν τίποτε ξερεκαντάρ². Ἐχω λοιπὸν μπόρτζι εἰς τὴν τιμὴν μου καὶ εἰς τὴν παληκαργιὰ τῶν Στρατευμάτων μου νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ ὑστερινὸ τζεβάπι³ μου. Ἄν θέλετε νὰ ἀφήσετε τὸν τόπον Σᾶς δίδω τὸ τιμημένον ῥαῖ⁴ καὶ μπέσα μου⁵ νὰ εὐγῇτε καὶ νὰ πηγαίνετε μὲ τὴν τιμὴν Σας, μὲ τ' ἄρματα Σας καὶ μὲ τὰ πράγματά σας ἢ εἰς τὰ Βιλαέτια Σας, ἢ ὅπου θέλετε. Ἀπὸ τὴν Εὐριπον δὲν ἤμπορεῖτε νὰ προσμένετε κἀνένα ἱμτάτι ἐπειδὴ ὁ Ἀνηφορίτης—τὸ Κιζιλ γιοκουσοῦ—εἶναι καλὰ πια-

σμένα καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐπῆραν μὲ γιουρούσι¹ τὰ δύο ἐκεῖ Ταμπούργια, καὶ ἀφάνισαν σήμερα πρωὶ καὶ αὐτὸν τὸν Ὁμέρ Πασσᾶ μὲ ὅλον του τὰ σκέρι. Ἄν ὅμως δὲν θελήσετε νὰ εὐγέτε μὲ τὴν τιμὴν Σας, τὸ κρῖμα ἂς εἶναι εἰς τὸν λαϊμόν Σας καὶ δι' ὅλα τὰ κακὰ νὰ δώσετε Σεῖς ντζεβάπι εἰς τὸν Θεόν.

Σᾶς δίδω τὸ τιμημένο Σελάμι² καὶ προσμένω τὸ Τζεβάπι σας μὲ τὸν παρόντα ὅπου στέλλω.

Στρατόπεδον ἔμπροσθεν τῶν Θηβῶν.

Ὁ Σερασκέρης
(Σφραγίς) ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

1 βλαβῶσι. 2 μέχρι τοῦ ἐλαχίστου. 3 ἀπάντησιν. 4 γνώμη. 5 λόγον μου.

1 ἔφοδον. 2 χαιρετισμόν.

ΕΝ ΚΕΙΜΗΛΙΟΝ

Ὅτω βεβαίως πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ ἀπὸ τὸ Χάνι τῆς Γραβιάς ἐπιστολὴ τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτσου πρὸς τὸν γενναῖον ὀπλαρχηγὸν Βασίλην Μποῦσγον, τῆς ὁποίας τὸ πρωτότυπον κατέχει ἡ Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη, εὐρεθὲν μεταξὺ πληθῶν παλαιῶν ἐγγράφων ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν χειρογράφων καὶ συνεργάτου μας κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου. Τὰ ἐγγράφα ταῦτα ἀνήκον ποτὲ εἰς τὸν Ἰωάννην Φιλήμονα ἀπεκτήθησαν δὲ φιλοτίμῳ μερίμνῃ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ παρεδόθησαν εἰς τὸ τμήμα τῶν χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης, ἡ ὁποία κατέχει ἤδη ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας ἱστορικὰ ἐγγράφα, ἅτινα ἐν τῇ Νέᾳ Βιβλιοθήκῃ θ' ἀποτελέσωσι τὸν πυρῆνα τοῦ ἱστορικοῦ Ἀρχείου τοῦ Κράτους.

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνδρούτσου αὕτη ἐδημοσιεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰ. Φιλήμονος ἐν τῷ ἱστορικῷ αὐτοῦ Δοκιμίῳ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Ἦδη διὰ τῆς ἀναδημοσιεύσεως αὐτῆς ἠδελύσαμεν ἰδίως νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας τὸ πανομοιότυπον.

Ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ἐπιστολῆς ἔχει ὡς ἑξῆς: «Τοῦ κατὰ πολλὰ ἠγαπητοῦ μου καὶ ἀδελφοῦ [Καπετὰν Βασί]λη Μπούζγου. Τῆς ὥρας δοθήτω».

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Κατὰ πολλὰ ἡγαπημένε μου καὶ ἀδελφε Μπουζγο, σὲ χαιρετῶ καὶ τὰ μάτια σου φιλῶ. Μὲ τὸ ἀδελφικόν μου σοῦ φανερόνω λοιπὸν μάθε ὅτι καὶ ἐγὼ ἦλθα ἀπὸψε ἐδῶ εἰς Χάνι τῆς Γραβιάς, καὶ ἐσὺ, εὐθὺς ὅπου λάβῃς τὸ παρόν, νὰ μάσης τοὺς συντροφους ὅσους καὶ ἂν εἶναι, ἕνας νὰ μὴν λείψῃ, καὶ αὐριο ἀγγὴ κίνα καὶ ἔλα ἐδῶ νὰ ἀνταμωθοῦμεν. Πάρε καὶ τὸν Θανάση Τζοῦτζον καὶ ἄλλον κἀνέναν προεστόν. Σὲ προσμένω χωρὶς ἄλλο καὶ θεόδεν ὄγίαινε.

1821

3 (:) Μαγιοῦ

Γραβιά

Ἀδελφός σου ΔΗΣΕΟΣ

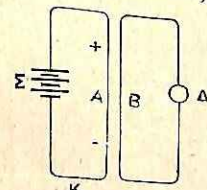
ΑΝΤΡΗΤΖΟΥ

καὶ ἐσὺ ἡγαπημένε μου καὶ ἀδελφε Μπουζγο, σὲ χαιρετῶ καὶ τὰ μάτια σου φιλῶ. Μὲ τὸ ἀδελφικόν μου σοῦ φανερόνω λοιπὸν μάθε ὅτι καὶ ἐγὼ ἦλθα ἀπὸψε ἐδῶ εἰς Χάνι τῆς Γραβιάς, καὶ ἐσὺ, εὐθὺς ὅπου λάβῃς τὸ παρόν, νὰ μάσης τοὺς συντροφους ὅσους καὶ ἂν εἶναι, ἕνας νὰ μὴν λείψῃ, καὶ αὐριο ἀγγὴ κίνα καὶ ἔλα ἐδῶ νὰ ἀνταμωθοῦμεν. Πάρε καὶ τὸν Θανάση Τζοῦτζον καὶ ἄλλον κἀνέναν προεστόν. Σὲ προσμένω χωρὶς ἄλλο καὶ θεόδεν ὄγίαινε.

Ο ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ

Ὅπως παράσχωμεν ἐνταῦθα εἰς ὀλίγας κεφαλαιώδεις γραμμὰς ἰδέαν τινὰ ὑπὸ τὴν ἀπλουστάτην μορφήν τοῦ ἄνευ σύρματος τηλεγράφου, τοῦ δυναμένου νὰ ὀνομασθῇ καὶ ἀσυρμάτου, ἀνάγκη πρῶτον νὰ ὑπομνήσωμεν τὰ περὶ ἠλεκτρικῶν ρευμάτων ἐξ ἐπαγωγῆς ὅπως ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς ἀρθῇ τὸ μυστήριον τὸ ὁποῖον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται περικαλύπτον τὴν λειτουργίαν τοῦ τηλεγράφου τούτου.

Ἐὰν ὑποθέσωμεν (σχ. 1) τοὺς δύο ἀγωγούς μιᾶς στήλης Σ ἠνωμένους οὕτως ὥστε νὰ διαρρέωνται ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος (κύκλωμα κλειστὸν) καὶ παραλλήλως πρὸς τοὺς ἀγωγούς τούτους ἐκτεταμένον εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασιν σύρμα κλειστὸν Β, θέλομεν παρατηρήσει ἐπὶ τοῦ σύρματος τούτου Β, ὅτι δσάκις διακόπτωμεν καὶ ἀνανεῶμεν τὸ ρεῦμα τῆς στήλης διὰ τοῦ διακόπτου Δ ἢ μεταβάλλωμεν τὴν ἐντάσιν τοῦ ρεύματος, σχηματίζεται ρεῦμα ἐπὶ τοῦ σύρματος τούτου Β, χωρὶς τοῦτο πρὸς οὐδεμίαν στήλην νὰ εὐρίσκειται ἐν συναφείᾳ. Τὸ ρεῦμα τοῦτο ὀνομάζεται ρεῦμα ἐξ ἐπαγωγῆς.

Σχ. 1.

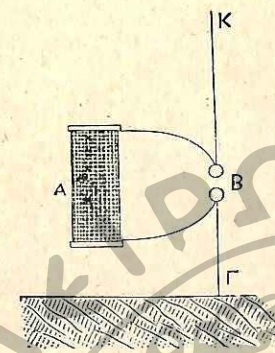
Ἰδού λοιπὸν ἀμέσως μία ἀπλουστάτη μορφή τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου. Πράγματι ἐνῷ τὸ σύρμα Β εὐρίσκειται εἰς ἀπόστασιν τινὰ ἀπὸ τὸ Α, παράγεται ἐπ' αὐτοῦ ρεῦμα δυνάμενον μάλιστα νὰ ἐνδειχθῇ ἐπὶ γαλβανομέτρου Κ παρεμβεβλημένου εἰς τὸ σύρμα Β χωρὶς τὸ σύρμα τοῦτο νὰ εὐρίσκειται πρὸς οὐδεμίαν στήλην εἰς συνάφειαν.

Ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἐκ τοῦ σύρματος Α ἐνέργεια ἐπὶ τοῦ Β δὲν δύναται νὰ ἐκσκηθῇ παρὰ μόνον ὅταν τὰ σύρματα ταῦτα εὐρίσκονται εἰς μικρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν. Ἐν τούτοις διάφορα πειράματα ἔδειξαν ὅτι ὅσο ταχύτερον διακόπτεται τὸ ρεῦμα τῆς στήλης ἢ μεταβάλλεται ἡ ἐντάσις αὐτοῦ, τόσο ἰσχυρότερον ἀποτέλεσμα ἐπέρχεται ἐπὶ τοῦ σύρματος Β, καὶ εἰς τόσο μεγαλειτέραν ἀπόστασιν δυνάμεθα νὰ ἀπομακρύνωμεν τὸ σύρμα Β ἀποτελεσματικῶς.

Ὅστε ὅπως ἔχωμεν ἐπήρειαν ρεύματος ἐξ ἐπαγωγῆς εἰς μείζονας ἀποστάσεις, ἔπρεπε νὰ αὐξηθῇ ἀκόμη περισσότερο ὁ ἀριθμὸς τῶν διακοπῶν τοῦ ρεύματος τῆς στήλης κατὰ δευτερόλεπτον ἢ τῶν ἀλλαγῶν τῆς ἐντάσεως.

Τοῦτο ἐπετεύχθη διὰ τοῦ ὀργάνου τοῦ ὁποῖον θὰ περιγράψωμεν ἤδη τοῦ ἀποτελοῦντος στοιχειωδῶς τὸν πομπὸν τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου.

Πομπός.—Ἀς φαντασθῶμεν (σχ. 2) ὅτι ἔχομεν μίαν ἠλεκτρικὴν στήλην Α ἢ ἄλλην ἠλεκτρικὴν πηγὴν ὥς εἶνε ἡ ἀτρακτος τοῦ Ruhmkorff, τῆς ὁποίας οἱ δύο πόλοι ἀπολήγουσιν εἰς δύο σφαίρας εὐρισκομένας εἰς μικρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν καὶ ἐκεῖθεν ὁ μὲν εἰς εἰς κεραίαν Κ ὁ δ' ἕτερος πρὸς τὴν γῆν εἰς Γ. ἅμα ὥς τεθῇ εἰς κίνησιν ἡ ἀτρακτος, εἰς τὸ σημεῖον Β θέλει σχηματισθῇ εἰς ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ ὃν θέλει ἀκολουθήσει ἕτερος καὶ οὕτω καθεξῆς ταχύτατα, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐναλλαγή αὕτη θὰ γίνεταί ταχύτατα, τὸ ρεῦμα ἐξ ἐπαγωγῆς ἐπὶ τοῦ ἄλλου σύρματος θὰ εἶνε ἰσχυρόν καὶ θὰ δυνάμεθα νὰ ἀπομακρύνωμεν τὸ δεῦτερον αὐτὸ σύρμα ἐπὶ μᾶλλον. Πάλιν ὁμῶς εἰς μεγάλας ἀποστάσεις δὲν ἐπιρραΐζεται τὸ σύρμα Β.

Σχ. 2.

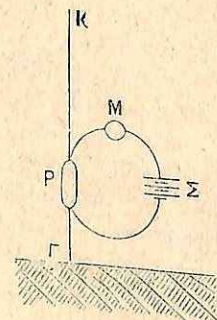
Ὁ φυσικὸς Hertz ὁμῶς, ὁ ὁποῖος ἐπειραματίσθη διὰ τοῦ ὀργάνου τούτου, ἀνεκάλυψεν ὅτι ἐκάστη τοιαύτη ἐκκένωσις ἐξ ἧς παράγεται ὁ σπινθὴρ, δὲν εἶνε ἀπλὴ ἀλλὰ γίνεται κατόπιν σειρᾶς αἰωρίσεων, ἀκριβῶς ὥς ἐκκρεμῆς δὲν ἐπανέρχεται ἀμέσως εἰς τὴν κατὰστασιν ἰσοροπίας ἀλλὰ μετὰ σειρὰν αἰωρίσεων. Ὁ Hertz μάλιστα ἀπέδειξεν ὅτι ἀναλόγως τῆς περιόδου τῶν ταλαντώσεων τούτων, παράγονται ὠριμένα ἀποτελέσματα, δηλαδὴ ὅτι ἄλλαι μὲν ἔχουσιν ὥς ἀποτέλεσμα τὰς φωτεινὰς ἀκτῖνας τοῦ σπινθῆρος, καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον ἄλλαι ταλαντώσεις μεταξὺ τῶν αὐτῶν δύο δια-

δοχικών σπινθήρων έχουν ως αποτέλεσμα την παραγωγήν χημικών λεγομένων ακτίνων άοράτων, χρωματιστών άλλων ακτίνων και τέλος άλλων ακτίνων άοράτων ηλεκτρικών, αΐτινες έχουν τις αὐτὰς ιδιότητες τῶν φωτεινῶν καὶ ἐπὶ πλέον τὴν ιδιότητα νὰ γίνονται αἰσθηταὶ ἐπὶ τοῦ κλειστοῦ ἐκείνου σύρματος B (σχ. 1) ἐκ μεγάλων ἀποστάσεων, νὰ παράγουν ἐπ' αὐτοῦ ρεῦμα ἐξ ἐπαγωγῆς, νὰ χρησιμεύωσι μᾶλλον ὥς φορεῖς τοῦ ηλεκτρισμοῦ εἰς τὸ σύρμα τοῦτο ὅταν τὸ συναντήσῃ.

Ἐξ ὧν λοιπὸν τῶν ταλαντώσεων τούτων, μόνον ἐκείναι αἵτινες παράγουσι τὰς ἀκτῖνας ταύτας, αἱ ὁποῖαι ἐπειδὴ διαδίδονται ὡς κύματα ὠνομάσθησαν κύματα ἢ ἀκτῖνες τοῦ Hertz, μόνον αὐταὶ εἶνε χρησιμοποιοίσιμοι διὰ τὴν ἄνευ σύρματος τηλεγραφίαν, διότι ἐπιτρέπουν εἰς τὸν ηλεκτρισμὸν νὰ διαδοθῇ εἰς μεγίστας ἀποστάσεις προλεγαίνουσαι τὸν δρόμον του. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ Hertz παρήγαγεν ἀποτελέσματα εἰς ἀρκετῶν μέτρων ἀποστάσεων.

Εἰς μεγάλας ὁμως ἀποστάσεις, καίτοι τὰ κύματα τοῦ Hertz ἐφθάνον, ἐν τούτοις τὸ σύρμα B δὲν ἦτο ἀρκετὰ εὐαίσθητον ὅπως φανερώνη τὴν ἀφίξίν των. Ὁ Lodge ἐν τούτοις ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ὁ Branly ἐν Γαλλίᾳ ἐφεύρον, ταυτοχρόνως καὶ ἀνεξαρτήτως ἀλλήλων, ἐν ὄργανον τὸ ὁποῖον εἶνε εἰς ἄκρον εὐαίσθητον εἰς τὰ κύματα τοῦ Hertz καὶ τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη coheréur ἢ radioconductor, ἐλληνιστὶ δυνάμενον νὰ ὠνομασθῇ ροηφόρος ἢ συνάπτης. Τὸ ὄργανον τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν δέκτην τοῦ τηλεγράφου.

Δέκτης. — Ὁ ροηφόρος οὗτος (σχ. 3) P ἀποτελεῖται ἐξ ὑαλίνου σωλήνος πλήρους ρινισμάτων νικελίου μετ' ἐλαχίστης ποσότητος ρινισμάτων ἀργύρου, ἅτινα ἔνεκα τῆς μικρᾶς ὀξεύσεως, ἦν ἐπὶ τούτῳ ἔχουσιν, ἀποτελοῦσι τὸν ὅλον σωλῆνα δυσηλεκτραγωγόν. Εἰς τὰ δύο

σχ. 3.

ἄκρα τοῦ σωλήνος ἐν ἐπαφῇ μετὰ τῶν ρινισμάτων ἔρχονται τὰ ηλεκτρόδια μιᾶς στήλης ηλεκτρικῆς Σ, ὧν τὸ ἐν συγκοινωνεῖ με μίαν κεραίαν K, τὸ δ' ἕτερον μετὰ τὴν γῆν.

Ὁ ροηφόρος οὗτος ἔχει μίαν περιεργὸν ιδιότητα. Ἐνῶ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν εἶνε δυσηλεκτραγωγός, ἅμα ὁμως πληγῇ ὑπὸ κυμάτων

τοῦ Hertz καθίσταται εὐηλεκτραγωγός, δηλαδή ἐπιτρέπει εἰς τὸ ρεῦμα τῆς στήλης νὰ διέλθῃ καὶ θέσῃ εἰς κίνησιν ἓνα σημειωτὴν Morse M. Μικρὸν κτύπημα ἐξωτερικῶς καθιστᾷ ἐκ νέου τὸν ροηφόρον δυσηλεκτραγωγόν.

Λειτουργία τοῦ τηλεγράφου. — Ὑποθέσωμεν ὅτι ἐν τῷ σταθμῷ τῆς ἀποστολῆς τίθεται εἰς κίνησιν ἡ ἄτρακτος Ruhmkorff. Μεταξὺ τῶν σφαιρῶν θέλουσι παραχθῇ πληθὺς ἀπειρῶν σχεδὸν αἰωρήσεων ὧν τὸν ἀριθμὸν υπολογίζουσιν εἰς 100 ἑκατομμύρια ἕως ἐν δισεκατομμύριον ἂν δὲ δευτερόλεπτον, αἱ ὁποῖαι θέλουσι παραγάγῃ ρεύματα μεταξὺ τῆς κεραίας καὶ τῆς γῆς (σχ. 2). Ταυτοχρόνως ὁμως ἐκτὸς τῶν σπινθήρων θέλουσι παράγεσθαι καὶ κύματα τοῦ Hertz τὰ ὁποῖα θέλουσιν ἐπιτρέπει εἰς τὰ ηλεκτρικὰ ρεύματα ταῦτα νὰ φθάνωσιν εἰς μεγίστας ἀποστάσεις καὶ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν περὶ τὴν κεραίαν νὰ διαδίδωνται. Τὰ ρεύματα ταῦτα θέλουσι συναντήσῃ ἀπὸ τῆς κεραίας τοῦ πομποῦ καὶ τὴν κεραίαν τοῦ δέκτου καὶ διαφεύγοντα πρὸς τὴν γῆν (σχ. 3) θέλουσι διέλθῃ διὰ τοῦ ροηφόρου ὃν θὰ καταστήσωσι εὐηλεκτραγωγόν. Τὸ ρεῦμα τῆς στήλης τότε θὰ διέρχεται διὰ τοῦ ροηφόρου, τὸ κύκλωμα θὰ κλείεται καὶ ὁ σημειωτὴς M θὰ ἐνεργῇ.

Ἰδοὺ τίνι τρόπῳ ἐπετεύχθη ἡ ἄνευ σύρματος τηλεγραφία, ἥτις ἐπειδὴ τὰ κύματα τοῦ Hertz περιβάλλουσι τὰ διάφορα ἀντικείμενα ἅτινα συναντῶσι, δὲν κωλύεται ὑπὸ παρεμπιπτόντων ἐμποδίων, λόφων κλπ. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ τὰ κύματα τοῦ Hertz διαδίδονται κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἀπὸ τῆς κεραίας τοῦ πομποῦ, εἶνε φανερόν ὅτι οὐχὶ εἰς ἀλλὰ πλείότεροι ταυτοχρόνως δέχται δύνανται νὰ λαμβάνωσι τηλεγραφήματα, ὅπερ μείοι τὴν ἀξίαν τῆς ἐφευρέσεως ἐφηρμοσμένης ἐν πολέμῳ, ἐνῶ αὐξάνει αὐτὴν ἐν τῇ περιπτώσει δέκτου κινήτου. Ὁμοίως προβλέπουσιν ὅτι αὐξανόμενων τῶν σταθμῶν τοῦ ἀσύρματος τηλεγράφου θὰ ἐπέρχεται ἀκόμη καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης μεγίστη σύγχυσις.

Πανταχόθεν ὁμως καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς ἄρσιν τῶν ἀτόπων τούτων καὶ τελειοποιήσιν τῶν διαφορῶν ὁργάνων, οὕτως ὥστε σήμερον εἰς ἑκατοντάδων χιλιομέτρων ἀπόστασιν ἐπετεύχθη συνεννόησις, εἰσαχθέντος ἤδη τοῦ τηλεγράφου τούτου ἐπὶ πάντων σχεδὸν τῶν ξένων στόλων κατόπιν μάλιστα τῶν τελειοποιήσεων τοῦ Marconi.

Ὁ ἀσύρματος τηλεγράφος ὁρισμένως ἐπιφυλάσσει νέας ἐκπλήξεις διὰ τὸ μέλλον.

Ἐὰν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν φωτεινῶν ακτίνων τοῦ σπινθήρος τοῦ πομποῦ, ἡ φύσις ἐπροίκισε τὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος, τίς δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι μίαν ἡμέραν δὲν θὰ δειχθῇ ὅτι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐδράζει λειτουργοῦν ἐν συνδρομῇ ὁρισμένων συνθηκῶν ἐπίσης σύστημά τι τελειοποιημένου ροηφόρου, ὅτι ὅπως τὰς φωτεινὰς ἀκτῖνας καὶ τὰς θερμαντικὰς, αἵτινες ἔχουσιν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μετὰ τὰ κύματα τοῦ Hertz, δέχεται καὶ αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος, οὕτω δέχεται καὶ τὰ κύματα ταῦτα τοῦ Hertz, ἅτινα ἐνῶ

ὅπως παραχθῶσι δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ παραχθῇ ταυτοχρόνως καὶ φῶς, πιθανὸν νὰ ἔχωσιν ὡς ἀποτέλεσμα ὁρισμένας ἐντυπώσεις ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὃν τείνει ὁσημέραι ἡ ἐπιστήμη νὰ ἀποδείξῃ ὡς μίαν θερμοηλεκτρικὴν συσκευὴν; Καὶ τίς οἶδε ἂν μίαν ἡμέραν φαινόμενα τινὰ παραδόξα καὶ δυσεξήγητα ὡς ἡ τηλεπάθεια καὶ ὁ ζωϊκὸς μαγνητισμὸς ἢ ὑπνωτισμὸς, δὲν θεωρηθῶσιν ὡς ἀποτελέσματα τῆς ηλεκτρικῆς ἐπιδράσεως, ἐπαγομένης ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου νευρικοῦ συστήματος διὰ ακτίνων ἢ κυμάτων Hertz, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου πιθανὸν νὰ εὐρίσκωσι δέκτας τελειότερους τῶν ροηφόρων;

Ἀνθυποπλοίαρχος ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΠΕΔΙΑΔΗΣ, Β. Ν.

Α Π Α Ρ Χ Α Ι

Μία σκέψις τῆς Διευθύνσεως, νὰ ἐνθαρρύνῃ — ἐφ' ὅσον τοῦτο ἐπιτρέπεται ἀπὸ τὰς ἀξιώσεις τοῦ περιοδικοῦ τούτου καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀναγνωστῶν του — τὴν πρὸς τὸν ἀγῶνα τῶν γραμμάτων κατερχομένην ἤδη νεότητά, μετὰ ἐκείνη νὰ φυλλομετρήσῃ μετὰ πολλῆς ὑπομονῆς καὶ μετὰ προσοχῆς ἰδιαιτέρας τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν „Παναθηναίων“ νὰ παρουσιάσῃ δὲ ἀπὸ τῶν στηλῶν αὐτῶν, ὅτι εὐπροσώπότερον καὶ μετὰ προσδοκίας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐνέλπιδας, ἐν αὐτῷ εὐρίσκειται.

Δυστυχῶς πρὸς τὸ παρὸν οὐδὲν ὑπάρχει ἄξιον πρὸς δημοσίευσιν πεζογράφημα ἐκ τῶν εὐρισκομένων ὁμως εἰς χεῖρας μου ποιημάτων, καὶ τὰ δημοσιευόμενα καὶ ἄλλα τὰ ὁποῖα ἀργότερα θὰ δημοσιευθῶν, νομίζω ὅτι δὲν εἶνε ἄξια μιᾶς λήθης καὶ μιᾶς σιωπῆς.

Ἐπειτα ἡ ἐνθάρρυνσις αὐτὴ ἐπλίζω νὰ γείνη ἀφορμὴ πλουσιωτέρας συγκομιδῆς πρωτοτείων, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἡ ἐκκαθάρισις νὰ εἶνε ὀλιγότερον κοπιώδης καὶ ἡ ἐκλογή περισσότερον εὐχερής, γενναυότερα δὲ καὶ μετὰ περισσότερον χυμὸν ζωῆς καὶ νεότητος.

Ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ παρουσιάσῃ σήμερον ὑπολείπεται εἰς μορφὴν καὶ ἐκτέλεσιν, ἀστοχεῖ πολλαχθῶς εἰς μίαν καθαρὰν διατύπωσιν καὶ εἰς εὐχερῇ διαχείρισιν τοῦ

στίχου, ἀλλὰ μία ἐπιείκεια καὶ μία συγκατάβασις, μία ἄνευ πολλῶν ἀξιώσεων ἀνάγνωσις, θὰ δείξῃ ὅτι ἡ ποιητικὴ πνοὴ δὲν λείπει παντελῶς ἀπὸ τὰ στιχουργήματα αὐτά, τὰ ὁποῖα καὶ τρυφερότητα ἔχουν καὶ αἴσθημα, καὶ πάθος πολλάκις, καὶ στίχον, ἂν ὅχι τέλειον, ἐπιμελημένον οὐχ ἥττον καὶ ὁμαλόν.

Ἐκεῖνο ὁμως τὸ ὁποῖον, ἐξ ἑτέρου, εἶνε ἀμέσως καταφανὲς καὶ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ κυρίως τὸ ἐλάττωμα τῶν ποιητικῶν νεοσσῶν τῆς σήμερον, καὶ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως χάριν αὐτῶν τῶν ἰδίων, εἶνε τὸ γλωσσικὸν ἀνακάτωμα τὸ παρατηρούμενον εἰς τοὺς στίχους των, ἡ ἀκαλαίσθητος ἀνομοιομορφία, ἡ καταδηλοῦσα τὴν μὴ γνῶσιν τῆς ποιητικῆς γλώσσης, τὴν ἔλλειψιν τῆς βαθύτερας μελέτης αὐτῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδὲν ἀξιοσημείωτον, οὐδὲν βιώσιμον δύναται νὰ παραχθῇ. Κυρίως διὰ τοὺς νέους ποιητὰς ἡ μελέτη τῆς γλώσσης ἢ συστηματικὴ καὶ ἀδιάκοπος εἶνε ἀναπόφευκτος.

Αὐτὴ τοὺς χειραγωγεῖ, αὐτὴ τοὺς διαπλάττει, αὐτὴ τοὺς διαμορφώνει, τοὺς ἐξυπνᾷ τὸ κρυμμένον αἰσθημα, τοὺς ἀνοίγει τὸν κόσμον τῆς τέχνης, τοὺς κάμνει νὰ βλέπουν φωτεινότερα καὶ νὰ ἐργάζονται μετὰ περισσότεραν συνείδησιν καὶ μετὰ βαθύτεραν γνῶσιν.

Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα συνδέεται ἀμέσως μετὰ

την ποιητικὴν τέχνην. Ὁ θησαυρὸς τῆς γλώσσης εἶνε δεμένος μετὰ τὴν ποίησιν εἰς κόμβον ἀδιάρρηκτον καὶ στερεόν, δὲν δύναται δὲ παρ' ἡμῖν ἰδιαίτερος νὰ νοηθῇ χωρισμένον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, διότι ἡ ποιητικὴ τέχνη, ἣτις παρουσιάζει ἐκάστοτε τὴν βλάστησίν της, τὴν παρουσιάζει καλλιεργημένην ἐπὶ διαφέροντος, ὅπως δῆποτε, γλωσσικοῦ ἐδάφους.

— Γράφω, ἐννοεῖται, διὰ τὰς διαφόρους μεγάλαις περιόδους, τὰς παρουσιαζούσας τὰς διαφορὰς καὶ τὰς ἀνομοιότητας, τὰς συγγενείας καὶ τὰς ἀποξενώσεις τῆς γλώσσης, καθ' ἃς περιόδους παρήχθησαν ἄξια λόγου φιλολογικὰ ἔργα, ἰδιαίτατα δὲ ποιητικά.

Αἱ περίοδοι αὗται — ἐπαναλαμβάνω — πρέπει νὰ μελετῶνται μετὰ προσοχῆς φιλολογικῶς, διότι μόνον οὕτω, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, οἱ νέοι θὰ διαμορφώσουν μίαν γλῶσσαν ποιητικὴν καὶ ὁμοιόμορφον, οὐσιαστικῶς καὶ ὄχι κατὰ τύπους.

Οἱ νεόβγαλτοι, τοὺς ὁποίους τὰ „Παναθήναια“ παρουσιάζουν καὶ θὰ παρουσιάσουν, ἄς λάβουν ὡς παράδειγμα τοὺς προγενεστέρους αὐτῶν.

Κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, οἱ διακρινόμενοι σήμερον μετὰ τῶν ποιητῶν μας — πρὸς τοὺς ὁποίους ἐλπίζω καὶ αὐτοὶ νὰ ἀμιλλῶνται μίαν ἡμέραν — εἶνε ἄπογοι ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔποψιν, τοῦτο δὲ ὁρισμένως ὀφείλεται — καὶ ἃς λέγουν ὅτι θέλουν οἱ ἐπιπόλαιοι — εἰς τὴν συστηματικὴν μελέτην τῆς γλώσσης. Μάλιστα. Ἐξ ἐτέρου ὅμως αἱ ξέναι φιλολογίαι, — διότι ἐννοεῖται ὅτι ἡ μελέτη τῆς κλασικῆς ἀκμῆς τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος περιλαμβάνεται κυρίως εἰς τὰ ἀνωτέρω, — δὲν πρέπει νὰ εἶνε ξένα τῶν μελετῶν των πράγματα. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπίσης πολλὰ ἔχουν νὰ διδαχθοῦν καὶ πλείστα ὅσα νὰ μάθουν, ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀναγνωσμάτων των νὰ εἶνε ἐπιτυχῆς καὶ ἡ μελέτη των προσεκτικὴ καὶ βαθεῖα.

Εὐτυχῶς, μετὰ τῶν ποιημάτων τὰ ὁποῖα σήμερον δημοσιεύω, τινὰ εἶνε μεταφράσεις, τοῦτο δὲ εἶνε ἄπτον δείγμα ὅτι καὶ αἱ ξέναι φιλολογίαι μελετῶνται ὅπως δῆποτε ὑπὸ τῶν νέων μας.

Ταῦτα πρὸς τὸ παρὸν ὡς μικρὰ εἰσαγωγὴ τῶν κάτωθι ποιημάτων, μετὰ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται καὶ δύο ἐκ τῆς ἐκδοθείσης πρότινων ἡμερῶν συλλογῆς τοῦ νεοῦ ποιητοῦ κ. Γούναρη, ἐπιγραφομένης Πόθων ἀντίλαλοι.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΠΕΘΑΜΜΕΝΕΣ ΑΓΑΠΕΣ

Στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας μίας τῆς γῆς
Χαρὲς ζωῆς θὰ μᾶς μεθύσουν,
Τὸ νεκρικὸ κρεββάτι μας
Γάμου στολίδια θὰ στολίσουν.

Ἀπ' τὴ σαπίλα τὴν ἀχόρταγην
Ζωὴ ἀπὸ θάνατο βγαλμένη,
Ἀνθὴ, θὰ βροῦν οἱ πόθοι μας
Καὶ κάθ' ἐλπίδα πεθαμμένη.

Κ' ὅταν σὲ φίλημα ἔρωτος
Πνοαὶ ξεφύρουν τὰ ἐνώνουν,
Καινούργιες τῆς ἀγάπης μας,
Τοὺς πόθους μας θὰ ξεφτερώνουν.

Πόθοι κ' ἀγάπες τῶν νεκρῶν,
Χαρούμενες ξαναγεννιέστε πάλι.
Τὸ μυστικὸ σας τὸ σκοπὸ
Ἡ Φύση στὴν ψυχὴ μου ψάλλει.

ΠΕΤΡΟΣ ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ

Ο ΚΙΣΣΟΣ

Μέσα σὲ σπῖτια ἐρημωμένα,
ποῦ ὁ Χρόνος ἔχει χαλασμένα,
Καὶ στέκουν πένθημα ὅτ' ἱστῶνται,
Παλιὲς ἐνθύμωσες γεμᾶτα,
Σκορπίζει ὁ ἥλιος ὁ χρυσὸς
Παρηγοριά καὶ εὐθυμία,
Κ' ἀνθίζει πράσινος κισσός,
Νέα ζωὴ στὴν ἐρημίαν.

Μέσ' ὅτ' ἐρείπια, πᾶχει ὁ Χρόνος
Κ' ἡ ἐρημιὰ κ' ὁ μαῦρος πόνος
Μέσ' τὴν καρδιά μου μαζωμένα
Ἀπ' ὄνειρα τόσα σβυμένα,
Ἐλαμψ' ὁ ἥλιος ὁ χρυσὸς
Τῆς ὄψης σου, ποῦ ξάφνου εἶδα,
Κ' ἄνθισε — πράσινος κισσός —
Νέας ζωῆς γλυκεῖα ἐλπίδα.

FRITHIOFS SAGA TOY TEGNÊR

Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν „Ἐπιστροφὴ“ τοῦ Frithiof

Ὡ γυναικα, γυναικα! — λέγει ὁ Φρίτχιος μὲ πόνο —
Πρώτη σκέψι ποῦ ἦλθε σὺ Δόκε,¹ ἦταν μόνον,
Ἐνα ψέμα, ἔνα ψέμα, ποῦ γλυκὸ σὰν τὸ μέλι,
Μὲ γυναικεία μορφήν ἐδῶ κάτω τὸ στέλλει
Γαλανόματο ψέμα, ποῦ μὲ δάκρυα στὰ μάτια
Τὶς καρδιές μας ξεσχίζει καὶ τὶς κάνει κομμάτια,
Ἐν' ἀφρόστηθο ψέμα μὲ τὰ ῥόδινα χεῖλη,
Καὶ μὲ πίστι, ποῦ μένει, ὅσο χιόνι τ' Ἀπρίλην
Τσακκινιά στὴν καρδιά του, ποῦ δὲν χωρατεύει,
Κ' ἕνας ψεύτικος ὄρκος στὰ χεῖλάκια χορεύει.

Ἀπὸ τὸ Σουηδικόν

ΖΕΦΥΡΟΣ

ΧΑΜΟΣ

Ὡ! τὴν ἀπέραστη νυχτιά!...
Ὡ! τὴν ἀμίλητη νυχτιά!...
Τίποτε πλεῖα. Καὶ τῶν νεύρων
Ποῦ κάποτε μοῦ φώτιζεν ἐντὸς μου,
Βαθεῖα θαμμένο κρύβεται
Στὴν καταχνιά τὴν ἄφωτη τοῦ κόσμου.

Κ' ἡ λάμπα, ἡ λάμπα τῆς Ζωῆς
Σκλάβο μὲ σφίγγει καὶ μὲ γονατίζει
Καὶ μὴ σιωπῇ, καὶ μὴ σιωπῇ
Ἀτάραχη, τὰ χεῖλη μου σφραγίζει.

Ὡ! χεῖρα ποῦ μὲ ζώνετε,
Σκόρπια μαλλιά, ποῦ ἀπλώνετε
Χρυσὰ τὰ κύματά σας σὺν φεγγάρι,
Βουβὸ τὸ καὶ πᾶσα
Καὶ πεθαμένη ἡ μυστικὴ σας χάρις...
Κ' ὅλο πυκνώνει ἡ συννεφιά,
Ποῦ τὴν ψυχὴ μου μέσα σαβανώνει,
Κ' ὅλο μακραίνει ἡ ἐρημιὰ,
Ποῦ δλάρφρανη τριγύρω μὲ κυκλώνει,

¹ Ὁ Θεὸς τοῦ Κακού ἐν τῇ σκανδιναβικῇ μυθολογίᾳ.

Καὶ σβύνουν πέρα ἀφώτιστα
Τοῦ θολωμένου ὁρίζοντος τὰ βάθη,
Μὲ τὸ παλὸ μου τῶν νεύρων,
Μὲ τὸ γλυκὸ τραγοῦδι μου ποῦ ἐχάθη!....

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΡΤΑΚΗΣ

ΕΛΕΓΕΙΑ

Εἶναι νυχτιὲς ποῦ συλλογοῦμαι μόνον ἐσένα,
ἀγάπη μου ὁρφανὴ ξενητεμένη,
ἐμπρός μου ἀνασταίνονται τὰ περασμένα
κ' οἱ πόνοι μου ξυπνοῦν οἱ κοιμισμένοι...

Παλιὰ χαμένη δὲν μὲ θλίβει εὐτυχία,
τέτοιαν ἐμεῖς δὲν εἶχαμε, καὶ μόνον
τοῦ ἔρωτός μας ἡ πτωχὴ κ' ἀγνή ἱστορία
πρὸς τὸν παλιὸ μου φέρνει νέο πόνο.

Στοὺς δρόμους μέσα μὲς ἑστὴς νύχτες φοβισμένοι,
παιδὶ ἐσύ, παιδὶ κ' ἐγὼ μαζί σου,
σὺ μοῦλεγε αἰῶνια, ὁ ἔρως μας νὰ μένη,
κ' ἐγὼ τὴν Μοῖρα ὠνόμαζα.... Θυμήσου!

ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΓΓΑΔΙ

Γρήγορα, Μαῦρε, κ' ἐγὼ μὲ τὸν ἥλιον πῶς ἐστὶ βουνό,
καὶ αἱ ἡμέρες ἀπλώθηκαν σκιὲς μὲς ἐστὶ λαγγάδι,
γοργὰ τῆς νύκτας πῶς μας πλακώνει τὸ σκοτάδι
νὰ κρύψη πέλαγα στεριές, καὶ ἀπὸ μὲ τὸν οὐρανόν,
γρήγορα, Μαῦρε, κ' ἐγὼ μὲ τὸν ἥλιον πῶς ἐστὶ βουνό
καὶ αἱ ἡμέρες ἀπλώθηκαν σκιὲς μὲς ἐστὶ λαγγάδι.
Βάλε φωτιά ἐς τὰ στήθη σου ἐς τὰ πόδια σ' ἄπλωσε
περὶ, ἀπ' τὴν δική μου τὴν φωτιά, κ' ἀπ' τὸν δικό μου πόθο,
τὸ ξέρεις, Μαῦρε μου, ἐσύ, ἐστὶ σωθικὰ τί νηῶθω,
ἀφοῦ μαζί περάσαμε ὡς τώρα λύπη καὶ χαρά,
βάλε φωτιά ἐς τὰ στήθη σου ἐς τὰ πόδια σ' ἄπλωσε
περὶ, ἀπ' τὴν δική μου τὴν φωτιά ἀπ' τὸν δικό μου πόθο..

Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Θ Α Ι Σ *

Μυθιστόρημα ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ. — Μετάφρασις Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ

Όταν ήνοιξε τούς οφθαλμούς, είδε τριγύρω μοναχούς με μελανὰς καλύπτρας, οί όποιοι έχονον ύδωρ εις τὸ πρόσωπόν του και ἀπήγγελλον έξορκισμούς. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἔμενον ἔξω, φέροντες εις τὰς χεῖρας κλάδους φοινίκων.

— Διεσχίζαμεν τὴν ἔρημον, εἶπεν εἷς ἐξ αὐτῶν, ἠκούσαμεν κραυγὰς εις τὸν τάφον και εἰσελθόντες σ' εὗρομεν ἀναίσθητον ἐπὶ τοῦ τάφου. Βεβαίως οἱ δαίμονες θὰ σὲ κατέβαλον, τραπέντες ἔπειτα εις φυγὴν ὅταν μᾶς εἶδον.

Ἐγείρων τὴν κεφαλὴν ὁ Παφνούτιος ἠρώτησε με ἐξησθενημένην φωνήν.

— Ποῖοι εἰσθε, ἀδελφοί μου, και διατί κρατεῖτε κλάδους φοινίκων εις τὰς χεῖρας; μήπως ἤλθατε πρὸς ἐνταφιασμόν μου;

Καὶ τοῦ ἀπήντησαν:

Ἄγνοεῖς, ἀδελφέ μου, ὅτι ὁ πατήρ μας Ἀντώνιος ἔκατόν και πέντε ἤδη ἔτων, εἰδοποιήθη περὶ τοῦ προσεχούς του θανάτου και κατέρχεται τοῦ ὄρους Κολζίνου εις τὸ ὁποῖον ἐμόναζε, ὅπως εὐλογῇ τὰ ἀναρίθμητα τῆς ψυχῆς του τέκνα. Βαδίζομεν με φοινίκας εις προὔπαντησιν τοῦ πνευματικοῦ μας πατρός. Ἀλλὰ σὺ, ἀδελφέ μου, πῶς ἄγνοεῖς τοιοῦτον μέγα γεγονός, και πῶς δὲν ἤλθε κανεὶς ἄγγελος νὰ σὲ εἰδοποιήσῃ ἐντὸς τούτου τοῦ τάφου;

Δὲν εἶμαι φρεῦ! ἄξιος τοιούτου θαύματος, ἀπήντησεν ὁ Παφνούτιος. Καὶ οἱ μόνοι συγκατοικοί μου εἶνε οἱ δαίμονες και οἱ βρυκόλακες. Λέεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ. Εἶμαι Παφνούτιος ὁ ἄββᾶς τῆς Ἀντινόης, ἀθλιέστατος μεταξὺ τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Παφνουτίου ὅλοι ἐκίνησαν τούς φοινίκας ψιθυρίζοντες ἐπαίνους και ὁ ὁμιλήσας ἤδη ἐπανέλαβε με θαυμασμόν.

— Εἶσαι λοιπὸν τῷ ὄντι, ὁ ἅγιος ἐκεῖνος Παφνούτιος, ὁ περίφημος διὰ τὰς ἀρετὰς του ὅστις λέγεται ὅτι θὰ ἐξισωθῇ μίαν ἡμέραν και με αὐτὸν τὸν Ἀντώνιον; Σὺ λοιπὸν, ἄξιόσεβαστε, ἀπέδωσες εις τὸν Θεὸν τὴν ἑταίραν

Θαῖδα και ἀνελθὼν ἐπὶ ὑψηλῆς στήλης ἠρπάγης ἀπὸ τὰ Σεραφεῖμ. Οἱ ἀγρυπνοῦντες κάτωθεν τῆς στήλης εἶδον τὴν θαυμασίαν σου ἀνάληψιν. Τῶν ἀγγέλων αἱ πτέρυγες σὲ περιεκύκλουν με λευκὰ νέφη και ἐκτεταμένη ἡ δεξιὰ σου ἠϋλόγει τὰς κατοικίας τῶν θνητῶν.

Τὴν ἐπαύριον, ὅταν ὁ λαὸς δὲν σὲ εἶδε πλέον ἀφῆκε μακρὸν γογγυσμὸν πρὸς τὴν ἀκρωτηριασμένην στήλην. Ἀλλ' ὁ Φλαβιανὸς ὁ μαθητῆς σου ἐδημοσίευσεν τὸ θαῦμα και σὲ ἐγκατέστησεν εις τὴν ἀρχηγίαν τῶν μοναχῶν. Μόνος ἕνας ἁπλοῦς ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος Παῦλος, ἠθέλησε νὰ ἀντιταχθῇ εις τὴν κοινὴν γνώμην και ἐβεβαίωσεν ὅτι σὲ εἶδεν ἀρπαζόμενον ἀπὸ τούς διαβόλους. Ὁ λαὸς ἤθελε νὰ τὸν λιθοβολήσῃ και εἶνε θαῦμα ὅτι ἐξέφυγε τὸν θάνατον.

Εἶμαι ὁ Ζώσιμος, ἠγούμενος τῶν μοναχῶν αὐτῶν, τούς ὁποίους βλέπεις πρὸ τῶν ποδῶν σου. Ὅπως αὐτοί, γονυπετῶ και ἐγὼ ἔμπροσθέν σου διὰ νὰ εὐλογῇς μαζὺ τὸν πατέρα μετα τῶν τέκνων. Κατόπιν, ἐὰν θέλῃς, θὰ μᾶς διηγηθῇς τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα ἔκαμε διὰ σοῦ ὁ Θεός.

— Μακρὰν νὰ τοῦ με εὐνοήσῃ διὰ θαυμάτων, ἀπήντησεν ὁ Παφνούτιος, ὁ Κύριος με ἐδοκίμασε διὰ φρικτῶν πειρασμῶν. Δὲν ἠρπάγην παρὰ τῶν ἀγγέλων, ἀλλὰ εἶδον τείχος, σκιὰς νὰ ἐγείρεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου και νὰ βαδίζῃ ἔμπροσθέν μου. Ἐξῆσα ἐν ὄνειρῳ διότι ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ τὸ πᾶν εἶνε ὄνειρον. Όταν ἐταξίδευσεν εις Ἀλεξάνδρειαν, ἤκουσα εις διάστημα ὀλίγων ὥρων πολλὰς ὁμιλίας, και διέγνωσα ὅτι ἡ στρατιὰ τοῦ ψεύδους εἶναι ἀναρίθμητος. Ἡ στρατιὰ αὕτη με καταδιώκει και περικυκλοῦμαι ἀπὸ τὰ ξίφη της.

Ὁ Ζώσιμος ἀπήντησεν.

— Γνωρίζεις, σεβάσμιε πάτερ, ὅτι οἱ ἅγιοι και πρὸ πάντων οἱ ἐρημίται ὑφίστανται μεγάλης δοκιμασίας. Ἄν σὺ δὲν ἀνελήφθῃς εις τούς οὐρανούς διὰ χειρῶν Σεραφεῖμ, ὁ Θεός

θὰ ἐξετέλεσε τὸ θαῦμα ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματός σου, ἀφοῦ ὁ Φλαβιανὸς ὁ μοναχὸς και ὁ ἄλλος παρέστησαν μάρτυρες τῆς ἀναλήψεώς σου.

Ὁ Παφνούτιος ἐν τούτοις ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ και αὐτὸς τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἀντωνίου.

— Ἀδελφέ Ζώσιμε, εἶπε, δόσε μου ἕνα κλάδον φοίνικος και ἄς ὑπάγωμεν εις προὔπαντησιν τοῦ πατρός μας.

— Ἐμπρός, εἶπεν ὁ Ζώσιμος, ἡ στρατιωτικὴ ἱεραρχία ἀρμόζει εις τούς μοναχούς, οἵτινες εἶνε κατ' ἐξοχὴν στρατιῶται. Σὺ και ἐγώ, ὡς ἠγούμενοι, θὰ βαδίζομεν ἔμπροδς και οἱ ἄλλοι θὰ μᾶς ἀκολουθοῦν ψάλλοντες ὕμνους.

Και ἐξεκίνησαν ἐνῶ ὁ Παφνούτιος ἔλεγε.

— Ὁ Θεός εἶνε μόνος διότι ἐκπροσωπεύει τὴν ἀλήθειαν ἡ ὁποία εἶνε μία. Ὁ κόσμος εἶνε ποικίλος διότι ἐκπροσωπεύει τὴν πλάνην. Ἀποφεύγετε ὅλα τῆς φύσεως τὰ θεάματα και αὐτὰ ἀκόμη τὰ κατ' ἐπιφάνειαν ἀθώοτερα. Ἡ ποικιλία, ἡ ὁποία τὰ καθιστᾷ εὐχάριστα, εἶνε δείγμα τῆς φανλότητός των. Διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἴδω φυτὸν παπύρου ἐπὶ τῶν κοιμημένων ὑδάτων, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ πέπλον μελαγχολίας ἐπὶ τῆς ψυχῆς μου. Πᾶν ὅτι αἱ αἰσθήσεις ἀντιλαμβάνονται εἶνε πονηρόν. Ὁ ἐλάχιστος κόκκος ἄμμου περικλείει και ἕνα κίνδυνον, και κάθε πρᾶγμα ζῶν ἐμβάλλει εις πειρασμόν. Ἡ γυνὴ ἀποτελεῖ σύνθεσιν ὅλων τῶν πειρασμῶν, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται ἐσπαρμένοι εις τὸν ἐλαφρὸν ἄερα, τὴν ἀνθισμένην γῆν και τὰ καθαρὰ ὕδατα. Εὐτυχὴς ἐκεῖνος ὅστις κατέστη βωβός, τυφλὸς και κωφός και ὅστις δὲν ἐννοεῖ τίποτε ἐκ τοῦ κόσμου, ὅπως δυνήθῃ νὰ ἐννοήσῃ τὸν Θεόν.

Ὁ Ζώσιμος σκεφθεὶς τούς λόγους τούτους ἀπήντησε.

— Πρέπει, σεβαστέ μου πάτερ, νὰ σοῦ ἐξομολογηθῶ τὰ ἁμαρτήματά μου, ἀφοῦ και σὺ μοῦ ἥνοιξες τὴν ψυχὴν σου. Τοιουτοτρόπως κατὰ τὴν ἀποστολικὴν συνήθειαν θὰ ἐξομολογῶμεν ἀλλήλους. Πρὶν γίνω μοναχὸς διήγαγον ζῶην πλήρη ἀνομιμάτων. Εἰς τὴν Μαδάβραν, πόλιν περίφημον διὰ τὰς ἐταίρας της, ἐξήτησα παντοειδεῖς ἔρωτας συμποσιάζων με νέους διεφθαρμένους και με αὐλητρίδας.

Δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ φαντασθῇς μέχρι τίνος βαθμοῦ ἐφθασεν ἡ μανία τῶν ἐπιθυμιῶν μου. Τὸν πυρετὸν τῶν αἰσθήσεών μου ἐξηρέθιζον διὰ τοῦ οἴνου και ἐθεωροῦμην δικαίως ὡς ὁ μεγαλύτερος οἰνοπότης τῆς Μαδάβρας. Ἡμῖν μοι ταῦτα χριστιανὸς και διετήρουν, μεθ' ὅλα τ' ἁμαρτήματα, τὴν πίστιν μου εις τὸν ἑστα-

ρωμένον Ἰησοῦν. Ἀφοῦ κατέφαγον τὴν περιουσίαν μου εις ἡδονὰς και ἡρξισα ἤδη νὰ δοκιμάζω τὴν πτωχείαν, ἐσωφρονίσθην βλέπων τὸν ρωμαλεώτερον τῶν συντρόφων μου νὰ ἀσθενήσῃ ἀπὸ ἀσθένειαν φοβερὰν. Οἱ πόδες του δὲν τὸν ὑπεστήριζον πλέον, αἱ ἀνήσυχοι χεῖρες του ἠρνοῦντο ὑπηρεσίαν. Οἱ θολωμένοι ὀφθαλμοί του ἐκλείοντο και ἐκ τοῦ λάρυγγός του ἐξήρχοντο φοβεροὶ γρυλισμοί. Βαρύτερον τοῦ σώματός του, τὸ πνεῦμα του ἐβυθίζετο εις ὕπνον, διότι ὁ Θεός τὸν εἶχε μεταβάλει εις κτήνος διὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ διὰ τὴν κτηνώδη του ζῶην. Ἡ ἀπώλεια τῆς περιουσίας μου μοῦ εἶχε ἤδη ἐμπνεύσῃ σωτηρίους σκέψεις, ἀλλὰ τοῦ φίλου μου τὸ παράδειγμα ὑπῆρξε δι' ἐμὲ πολυτιμώτερον ἀκόμη και ἐπροξένησε τοιαύτην ἐντύπωσιν ὥστε ἐγκατέλειψα τὸν κόσμον και κατέφυγον εις τὴν ἔρημον. Πρὸ εἰκοσαετίας ἤδη ἀπολαμβάνω ἀτάραχον εἰρήνην. Μετέρχομαι μετὰ τῶν μοναχῶν μου τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὕφαντοῦ, ἀρχιτέκτονος, ξυλουργοῦ και γραφέως ἀκόμη, μολονότι ἀποστρέφομαι τὴν γραφὴν και προτιμῶ πάντοτε τῆς σκέψεως τὴν δρᾶσιν. Αἱ ἡμέραι μου εἶναι πλήρεις χαρᾶς, αἱ δὲ νύκτες μου ἀπηλλαγμέναι ὀνείρων. φρονῶ δὲ ὅτι ἀπέκτησα τὴν χαρὰν τοῦ Θεοῦ, ἀφ' οὗ ποτὲ ἐν μέσῳ τῶν μεγαλειτέρων ἁμαρτημάτων δὲν ἀπώλεσα τὴν ἐλπίδα.

Ἀκούων ταῦτα ὁ Παφνούτιος ὕψωσε πρὸς τὸν οὐρανὸν τούς οφθαλμούς και ἐψιθύρισεν.

— Τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, Θεέ μου, τὸν μολυσμένον ἀπὸ ἐγκλήματα, τὸν μοιχὸν και ἱερόσυλον θεωρεῖς με γλυκύτητα και ἀποστρέφεις ἀπ' ἐμοῦ τὰ ὅμιματα, μολονότι τηρῶ τὰς ἐντολάς σου. Πόσον εἶναι ἡ δικαιοσύνη σου σκοτεινὴ, ὦ Θεέ μου, και αἱ βουλαί σου ἀνεῖχنىαστοι.

Ὁ Ζώσιμος ἐξέτεινε τούς βραχίονας.

— Παρατήρησον, σεβαστέ πάτερ. Θὰ ἐλεγέ τις ὅτι τὰ δύο ἄκρα τοῦ ὀρίζοντος πλημμυροῦν μελανάι σειραὶ μεταναστῶν πλημυρῶν. Εἶναι οἱ ἀδελφοί μας, οἱ ὁποῖοι βαδίζουν και αὐτοὶ εις προὔπαντησιν τοῦ Ἀντωνίου.

Όταν ἐφθασαν εις τὸν τόπον τῆς συνεντεύξεως, ἀπεκαλύφθη πρὸ αὐτῶν μεγαλοπρεπὲς θέαμα. Αἱ στρατιαὶ τῶν μοναχῶν ἐξετείνοντο εις τρεῖς σειράς, ἀποτελοῦσαι γιγάντιον ἡμικύκλιον. Τὴν πρώτην σειρὰν ἀπετέλουν οἱ γέροντες τῆς ἐρήμου με τὴν ράβδον εις τὰς χεῖρας, και με τὰς γενειάδας κρεμαμένας μέχρι ἐδάφους. Οἱ μοναχοὶ τούς ὁποίους ἐκυβέρνηα ὁ Εὐφραῆμ και Σεραπίων, καθὼς και οἱ κοι-

* Τέλος, ὅδε σελ. 360.

νοβίται τοῦ Νεΐλου ἀπετέλουν τὴν δευτέραν σειρὰν. Ὅπισθεν τῶν ἤρχοντο οἱ ἀσκηταὶ οἱ ζῶντες εἰς μέρη ἀπομεμακρυσμένα. Ἄλλοι ἔφερον ἐπὶ τῶν μαυρισμένων τῶν σωμάτων ἄμορφα ῥάκη, καὶ ἄλλοι εἶχον πλεγμένας καλὰ μίμους ὡς μόνον ἔνδυμα. Πολλοὶ ἦσαν γυμνοί, ἀλλ' ὁ Θεὸς τοὺς εἶχε καλύψει μὲ δασὺ τρίχωμα, ὅμοιον μὲ ἐκεῖνο τῶν προβάτων. Ἐφερον ὅλοι προάσινον φοίνικα εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἐσχημάτιζον ὡς ἕνα σμαράγδινον οὐράνιον τόξον, ὅμοιοι μὲ τὰ τάγματα τῶν πιστῶν τὰ ἐνοικοῦντα τοὺς οὐρανούς.

Ἐβασίλευε τοιαύτη τάξις εἰς τὴν συνάθροισιν αὐτήν, ὥστε ὁ Παφνούτιος εὗρεν ἀκόπως τοὺς μοναχοὺς τοῦ τάγματός του καὶ συγκατέλεχθη μετ' αὐτῶν ἀφοῦ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του διὰ νὰ μὴ ἀνακαλυφθῇ καὶ ταράξῃ τὴν εὐσεβῆ προσδοκίαν τῶν. Αἴφνης μεγάλη κραυγὴ ἠκούσθη.

— Ὁ ἅγιος! ἐκραύγαζον πανταχόθεν. Ἰδοὺ ὁ ἅγιος! ἰδοὺ ὁ μέγας ἅγιος! Ἐκεῖνος, πρὸ τοῦ ὁποίου ὁ Ἄδης ἠττήθη, ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς! Ἰδοὺ ὁ προσφιλεὶς τοῦ Θεοῦ! ὁ μέγας Ἀντώνιος!

Ἐπειτα μεγάλη σιγὴ ἐπεκράτησε καὶ τὰ μέτωπα ἐκλιναν πρὸς τὴν ἄμμον.

Ἐκ τοῦ ὕψους ἑνὸς λόφου, ἐν τῇ ἀπειρίᾳ τῆς ἐρήμου, ὁ Ἀντώνιος ἐπροχώρει ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τῶν προσφιλῶν του μαθητῶν Μακαρίου καὶ Ἀμάθου. Ἐβάδιζε μὲ βραδέα βήματα ἀλλ' ἦτο εὐδυτηνὴς ἀκόμη καὶ ἐβλεπε κανεῖς ἐν αὐτῷ τὰ λείψανα ὑπερανθρώπου δυνάμεως. Ἡ λευκὴ του γενειὰς ἠπλοῦτο ἐπὶ τοῦ εὐρέος στήθους του καὶ τὸ λευκὸν του κρανίον ἔρριπτεν ἀκτῖνας φωτὸς ὡς τὸ μέτωπον τοῦ Μωϋσέως. Οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶχον ἀετοῦ βλέμμα, καὶ μειδιάμα παιδικὸν ἔλαμπεν ἐπὶ τῶν στρογγύλων παρειῶν του. Ὅπως εὐλογήσῃ τὸν λαόν του ὕψωσε τοὺς βραχίονάς του, τοὺς κορυφωμένους ἀπὸ αἰῶνα ὀλόκληρον ἀπείρων ἔργων, καὶ ἡ φωνὴ του ἀντήχησε τελευταῖον εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τῆς ἀγάπης.

Ἀμέσως ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ ζώντος αὐτοῦ τείχους ἀντήχησε ἡ ἁρμονία ὡς κεραυνοῦ βοή ὁ ψαλμός: Εὐτυχὴς ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μακάριον καὶ τὸν Ἀμάθου, ὁ Ἀντώνιος διέτρεχε τὰς τάξεις τῶν πρεσβυτέρων, τῶν ἀναχωρητῶν καὶ τῶν κοινοβιτῶν. Ὁ ὀπτασιαστής αὐτός, ὅστις εἶχεν ἴδῃ οὐρανὸν καὶ κόλασιν, ὁ μοναχὸς ὅστις ἐκ τοῦ κοιλώματος ἑνὸς βράχου εἶχε κυβερνήσῃ τὴν

ἐκκλησίαν, ὁ ἅγιος ὅστις εἶχε ὑποστηρίξει τὴν πίστιν τῶν μαρτύρων κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ὑψίστης δοκιμασίας, ὁ ῥήτωρ τοῦ ὁποίου ἡ εὐγλωττία εἶχε κεραυνοβολήσῃ τὴν αἴρεσιν, ὡμίλει τρυφερῶς εἰς ἕκαστον τῶν τέκνων του, ἀπεχαιρέτα αὐτοὺς οἰκείως εὐρισκόμενος εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ μακαρίου θανάτου του, τὸν ὁποῖον θάνατον ὁ Θεός, ὅστις τὸν ἠγάπα, τοῦ εἶχεν ἐπὶ τέλους ὑποσχεθῇ.

Εἰς τοὺς ἡγουμένους Ἐφραῖμ καὶ Σεραπίωνα ἔλεγε.

— Διοικεῖτε πολυάριθμα στρατεύματα καὶ εἶσθε καὶ οἱ δύο περιήρημοι στρατηγοί. Εἰς τὸν οὐρανὸν θὰ σᾶς ἐνδύσω διὰ τοῦτο χρυσὴν πανοπλίαν καὶ ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ θὰ σᾶς ὀνομάσῃ χιλιάρχους τῶν ταγμάτων του.

Βλέπων ἔπειτα τὸν γηραιὸν Παλαίμωνα, τὸν ἀσπάζεται καὶ λέγει.

— Ἰδοὺ τὸ καλλίτερον καὶ τὸ ἡπιώτερον τῶν τέκνων μου ἡ ψυχὴ του χύνει ἀνθέων ἀρώματα ὅμοια ἐκεῖνων τῶν κυμάτων τοὺς ὁποίους σπείρει κατ' ἔτος.

Εἰς τὸν ἀββᾶν Ζώσιμον ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς.

— Δὲν ἀπηλπίσθης ἀπὸ τὴν θεῖαν μακροθυμίαν καὶ διὰ τοῦτο ἡ εἰρήνη τοῦ Κυρίου εὐρίσκεται ἐν σοί. Τὸ κρίνον τῆς ἀρετῆς σου ἠνθίσεν ἐπὶ τῆς κόπρου τῆς διαφθορᾶς σου.

Εἰς ὅλους ἀπέτεινε λόγους ἀλανθάστου σοφίας.

Εἰς τοὺς πρεσβυτέρους ἔλεγε.

— Πέριξ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ὁ ἀπόστολος εἶδε εἰκοσιτέσσαρας γέροντας καθημένους μὲ λευκοὺς χιτῶνας καὶ μὲ ἐστεμμένην τὴν κεφαλὴν.

Καὶ ἔλεγεν εἰς τοὺς νέους.

— Ἐστὲ εὐτυχεῖς. Ἀφήσατε τὴν μελαγχολίαν εἰς τοὺς εὐτυχεῖς τοῦ κόσμου τούτου.

Ἐπεθεώρει τοιοῦτοτρόπως τὸ μέτωπον τῶν νῦν στρατευμάτων, καὶ ἔσπειρε παραινέσεις. Βλέπων αὐτὸν πλησιάζοντα ὁ Παφνούτιος ἐγονυπέτησε κατατροχόμενος ἀπὸ ἐλπίδα καὶ φόβον.

— Πάτερ μου, πάτερ μου, ἐκραύγαζεν ἐν τῇ ἀγωνίᾳ του. Ἐλθέ εἰς βοήθειάν μου, πάτερ μου, διότι ἀποθνήσκω. Ἐδῶσα εἰς τὸν Θεὸν τὴν ψυχὴν τῆς Θεαίδος, κατέφησα τὴν κορυφὴν κίονος καὶ τὴν κρύπτειν τάφου. Τὸ μέτωπόν μου αἰωνίως εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς ἄμμου ἔγινε ὀξῶδες ὡς γόνυ καμήλου. Ὁ Θεὸς μολάταῦτα ἀπεστράφη ἀπ' ἐμοῦ. Εὐλόγησόν με, πάτερ μου, καὶ θὰ σωθῶ. Ραντιεῖς με ὑσώπου καὶ καθαρισθήσομαι, πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.

Ὁ Ἀντώνιος δὲν ἀπῆντα. Περιέφερε τὸ βλέμμα του, τοῦ ὁποίου κανεῖς δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ τὴν λάμψιν, ἐπὶ τοῦ ἀββᾶ τῆς Ἀντινόης καὶ σταματήσας αὐτὸ ἐπὶ τοῦ Παύλου, τὸν ὁποῖον ὀνόμαζον ἀπλοῦν, ἠτένισεν αὐτὸν ἐπὶ πολὺ καὶ τῷ ἔνευσε νὰ πλησιάσῃ. Ἐπειδὴ δ' ὅλοι ἠπόρουν, διότι ὁ ἅγιος ἀπετείνετο εἰς ἄνθρωπον ἐστερημένον τῶν αἰσθησέων του, ὁ Ἀντώνιος εἶπεν.

— Ὁ Θεὸς ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν περισσότερα δῶρα παρὰ εἰς ὑμᾶς ὅλους. Ὑψώσον τοὺς ὀφθαλμούς, νιέ μου Παῦλε, καὶ εἰπὲ τί βλέπεις εἰς τὸν οὐρανόν.

Παῦλος ὁ ἀπλοῦς ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ πρόσωπόν του ἔλαμψε καὶ ἡ γλῶσσα του ἐλύθη.

— Βλέπω εἰς τὸν οὐρανόν, εἶπε, κλίνην ἐστολισμένην διὰ χρυσοῦ καὶ πορφύρας. Τρεῖς παρθένοι ἀγρυπνοῦν περὶ αὐτῆς ὅπως καμμία ἄλλη ψυχὴ μὴ πλησιάσῃ ἐκτὸς τῆς ἐκλεκτῆς διὰ τὴν ὁποίαν ἡ κλίνη αὕτη προωρίσθη.

Νομίζων ὅτι ἡ κλίνη αὕτη ἦτο τὸ σύμβολον τῆς δόξης του, ὁ Παφνούτιος ἠὐχαρίσται ἤδη τὸν Θεόν. Ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος τῷ ἔνευσε νὰ σιωπήσῃ καὶ νὰ ἀκούσῃ τὸν Ἀπλοῦν, ὅστις ἐπιθυροῖεν ἐν ἐκστάσει.

— Αἱ τρεῖς παρθένοι ζοῦν, ὁμιλοῦν καὶ μοῦ λέγουν «Μία ἁγία πρόκειται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γῆν. Θαῖς ἡ Ἀλεξανδρινὴ ἀποθνήσκει. Ἐστρώσαμεν τὴν κλίνην τῆς δόξης της, διότι εἴμεθα αἱ ἀρεταὶ της, ἡ Πίστις, ὁ Φόβος καὶ ἡ Ἀγάπη.

Ὁ Ἀντώνιος ἠρώτησεν.

— Τί ἄλλο βλέπεις, καλὸν μου παιδίον;

Ὁ Παῦλος ἔφερεν εἰς μάτην τὰ βλέμματά του ἐκ τοῦ ζενιθ εἰς τὸ ναδίρ, ἐκ τῆς δύσεως εἰς τὴν ἀνατολήν, ὅταν αἴφνης οἱ ὀφθαλμοὶ του συνήντησαν τὸν ἀββᾶν τῆς Ἀντινόης.

Ἐνας ἱερὸς τρόμος ἔκαμε τὸ πρόσωπόν του τότε νὰ ὠχριάσῃ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἀντικατώπτρισαν πυρίνους φλόγας.

— Βλέπω, ἐπιθυροῖσε, τρεῖς δαίμονας, οἱ ὁποῖοι ἐτοιμάζονται πλήρεις χαρᾶς νὰ συλλάβωσι τὸν ἄνθρωπον τούτον ὁ εἰς ὁμοιάζει μὲ πύργον, ὁ ἄλλος μὲ γυναῖκα ὁ ἄλλος μὲ μάγον. Καὶ οἱ τρεῖς φέρουν χαραγμένα μὲ διάπυρον σίδηρον τὰ ὀνόματά των, ὁ πρῶτος ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὁ ἄλλος ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ ὁ τρίτος ἐπὶ τοῦ στήθους. Καὶ τὰ ὀνόματα ταῦτα εἶνε Ὑπερηφάνεια, Λαγνεία καὶ Ἀμφιβολία.

Εἶδον.

Ἀφοῦ ὡμίλησε τοιοῦτοτρόπως ὁ Παῦλος μὲ τοὺς ὀφθαλμούς ἐντρόμους καὶ μὲ κρεμαμένα χεῖλη ἐβυθίσθη πάλιν εἰς τὴν ἀπλότητά του.

Καὶ ἐπειδὴ οἱ μοναχοὶ τῆς Ἀντινόης ἠτένιζον μετ' ἀνησυχίας τὸν Ἀντώνιον, ὁ ἅγιος τοῖς εἶπεν.

— Ὁ Θεὸς μᾶς ἀνεκοίνωσε τὴν θεῖαν του ἀπόφασιν, ἧς λατρεύσωμεν αὐτὸν σιωπῶντες.

Καὶ παρήλθε.

Ἐβάδιζεν εὐλογῶν. Ὁ ἥλιος κατήλθεν εἰς τὸν ὀρίζοντα, τὸν ἐκάλυπτε μὲ δόξαν, καὶ ἡ σκιά του ὑπερμέτρως μεγεθυνθεῖσα ἐκ θαύματος, ἐξετυλίσσεται ὑπισθὲν του ὡς ἀτελεύτητος τάτης συμβολίζων τὴν μακρὰν ἀνάμνησιν τὴν ὁποίαν ὁ μέγας αὐτὸς ἅγιος θὰ ἐγκατέλειπεν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὁρθίος ἀλλὰ κεραυνοβολημένος ὁ Παφνούτιος οὔτε ἔβλεπεν, οὔτε ἤκουε πλέον τίποτε. Οἱ λόγοι οὗτοι μόνον ἐπλημμύρουν τὰ ὦτα του: «ἡ Θαῖς ἀποθνήσκει». Ποτὲ δὲν τοῦ εἶχε ἔλθει τοιαύτη σκέψις. Εἵκοσι ἔτη ἠτένιζε κεφαλὴν νεκροῦ καὶ ἰδοὺ ὅτι ἡ ἰδέα τῆς ἀποσβέσεως τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Θεαίδος διὰ τοῦ θανάτου τὸν κατέπληττε ἀπελπιστικῶς.

«Ἡ Θαῖς ἀποθνήσκει» Λόγος ἀκατανόητος! Ἡ Θαῖς ἀποθνήσκει!

Ὅποια φοβερὰ καὶ νέα ἔννοια εἰς τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις! «Ἡ Θαῖς ἀποθνήσκει». Πρὸς τί τότε ὁ ἥλιος, τὰ ἄνθη, οἱ ῥύακες καὶ ἡ δημιουργία ὅλη; «Ἡ Θαῖς ἀποθνήσκει». Πρὸς τί τὸ σύμπαν; Καὶ αἴφνης ἀνεπήδησε: «Νὰ τὴν ἐπανιδῶ, νὰ τὴν ἴδω ἀκόμη». Καὶ ἤρρισε νὰ τρέχῃ. Δὲν ἐγνώριζε οὔτε ποῦ εὐρίσκεται, οὔτε ποῦ ἐπῆγαινε, ἀλλὰ τὸ ἐνστικτὸν τὸν ὠδήγει ἀλανθάστως καὶ ἐβάδιζεν εὐθὺς πρὸς τὸν Νεῖλον. Σμήνος ἱστῶν ἐπλημμύρει τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ. Ἐπῆδησε ἐπὶ πλοιαρίου ὀδηγομένου ὑπὸ Νουβίων καὶ ἐξηπλωμένος εἰς τὴν πρόρραν, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς κατατρώγοντας τὸ ἄπειρον, ἐφώνησε μὲ πόνον καὶ λύσαν.

— Πόσον ἤμην τρελλὸς νὰ μὴν ἀπολαύσω τὴν Θεαίδα, ἐν ὅσῳ ἀκόμη ἦτο καιρὸς. Πόσον ἤμην τρελλὸς νὰ νομίζω ὅτι ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον ἄλλο πρᾶγμα ἐκτὸς αὐτῆς! Ὅποια παρρησιόνησις! Ἐσκαπτόμην τὸν Θεόν, τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου, τὴν αἰώνιον ζωὴν ὡς ἐὰν ὅλα αὐτὰ ἐσήμαινον τίποτε, ὅταν ἔβλεπε κανεῖς τὴν Θεαίδα. Πῶς λοιπὸν δὲν ἠσθάνθη ὅτι μακαρία αἰωνιότης ὑπῆρχε εἰς ἐν καὶ μόνον φῶμα τῆς γυναικὸς αὐτῆς, καὶ ὅτι ἄνευ αὐτῆς ἡ ζωὴ δὲν εἶχε σημασίαν, καὶ ἦτο ἐν

κακὸν ὄνειρον! Ὡς ἡλίθιε! τὴν εἶδες καὶ ἐπεθύμησες τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἄλλου κόσμου. Ὡς δειλέ! τὴν εἶδες καὶ ἐφοβήθης τὸν Θεόν. Τί εἶνε ὁ Θεὸς καὶ τί εἶνε ὁ οὐρανός! καὶ τί δύνανται νὰ σοῦ προσφέρουν τὸ ὅποῖον νὰ ἀξίῃ καὶ τὸ ἐλάχιστον μόνον ἐκείνου τὸ ὅποῖον αὐτὴ θὰ σοῦ ἔδιδε. Ὡς ἀξιοθρήνητε, παράφρων! οὕτω ἀνεξήτεις τὴν θείαν ἀγαθότητα ἔξω τῶν χειλέων τῆς Θεῆς! Ποία χεὶρ σοῦ ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς; Κατηραμένος ἐκείνους ὅστις σὲ ἀπετύφλωσε. Ἡδύνασο νὰ ἀγοράσῃς μὲ τὸν κολασμὸν σου, μίαν στιγμὴν τῆς ἀγάπης τῆς καὶ δὲν τὸ ἔπραξες. Σοῦ ἦνοιγε τοὺς βραχιόνάς τῆς τοὺς πλασμένους ἀπὸ τὴν σάρκα καὶ τὰ ἄρώματα τῶν ἀνθέων καὶ δὲν ἐβυθίσθης εἰς τὰς ἀρρήτους γοιτεῦσεις τοῦ ἡμικεκαλυμμένου στήθους τῆς. ἤκουσες τὴν ζήλοτυπον φωνὴν ἢ ὁποία σὲ διέτασσε νὰ ἀπέχῃς. Σὲ ἠπάτησαν, γελοῖε! ὦ λύπη! ὦ τύψεις! ὦ ἀπελπισία! Νὰ μὴ δύναται κανεὶς νὰ συναποφέρει εἰς τὴν κόλασιν τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀληθινοῦ ὥρας καὶ νὰ ἀνακράξῃ πρὸς τὸν Θεόν: „Καῦσον τὴν σάρκα μου, ἀποξήρανον ὅλον τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν μου, θραῦσον τὰ ὀστέα μου, ἀλλὰ δὲν θὰ δυνήθῃς ποτὲ νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃς ἀνάμνησιν ἢ ὁποία μὲ δροσίξει καὶ μὲ ἀρωματίζει εἰς αἰῶνας αἰώνων!.....

Ἡ Θεὰς ἀποθνήσκει! Θεέ, ἂν ἐγνώριζες πῶς ἀδιαφορῶ διὰ τὴν κόλασίν σου! Ἡ Θεὰς ἀποθνήσκει καὶ δὲν θὰ γείνη ποτὲ ἰδική μου, ποτέ! ποτέ!

Καὶ ἐνῶ ἡ λέμβος ἠκολούθει τὸ γοργὸν ρεῦμα, ἔμεινε ἡμέρας ὁλοκλήρους πρηγὴς ἐπαλαμβάνων.

— Ποτέ! ποτέ! ποτέ!

Ἐπειτα, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἡ Θεὰς εἶχε παραδοθῇ εἰς ἄλλους παρὰ εἰς αὐτόν, ὅτι εἶχε σκορπίσει εἰς τὸν κόσμον κύματα ἀγάπης καὶ ὅτι αὐτὸς δὲν εἶχε κἄν ἐμβάψει τὰ χεῖλη του, ἠγείρετο ὄρθιος, ἄγριος καὶ ἐφώναζεν ἀπὸ πόνον. Μὲ τοὺς ὄνυχας ἐξέσχιζε τὸ στήθος του καὶ ἔδακνε τὴν σάρκα τῶν βραχιόνων του.

Καὶ ἐσκέπτετο.

— Ἄν ἡδυνάμην τουλάχιστον νὰ φρονέσω ὅλους ὅσους ἠγάπησε.

Ἡ ἰδέα ὅλων αὐτῶν τῶν φόνων τὸν ἐπλημύρει ἀπὸ γλυκίαν παραφορὰν. Ἐσκέπτετο νὰ φρονέσῃ τὸν Νικίαν βραδέως, βαθμηδόν, ἀτενίζων αὐτὸν εἰς τὸ βάθος τῶν ὀφθαλμῶν. Ἐπειτα ἡ μανία του κατέπιπτεν αἰφνιδίως καὶ ἔκλειε καὶ ὠλόλυζε καθιστάμενος ἡπῖος καὶ γλυκύς. Μία τρυφερότης ἀγνωστος ἐμάλασσε τὴν

ψυχὴν του καὶ τοῦ ἤρχετο ἡ ἐπιθυμία νὰ ριφθῇ εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ παιδικοῦ του φίλου καὶ νὰ τοῦ εἴπῃ: Σὲ ἀγαπῶ. Νικία, διότι τὴν ἠγάπησες. Ὁμίλησόν μου περὶ αὐτῆς, εἰπέ μου τί σοῦ ἔλεγε. Καὶ τοῦ διεπέρα τὴν καρδίαν ὡς σίδηρος ἡ φράσις αὕτη: «Ἡ Θεὰς ἀποθνήσκει».

— Ἡμερήσιον φῶς καὶ σεῖς σκιαὶ ἀργυραῖ τῆς νυκτός, ἀστέρες, οὐρανοί, δένδρα μὲ τρεμουσὰς κορυφάς, ἄγρια θηρία, ζῶα κατοικίδια, ψυχὴ ἀγωνιώδης τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἀκούετε; «Ἡ Θεὰς ἀποθνήσκει». Αὐγαὶ καὶ πνοαὶ καὶ ἀρώματα, ἐξαφανισθῆτε, ἐκλείψατε, σχήματα καὶ ἰδέαι τοῦ σύμπαντος. «Ἡ Θεὰς ἀποθνήσκει». Αὕτη ἀπετέλει τὴν καλλονὴν τοῦ σύμπαντος, καὶ πᾶν τὸ πλησιάζον αὐτὴν ἐκοσμεῖτο ἀπὸ τὰς ἀντανακλάσεις τῆς χάριτός τῆς. Πόσον ἦτο συμπαθὴς ὁ γέρον ἐκεῖνος καὶ οἱ σοφοὶ οἱ ὅποιοι ἐκάθηντο πλησίον τῆς εἰς τὸ συμπόσιον τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ πόσον ἀρμονικοὶ ἦσαν οἱ λόγοι των. Ἐνα σμήνος ἀπὸ μορφὰς γελαστὰς ἐπλανᾶτο εἰς τὰ χεῖλη των καὶ τὰς σκέψεις των ὅλας ἐμύρωνε ἡ ἡδονή. Καὶ ἐπειδὴ ἡ πνοὴ τῆς Θεῆς ἦτο ἐπ' αὐτῶν, πᾶν ὅ,τι ἔλεγον ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀγάπην, καλλονὴν καὶ ἀλήθειαν. Γοιτευτικὴ ἢ ἀσέβεια προσέδιδε τὴν χάριν τῆς εἰς ὅλους τοὺς λόγους των, καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ ἐκφράζον εὐχερῶς πᾶν ἀνθρώπινον μεγαλεῖον.

Καὶ ὅλα αὐτὰ εἶνε φεῦ! ἐν ὄνειρον. Ἡ Θεὰς ἀποθνήσκει. Ὡς! θὰ ἀποθάνω ἐκ τοῦ θανάτου τῆς! Ἀλλὰ δύνασαι τάχα νὰ ἀποθάνῃς, ἐμβρυον ἀποξηραμένον, βρέφος πλέον εἰς τὴν χολὴν καὶ τὰ ἄγωνα δάκρυα, ἄθλιον ἐκβόλιον τὸ ὅποῖον νομίζεις ὅτι θὰ γευθῇς τὸν θάνατον, ἀφ' οὗ δὲν ἐγνώρισες τὴν ζωὴν! Ἀρχεῖ τουλάχιστον νὰ ὑπάρχῃ Θεὸς ὥστε νὰ μὲ κολάσῃ. Τὸ ἐλπίζω καὶ τὸ θέλω, μισητὲ Θεέ, ἀκούεις; Βύθισόν με εἰς τὴν κόλασιν. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μία αἰωνία κόλασις ὥστε νὰ ἐξαντλήσω εἰς αὐτὴν τὴν αἰωνιότητα τῆς λήθης ἢ ὁποία εὐρίσκεται ἐν ἐμοί.

.....

Ἡ Ἀλβίνα ἐδέχθη περὶ τὸ λυκαυγὲς τὸν ἄββαν τῆς Ἀντινόης ἔμπροσθεν τῶν κελλίων.

— Καλῶς ἦλθες εἰς τὰ θυσιαστήρια τῆς εὐρήνης, ἀξιοσέβαστε πάτερ, ἀφοῦ βεβαίως ἔρχεσαι διὰ νὰ εὐλογῇς τὴν ἀγίαν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἔδωκες. Γνωρίζεις ὅτι ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἀπειρῷ ἀγαθότητί του τὴν καλεῖ πλησίον του. Πῶς εἶνε ἄλλως τε δυνατόν νὰ ἀγνοῇς εἰδῆσιν τὴν ὁ-

ποῖαν οἱ ἄγγελοι διαλαλοῦν ἀπὸ ἔρημον εἰς ἔρημον; Ἀληθῶς ἡ Θεὰς ἐγγίζει εἰς τὸ μακάριον τέλος τῆς, καὶ πρέπει δι' ὀλίγων νὰ σὲ πληροφορήσω περὶ τῆς διαγωγῆς τῆς, τὴν ὁποίαν ἐπέδειξε μετὰ τῶν ἡμῶν. Μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σου ἔμεινε κλεισμένη ἐν τῷ κελλίῳ τὸ ὅποῖον εἶχες σφραγίσῃ καὶ ἐγὼ τῆς ἀπέστειλα μὲ τὴν τροφήν τῆς καὶ ἕνα αὐτὸν ὁμοῖον μὲ ἐκείνον τὸν ὅποιον εἰς τὰ συμπόσια παίζουν αἱ νεάνιδες τοῦ ἐπαγγέλματός τῆς. Ἐπράξα τοῦτο ὅπως τὴν ἐμποδίσω νὰ μελαγχολήσῃ καὶ ὅπως τὴν βοηθήσω νὰ ἐπιδείξῃ τόσον τάλαντον καὶ χάριν ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ὅσον καὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Ἐπράξα φρονίμως, ἀφοῦ ἡ Θεὰς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξύμνει τὸν Θεὸν διὰ τοῦ αὐλοῦ τῆς καὶ αἱ παρθένοι προσελκόμεναι ἀπὸ τοὺς ὕμνους τοῦ ἀοράτου τούτου ὁργάνου, ἔλεγον: „Ἀκούομεν τὴν ἀηδὸν τῶν οὐρανίων πεδιάδων, καὶ τὸν θνήσκοντα κύκνον τοῦ ἐστραυρωμένου Ἰησοῦ“.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ Θεὰς ἐξετέλει τὴν μετανοίαν τῆς ὅταν μετὰ ἐξήκοντα ἡμέρας ἡ θύρα αἴφνης τὴν ὁποίαν εἶχες σφραγίσῃ ἠνεώχθη ἀφ' ἐαυτῆς καὶ ἡ ἐξ ἀργίλου σφραγὶς ἐθραύσθη ἀφ' ἐαυτῆς χωρὶς ἀνθρωπίνῃ χεὶρ νὰ τὴν ἐγγίσῃ. Ἐκ τοῦ θαύματος αὐτοῦ ἐνόησα ὅτι ἡ δοκιμασία τὴν ὁποίαν τῆς εἶχες ἐπιβάλῃ ἔληγε καὶ ὅτι ὁ Θεὸς συνεχώρει εἰς τὴν αὐλήν τρεῖς τὰ παραπτώματά τῆς. Ἐκτοτε συνεμερίσθη καὶ αὐτὴ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων θνητῶν μου, ἐργαζομένη καὶ προσευχομένη ὡς αὐταί, καὶ τὰς ἐπαραδειγματίζειν ὅλας διὰ τῆς μετριοφροσύνης τῶν λόγων καὶ τῶν κινήσεων τῆς καὶ ἐφαίνετο μετὰ τῶν ὡς αὐτὸ τὸ ἄγαλμα τῆς αἰδοῦς.

Κάποτε ἐφαίνετο μελαγχολικὴ ἀλλὰ τὰ νέφη παρήρχοντο. Ὅταν εἶδον ὅτι εἶχε προσκολληθῇ εἰς τὸν Θεὸν διὰ τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης, δὲν ἐδίστασα νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν τέχνην τῆς καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν καλλονὴν τῆς εἰς παραδειγματισμὸν τῶν ἀδελφῶν τῆς. Τὴν παρεκάλεσα λοιπὸν νὰ παριστάνῃ ἐνώπιόν μας τὰ κατορθώματα τῶν ἰσχυρῶν γυναικῶν καὶ τῶν σοφῶν παρθένων τῆς Γραφῆς. Οὕτως ἐμμεῖτο τὴν Ἑσθήρ, τὴν Δεβόρην, τὴν Ἰουδήθ, τὴν Μαρίαν, ἀδελφὴν τοῦ Λαζάρου καὶ Μαρίαν τὴν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ. Ἐννοῶ, σεβαστέ μου πάτερ, ὅτι ἡ αὐστηρότης σας ταράσσεται εἰς τὴν ἰδέαν τῶν θεαμάτων τούτων. Θὰ ἐσυγκινεῖσθε καὶ σεῖς ὁ ἴδιος ἂν τὴν ἐβλέπατε εἰς τὰς εὐσεβεῖς αὐτὰς σκηνάς,

χύνουσιν ἀληθῆ δάκρυα καὶ τείνουσαν ὡς κλάδους φοινίκων τοὺς βραχιόνους εἰς τὸν οὐρανόν. Διευθύνω πρὸς πολλοὺς γυναῖκας καὶ ἔχω ὡς ἀρχὴν νὰ μὴ ἐναντιοῦμαι εἰς τὰς κλίσεις των. Ὅλοι οἱ σπόροι δὲν δίδουν τὰ αὐτὰ ἀνθή. Ὅλαι αἱ ψυχαὶ δὲν ἀγιάζονται διὰ τῶν αὐτῶν μέσων. Ἄλλως τε πρέπει κανεὶς νὰ ἀναλογισθῇ ὅτι ἡ Θεὰς ἐδόθη εἰς τὸν Θεόν, ὥραία ἀκόμη, καὶ ὅτι τοιαύτη θυσία, ἂν ὄχι μοναδική, τουλάχιστον εἶνε σπανία..... Ἡ καλλονὴ τῆς αὕτη, τὸ φυσικὸν αὐτὸ ἔνδυμα, δὲν τὴν ἐγκατέλειπε ἀκόμη μετ' ὅλον τὸν τρίμηνον πυρετὸν ἐκ τοῦ ὁποίου θνήσκει. Καθ' ὅλην τὴν ἀσθένειαν ἐξήτει νὰ βλέπῃ τὸν οὐρανὸν καὶ διέτασσε κάθε πρωΐαν, νὰ τὴν μεταφέρουν εἰς τὴν αὐλὴν πλησίον τοῦ φρέατος. ὑπὸ τὴν παλαιὰν σκηνήν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν αἱ ἡγουμένισαι τοῦ μοναστηρίου συνειθίζον νὰ συνέρχονται. Θὰ τὴν εὖρης ἐκεῖ, σεβαστέ μου πάτερ, ἀλλὰ σπεῦσον διότι ὁ Θεὸς τὴν καλεῖ, καὶ τὴν ἐσπέραν ταύτην ἐν σουδάριον θὰ καλύψῃ τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποῖον ὁ Θεὸς ἐποίησε πρὸς σκάνδαλον καὶ μετάνοιαν τοῦ κόσμου.

Ὁ Παφνούτιος ἠκολούθησε τὴν Ἀλβίναν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν πλημμυρουμένην ἀπὸ τὸ πρωῒνον φῶς. Κατὰ μήκος τῶν στεγῶν αἱ περισσότεραὶ ἐσχημάτιζον σειρὰν μαργαριτῶν. Ἐπὶ τινος κλίνης, εἰς τὴν σκιάν τῆς σκῆς, ἡ Θεὰς ἀνεπαύετο ὅλη λευκὴ μὲ τοὺς βραχιόνους ἐσταυρωμένους. Ὁρθιαὶ εἰς τὸ πλεῦρόν τῆς αἱ πεπλοφόροι γυναῖκες ἀνεγίνωσκον τὰς ἐπιθινατίους προσευχάς.

— Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὰ ἀνομήματά μου.

Τὴν ἐκάλεσε.

— Θεὰς!

Ἐκείνη ὕψωσε τὰ βλέφαρα καὶ ἔστρεψε τοὺς λευκοὺς βολβοὺς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς φωνῆς. Ἡ Ἀλβίνα ἔκαμε νεῦμα εἰς τὰς πεπλοφόρους νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ὀλίγα βήματα.

Θεὰς, ἐπανέλαβεν ὁ μοναχός.

Ἐκείνη ὕψωσε τὴν κεφαλὴν. Λεπτὴ πνοὴ ἐξῆλθε τῶν χειλέων τῆς.

— Σὺ εἶσαι, πάτερ μου; Ἐνθυμεῖσαι τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς καὶ τοὺς καρπούς τῶν φοινίκων τοὺς ὁποίους ἐδρέψαμεν;... Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐγεννήθην εἰς τὴν ἀγάπην.... εἰς τὴν ζωὴν.

Ἐσιώπησε καὶ ἄφησε τὴν κεφαλὴν τῆς νὰ πέσῃ.

Ὁ θάνατος ἐξετείνετο ἐπ' αὐτῆς, καὶ ὁ ἰ-
δρὼς τῆς ἀγωνίας ἔστεφε τὸ μέτωπόν της. Ρη-
γνύουσα τὴν σιωπὴν μία χελιδὼν ὕψωσε τὴν
κλαυθμηρὰν φωνήν της. Ἐπειτα οἱ λυγμοὶ
τοῦ μοναχοῦ ἀνεμίχθησαν μετὰ τὴν ψαλμωδίαν
τῶν παρθένων.

Αἴφνης ἡ Θαῖς ὠρθώθη ἐπὶ τῆς κλίνης της.
Οἱ ὀφθαλμοὶ της, ὅμοιοι μετὰ ἴα, ἠνοιχθήσαν
ὑπερμεγέθεις καὶ μετὰ τειταμένους πρὸς τοὺς ἀπο-
τάτους λόφους, τοὺς βραχίονας, εἶπε μετὰ φωνὴν
δροσεράν.

— Ἴδου τὰ ῥόδα τῆς αὐγῆς.

Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἀνέλαμψαν καὶ λεπτὴ
φλόξ ἔχρωμάτισε τὰς παρειάς της. Ἀνέζη γλυ-
κυτέρα καὶ ὠραιότερα παρὰ ποτέ. Γονυπετῆς
ὁ Παφνούτιος τὴν ἔσφιγγε εἰς τοὺς μελανοὺς
βραχίονάς του.

— Μὴν ἀποθνήσκῃς, ἀνέκραξε μετὰ φωνὴν
παράδοξον, τὴν ὁποίαν οὐδὲ αὐτὸς δὲν ἀνε-
γνώριζε. Σὲ ἀγαπῶ, μὴν ἀποθνήσκῃς, σὲ ἀγα-
πῶ, ἀκουσὸν με, Θαῖς μου. Σὲ ἠπάτησα ὑ-
πὲρ ἑνὸς ἄθλιου τρελλοῦ. Ὁ Θεός, ὁ οὐρα-
νός, ὅλα αὐτὰ δὲν εἶνε τίποτε. Μόνον ἡ ζωὴ
ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ὄντων εἶνε ἀ-
ληθῆ. Σὲ ἀγαπῶ, μὴν ἀποθνήσκῃς, εἶσε πάρα
πολὺ πολύτιμος. Ἐλθέ, ἄς φύγωμεν, ἄς φύγω-
μεν, θὰ σὲ φέρω μακρὰν ἐπὶ τῶν βραχιόνων
μου. Ἐλθέ, ἄς ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἀκου-
σὸν με, φιλάτη μου καὶ εἰπέ: „Θὰ ζήσω, θέ-
λω νὰ ζήσω“. Θαῖς, Θαῖς, ἐγέρθητι.

Ἐκεῖνη δὲν τὸν ἤκουε. Αἱ κόραι τῶν ὀφ-
θαλμῶν της ἔπλεον εἰς τὸ ἀπειρον.

Καὶ ἐψιθύριζε.

— Ὁ οὐρανὸς ἀνοίγεται. Βλέπω τὸν ἄγγε-
λον, τοὺς προφήτας καὶ τοὺς ἁγίους..... Μεταξὺ
αὐτῶν εὐρίσκεται καὶ ὁ καλὸς Θεόδωρος με-
τὰ τὰς χεῖρας πλήρεις ἀνθέων. Μοῦ προσμειδιᾷ
καὶ με κραῖζει. Δύο Σεραφεῖμ ἔρχονται πρὸς
ἐμέ. Πλησιάζουν..... Πόσον εἶνε ὥραϊα....
Βλέπω τὸν Θεόν.

Ἐξέβαλε στεναγμὸν εὐφροσύνης καὶ ἡ κε-
φαλὴ της ἔπεσεν ἀδρανῆς ἐπὶ τοῦ προσκεφα-
λαίου. Ἡ Θαῖς ἦτο νεκρά.

Εἰς ἕνα ἀπηλπισμένον ἐναγκαλισμὸν ὁ Πα-
φνούτιος τὴν κατέτρωγε μετὰ ἐπιθυμίαν, με λύ-
σαν καὶ με ἔρωτα.

Ἡ Ἀλβίνα ἀνέκραξε.

— Φύγε, κατηραμένε!

Καὶ ἔψαυσεν ἡπίως διὰ τῶν δακτύλων της
τὰ βλέφαρα τῆς νεκρᾶς. Ὁ Παφνούτιος ὠπι-
σθοχώρησε μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς καιομένους ὑπὸ
φλογῶν, αἰσθανόμενος τὴν γῆν νὰ ἀνοίγεται
ὑπὸ τὰ βήματά του.

Αἱ παρθέναι ἐτόνιζον τὸν ὕμνον τοῦ Ζα-
χαρία.

— Εὐλογητὸς ὁ Κύριος, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰ-
σραήλ.

Αἴφνης ἡ φωνὴ τῶν κατεπνίγη. Ἴδουσαι τὸ
πρόσωπον τοῦ μοναχοῦ, ἔφρευγον τρομαγμέναι
καὶ κραῖζουσαι.

— Ἐνας βρυκόλακας! Ἐνας βρυκόλακας!

Εἶχε καταστῇ τόσον ἀπαίσιος, ὥστε φέρων
τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἔψαυσε τὴν
ἀσχημίαν του!

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΟΗΝ. — Ἐχω φανατικὴν
ἀντιπάθειαν πρὸς τὸν
ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος εἶνε ψεύτης εἰς τὰ φε-
σίματά του. Περισσότεραν πρὸς τοὺς ἄλλους
οἱ ὁποῖοι τὸν ἀνέχονται. Αὐτοὶ εἶνε λόγοι νὰ
μισῇ κανεὶς τὸν νεοέλληνα ὁ ὁποῖος ἐφορτᾷ
τὴν 25 Μαρτίου, ὅπως τὴν ἐφορτᾷ—νὰ μισῇ
ἕνα ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος λέγει ψεύματα καὶ ὁ
ὁποῖος ἀνέχεται νὰ ἀκούῃ βομβοῦσαν γύρω του
μὴν ἐθνικὴν ψευτιά.

Ἴδου ἕνας ἄνθρωπος εἰς τὸ βῆμα. Τί εἶνε;
Ρήτωρ ἐκφωνῶν τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας.
Αἰσθάνεται ἐκεῖνο ποῦ λέγει; Ὁχι. Αἰσθάνον-
ται οἱ ἀκούοντες τίποτε βαρύτερον; Ὁχι. Ὁ
Σοπεργάουερ εἶπεν ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε μία κω-
μῆς, τῆς ὁποίας τὴν λύσιν δὲν ἐπιθυμοῦν
οἱ ἄνθρωποι καὶ διὰ τοῦτο δὲν συμφωνοῦν
ποτέ νὰ αὐτοκτονήσουν ὅλοι μαζί. Ἀπαράλ-
λακτα καὶ ὁ πανηγυρισμὸς τῆς 25 Μαρτίου
εἶνε, ἂν ὅχι τίποτε ἄλλο, μία συνθήκη τοῦλά-

χιστον, τὴν ὁποίαν δὲν θέλομεν ἡμεῖς νὰ ἀνα-
τρέψωμεν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν συμφωνοῦν ποτέ
οἱ νεοέλληνες νὰ σιωπήσουν αὐτὴν τὴν ἡμέραν.

Εἶδα ἕνα χαρτοφάναραν τὸ ὁποῖον ἔκαψε
καὶ ἐκαίετο μετὰ τὸ τέλος τῆς χηρσίνης λαμπα-
δηφορίας. Αὐτὴ ἡ μικρὰ πυρκαϊὰ ἐσήμαινε τὴν
λήξιν μιᾶς φασαρίας. Καὶ ἐκεῖνος ποῦ ἐκρά-
τει τὸ χαρτοφάναραν ἐφαίνετο εὐχαριστημένος
διὰ τὸ πυροτέχνημα. Ὁ ἄνθρωπος εἶχε τὴν
γνώμην ὅτι ὁ ἐφορτασμὸς τῆς χαρτίνης λαμ-
πάδος ἔληξεν, ὅπως ἔληξε καὶ ὁ προορισμὸς
μιᾶς ἄλλης λαμπάδος, ἐπίσης χαρτίνης, ἡ ὁ-
ποία εἶχεν ἀνάψει μέσα του τὸ πρῶτ' ἡμέρας 25
Μαρτίου διὰ νὰ σβύσῃ τὸ βράδυ.

Ἄν σωρεύσωμεν τοὺς λόγους ποῦ ἐξεφω-
νήθησαν αὐτὴν τὴν ἡμέραν! Ἄν τοὺς βάλω-
μεν τὸν ἕνα ἀπάνω εἰς τὸν ἄλλον! Τί θὰ
γίνη; Ἐνας τύμβος ἀπὸ λέξεις. Ὁ ρήτωρ εἰς
τὴν σημερινὴν ἐποχὴν εἶνε ὁ ἐθνικὸς ποιη-
τῆς τῶν λαῶν, ὅταν λέγῃ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ-
ταν λέγῃ μόνον ὕμνους, δηλαδὴ ψεύματα,
εἶνε ἀπλούστατα μία τεκεδεῖα χολὰν ἐφαρ-
μοζομένη εἰς κάθε φωνογράφων τοῦ δρόμου.
Καὶ φαντάζομαι μίαν συμφορὰν διὰ τοὺς ρή-
τορας— μίαν εὐεργεσίαν διὰ τὸν λαόν. Ἄν
ἦτο δυνατόν νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ χρῆσις τῶν
λέξεων «παλιγγενεσία», «μεγαλουργήματα»,
«πατέρες», «δόξα», «βάρβαροι». Ἄν ἦτο δύ-
νατόν νὰ γίνη αὐτό, οἱ ρήτορες μας δὲν θὰ
ἠμποροῦσαν νὰ ὁμιλήσουν, ἔλλείπει λέξεων.

Καὶ δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος νὰ ἐγγίσῃ τὸ
βάθος αὐτοῦ τοῦ γεγονότος τὸ ὁποῖον ὀνομά-
ζεται ἐλληνικὴ ἐπανάστασις. Καὶ δὲν ἀκούεται
ρῆτωρ νὰ κρίνῃ τοὺς ἄνδρας τοῦ 21 ὡς ἄν-
θρώπους. Δὲν σκέπτονται ὅτι ὅσον χαμηλότερα
τοὺς καταιβάσουν, τόσον πλέον τιτᾶνες θὰ ἀνα-
δειχθῶν. Διὰ νὰ τοὺς παριστάνουν ὡς θεότη-
τας καὶ ὅχι ὡς ἄνθρώπους ἀπὸ πηλὸν καὶ αὐ-
τοὺς, κατήντησε νὰ μὴν τοὺς ἐννοοῦν οἱ ση-
μερινοὶ παρὰ μόνον ὡς ὑπερανθρώπινους δυ-
νάμεις. Ἐνῶ ἦσαν ἄνθρωποι ἀπλούστατα ἀ-
νώτεροί μας. Τὸ πῶς ἦσαν ἄνθρωποι μας, αὐ-
τὸ εἶνε ἄγνωστον εἰς τοὺς ρήτορας καὶ ἀκα-
τόρθωτον νὰ τὸ εἰποῦν. Ἐνῶ αὐτὸ εἶνε τὸ
μεγάλον.

Ποῖοι θὰ κάμουν ὥστε ὁ λαὸς νὰ γνωρί-
σῃ πλησιέστερα τοὺς πατέρας του; Αὐτὸ
εἶνε ζήτημα βιβλίου; Σχολείου; Ρητορικῆς;
Δὲν ἤξεύρω. Ἀλλ' ἐὰν εἶνε ἱστορία ποῦ πρέ-
πει νὰ σταλάξουν τὰ πορίσματά της εἰς τὰ
βάθη τῆς ἐλληνικῆς ψυχῆς, εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ
21. Καὶ αὐτὸ θὰ γίνη ἅμα σφάζομεν εἰς μίαν
νύκτα τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ὅλους τοὺς
ρήτορας τῆς 25 Μαρτίου.

Διαπρεπὴς συμπολίτης μας ἐδέχθη πέρυσιν
εἰς τὸ σπίτι του τὴν ἐπίσκεψιν μιᾶς ἐπιτρο-
πῆς.

— Τί θέλετε;

— Νὰ ὁμιλήσετε εἰς τὸ σωματεῖον μας
μεθαύριον τὴν 25 Μαρτίου.

— Τὸ θεωρεῖτε εὐκόλον;

— Βεβαίως, ἅμα θελήσετε.

— Καὶ τί νὰ εἰπῶ;

— Τὰ συνήθη. Νὰ παραστήσετε εἰς τοὺς
σημερινούς τὸ ἔργον τῶν πατέρων τῶν.

— Εὐχαρίστως ἔρχομαι, ἀλλὰ σὰς εἰδοποιῶ
ὅτι θὰ ὑβρίσω τοὺς σημερινούς.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπεχώρησε.

Βλέπει κανεὶς κάποτε τόσον σπαρακτικὰς
ἀντιθέσεις! Εἰς τὸ τράμ δύο ἐπιβάται ἐρητό-
ρευον— συνωμῶνουν δηλαδὴ ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες
ρητορεύουν καὶ ὅταν συνομῶνουν— περὶ τῆς
ἐπαναστάσεως.

Μία τρέμουσα ράβδος ἀπὸ τὸν δρόμον εἰ-
δοποίησε τὸ τράμ νὰ σταθῇ. Ἐστάθη καὶ εἰ-
σῆλθεν ἕνας γέρον μόνος συρόμενος. Ἦτο ὁ
μόνος ζῶν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀγωνιστῆς τῆς
ἐπαναστάσεως. Οἱ δύο Ἕλληνες ἐξηκολοῦθουν
νὰ ρητορεύουν.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἐπολέμησε, ὁ ἄνθρω-
πος ὁ ὁποῖος ἔπραξε, ἦτο ὑποχρεωμένος
νὰ ἀκούῃ τὴν ρητορικὴν τῶν ἐλευθέρων.

Εὐτυχῶς τὸ τράμ ἔκαμνε θόρον, εὐτυ-
χῶς ὁ ἀγωνιστῆς εἶνε τόσον γηραιός, ὥστε
ὑποθέτω ὅτι δὲν εἶχε τὸ δυστύχημα νὰ ἀκού-
σῃ τίποτε.

Ὁ ταμπούρα, ὦ λόγοι, καὶ ὦ κρότοι!
Ὁ ἐξωτερισμός, ὦ παιδαρχία εἰς τὴν
συνθήκην!

Ἀλλ' ὦ συνείδησις, ποῦ εἶσαι;

ΧΑΡΙΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

ΤΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Οι διαγωνισμοί ανέκαθεν, πρωτοστατούντος του Λαο-
σανείου, δέν μᾶς ἐσυνείθισαν οὔτε εἰς καταπλήσσοντα
οὔτε εἰς θαυμάσια ἀποτελέσματα. Τὸ ποσὸν πάντοτε
εἶνε ἀφθονόν, ἡ συγκομιδὴ γενναία ἀλλὰ ἡ ποιότης
μερικῶς μόνον καλὴ.

Αὐτὸ συνέβη, ὅπως ἦτο ἐπὶ ἐνὸς καὶ εἰς τὸν Φω-
τογραφικὸν Διαγωνισμὸν τῶν „Παναθηναίων“. Ἀπε-
δείχθη καὶ τώρα ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐλέγαμεν ἄλλοτε
περὶ φωτογραφίας, ὅτι πολλοὶ εἶνε οἱ κλητοὶ τῆς τέ-
χνης τοῦ Διαγωνισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅλγοι ὅμως
οἱ ἐκλεκτοί. Βλέπομεν μίαν κίνησιν φωτογραφικὴν
ἀλλ' ἀνεμέναν καὶ μᾶλλον καλλιτεχνικὴν κίνησιν.

Εὐστάτησαν πολλαὶ φωτογραφίαι εἰς τὸν διαγωνι-
σμὸν τῶν „Παναθηναίων“ καὶ ὑποθέτομεν, ὅτι ἂν
ἐπρόκειτο νὰ τὰς ἀπαριθμήσῃ κανεὶς θὰ ἀνέρχοντο
εἰς ἀρκετὰς ἑκατοντάδας. Μολαταῦτα δυστυχῶς ἐλά-
χιστα εἶνε ἐντὸς ὅλου αὐτοῦ τοῦ πλήθους αἱ φωτο-
γραφίαι διὰ τὰς ὁποίας ἀξιῶμαι κανεὶς νὰ ὁμιλήσῃ, αἱ
ὁποῖαι νὰ παρουσιάσῃ ἕνα χρῶμα πρωτότυπον ὀλί-
γον, μίαν σύνθεσιν ἁρμονικὴν, μίαν ψυχὴν ζωγρά-
φου, καὶ ὅχι φωτογράφου. Αἱ περισσώτεραι ἐξ αὐ-
τῶν περιορίζονται εἰς τὰ εὐκολώτατα στιγμιότυπα
καὶ καμμία δὲν ἐλέγχει φροντίδα φωτός, σπουδὴν
φωτοσκόπιας. Τὰ καλλιτεχνικά ἀποτελέσματα τὰ
ὁποῖα καταφθάνονται εἰς τὰς προσωπογραφίας τῶν
ἀγγλῶν φλοῦιστ, αἱ φωτοσκιάσεις αἱ à la Ρέμβραντ
τῶν Ἀμερικανῶν, οἱ συνδυασμοὶ τεχνητοῦ καὶ φυσι-
κοῦ φωτός τοῦ Πυγιά καὶ τῶν Γάλλων, δὲν ἐφθασαν
ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἶνε τυπωμένοι ἐπὶ τοῦ ἀκα-
λαισθήτου ἀριστοτυπικοῦ χάρτου, μετὰ τὴν ἀφόρητον σπιλ-
πνότητα, ὁ ὁποῖος βασιλεύει φαίνεται εἰς ὁλόκληρον
τὴν Ἀνατολήν.

Ὁραίας φωτογραφίας ὅπως πάντοτε, πεπειραμένον
χειριστὸν τῆς τέχνης αὐτῆς, ἀποστέλλει ἕνας τῶν πρω-
τάνων ἐρασιτεχνῶν τῆς φωτογραφίας ὁ κ. Κοκόλης.
Ἐν ἐσωτερικῶν τοῦ ἐργαστηρίου τῆς κυρίας Φλωρᾶ,
ἐν ἄλλο τοῦ κ. Ιακωβίδου, δύο μεγεθύνσεις καὶ δύο
ὁραϊκάτα τοπία ἀποτελοῦσι τὴν συλλογὴν τοῦ κ.
Κοκόλη. Ὅλα τὰ χαρακτηρίζει ἀρκετὰ καλὴ ἐκ-
λογή καὶ ὅλα πρὸ πάντων τὰ χαρακτηρίζει τελεία
γνώσις τοῦ χειρισμοῦ τῆς μηχανῆς καὶ τῆς ἐκτυπώ-
σεως. Εὐρίσκεται κανεὶς πρὸ φωτογραφίων διὰ τὰς
ὁποίας δὲν δύναται νὰ εἴτῃ τιποτε κακόν, νὰ εὕρῃ
οὐδὲν ἐπιλήψιμον.

Δύο φωτογραφίαι τοῦ κ. Γ. Μαρίνου, ἡ μίᾳ παριστῶσα
χειμερινὸν τοπίον τῆς Κηφισιάς καὶ ἡ ἄλλη προσω-
πογραφίαν, ἔχουν πολὺ καλλιτεχνικὴν τὴν ὄψιν. Μο-
λονότι τὸ degradé δὲν στολίζει ἰδιαίτερος τὴν προ-
σωπογραφίαν, ἐλέγχει ὅμως μίαν ἰδιοφυῆ συνθέ-
σιν πολὺ συμπληρικὴν. Καὶ τὸ τοπίον εἶνε μετὰ
πολλὴν λεπτότητα ἀνεπτυγμένον καὶ τυπωμένον ἐπὶ
χάρτου ἀρκετὰ καλλιτεχνικοῦ.

Ὁ κ. Μ. Βελουδίου ἔχει ἀποστείλει πολλὰς φωτογρα-
φίας, παραπολλὰς κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἐπιτροπῆς. Ἄν

ἐσκέπτετο νὰ ἐκλέξῃ ἐξ αὐτῶν, θὰ ἀπέστελλε πολλὰ
στιγμιότυπα ἰδιαίτερος ἐνδιαφέροντα, τὰ ὁποῖα χά-
νονται ὅλοεν εἰς τὴν πλημμύραν. Ὅπωςδήποτε ὑπάρ-
χουν ἑλληνικά τοπία ἀληθοῦς καλλονῆς μέσα εἰς τὴν
συλλογὴν τοῦ κ. Βελουδίου, ὅστις διὰ τοῦτο εἶνε
ἄξιος συγχαρητηρίων.

Ὁ κ. Εἰμι. Τριανταφυλίδης ἔστειλε διάφορα τοπία,
πολὺ λεπτά καὶ πολὺ καλῶς διαλεγμένα, ἐμφαίνοντα
τὸν καλλιτέχνην.

Ὁ κ. Μερτζανῶφ ἀπέστειλε πανοραμικά τινὰ το-
πία τὰ ὁποῖα οὔτε ἐνδιαφέροντος στεροῦνται, οὔτε
τέχνης. Τὸ μόνον ἐλάττωμα τοῦ ἐρασιτέχνου εἶνε ὅτι
πάντοτε καθαρίζει ὅχι τὰ πρῶτα ἐπίπεδα ἀλλὰ τὰ τελευ-
ταία, λησμονῶν ὅτι τοιοῦτοτρόπως παραμελεῖ τὸν κυ-
ριώτερον κανόνα τῆς προοπτικῆς καὶ καταστρέφει τὴν
ἐντύπωσιν τοῦ θεατοῦ. Ἄν αἱ εἰκόνες του εἶχον τὰ
πλησιέστερα ἀντικείμενα καθαρὰ καὶ ὅχι τὰ ἀπώτερα,
θὰ ἦσαν πολὺ καλὰ.

Ὁ κ. Καστριώτης ἀποστέλλει διάφορα τοπία ἐλ-
ληνικά, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ εἶνε ὁραία καὶ πολλὰ
μέτρια καὶ πολλὰ ἀποτυχημένα. Ἐπεστήσαμεν τὴν
προσοχὴν μας ἐπὶ τῶν ὁραίων καὶ φανταζόμεθα ὅτι
ὁ ἐρασιτέχνης ἔχει πολλὴν εἰδικότητα εἰς τὴν ἐκλο-
γὴν τοῦ θέματός του καὶ ὅτι δὲν στερεῖται αἰσθη-
ματος.

Ὁ κ. Π. ἀποστέλλει ἐπίσης διάφορα στιγμιότυπα
τὰ ὁποῖα εἶνε ἐνδιαφέροντα κατὰ τὸ θέμα ἀλλὰ τὰ
ὁποῖα εἶνε κακῶς ἐμφανισμένα. Δὲν ἔχομεν χώρον
δυστυχῶς διὰ νὰ συμβουλευσώμεν τὸν διαγωνιζόμε-
νον πῶς γίνεται ἡ ἐμφάνισις καὶ πῶς εἶνε τρόπος νὰ
μὴ καίῃ κανεὶς τὰς πλάκας του. Ἐλπίζομεν ἄλλως τε
ὅτι θὰ συνειθίσῃ.

Ὁ κ. Δεκήρης ἀπέστειλε δύο μετωπώτατα στιγμιό-
τυπα ὁ κ. Πούβλιος Οὐβίδιος Νάσον δύο τοπία
τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν πολὺ καλὰ εἰς τὴν ρωμαϊκὴν
ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ φωτογραφία δὲν εἶχε
ἐφευρεθῇ. Ὁ κ.

Σταματῶμεν. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀποστέλλαντες εἶνε καλ-
λίτερον νὰ βυθισθῶν εἰς τὴν λήθην. Καὶ παρερχό-
μεθα.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς φωτογραφικῆς μας Ἐκθέσεως
ὁπωςδήποτε δὲν εἶνε ἀποθαρρυντικόν. Ἀπεδείχθη ὅτι
ὑπάρχουν ἐρασιτέχναι πολλοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι ἡ
στιγμιότυπα καλλιεργεῖται ἰδιαίτερος, καὶ ὅτι ὁπως-
δήποτε σιγὰ-σιγὰ ἡ ὁραία αὐτὴ καλλιτεχνία καὶ δια-
σκεδάσις, ἡ ὁποία εἰς τὴν Εὐρώπῃ συναγώζεται μετὰ
τὰς ὁραίας τέχνας, θὰ ἀναπτύχῃ τελείως καὶ ἐδῶ.

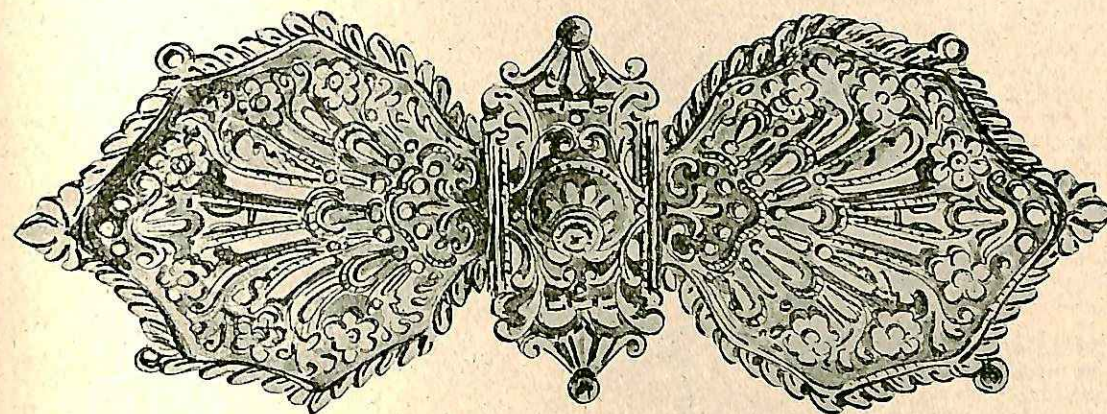
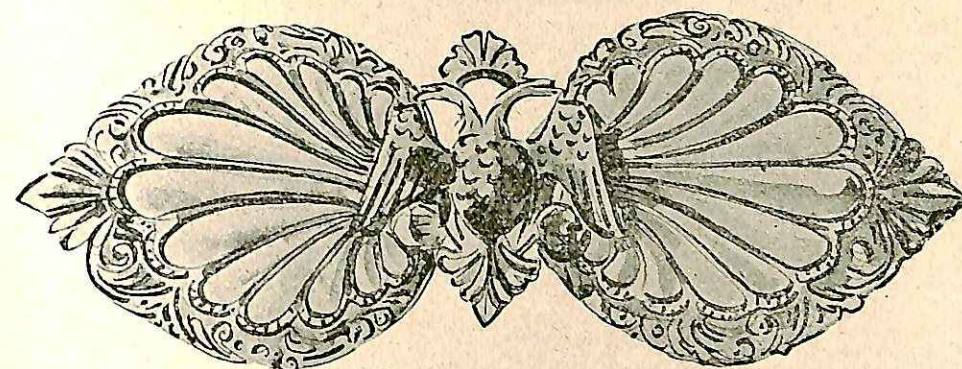
Μετὰ τὴν ἐλπίδα αὐτὴν καὶ ἡ ἐπιτροπὴ παραμένει,
ἀπονέμουσα τὸ χρυσὸν μετάλλιον εἰς τὸν κ. Κοκόλην
καὶ ἀργυρὸν εἰς τοὺς κ. Βελουδίον καὶ Μαρίνον, ἔπει-
νον δὲ εἰς τοὺς κ. Τριανταφυλίδην καὶ Μερτζανῶφ.

Αἱ ἀνωτέρω φωτογραφίαι θ' ἀποτελέσουν Ἐκθε-
σιν, προστιτὴν μέχρι τοῦ προσεχοῦς Σαββάτου ὁ
Ἀπριλίου καὶ ἑκάστην 10-11 π. μ. καὶ 1-6 μ. μ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ:

Ν. Ἐπισκοπόπουλος Θωμᾶς Θωμόπουλος

Κίμων Μιχαηλίδης

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ. — ΠΟΡΦΑΙ — ΣΧΕΔΙΑ Θ. ΑΝΝΙΝΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς ἐπὶ τῶν ἐσθρῶν τοῦ Σολω-
μοῦ Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπέστειλεν ὁ ἐν Ζακύνθῳ
παρεπιδημῶν ἀρχιδουξ τῆς Αὐστρίας Λουδοβίκος
Σαλβατώρ χιλίας δραχμᾶς, μετὰ τὴν κατωτέρω ὁραίαν
ἐπιστολήν:

Ἐν Ζακύνθῳ, 29/3/02.

Ἐντιμότατε κ. Φ. Καρρέ,

Ὡς εἰς πρόεδρον τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Σο-
λωμοῦ Ἐπιτροπῆς πέμπτω πρὸς ὑμᾶς ἐλαχίστην εἰς-
φορὰν μου δραχμῶν χιλίων.

Εἰς ἄκρον χαίρω βλέπων τιμώμενον διὰ μαρμαρί-
νου μνημεῖον τὸν ἐπιφανῆ Ἴόνιον, εὐχομαι δὲ ταυτο-
ν μνημεῖον τὸν ἐπὶ τῇ καρδίᾳ τῶν Ἑλλήνων διατηρηθῇ
χρόνως, ὅπως ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Ἑλλήνων διατηρηθῇ
ὁ αὐτὸς πατριωτισμός, ὁ ἐμπνεύσας τὸν δαμόνιον
ποιητὴν, συντελῶν οὕτω εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόο-
δον τῆς χώρας. Τοῦτο θὰ εἶναι κατ' ἐμὴν γνώμην

τὸ μᾶλλον ἀρραγὲς μνημεῖον, ὅπερ οὐδεμία σεισμικὴ
δόνησις δύναται νὰ καταρρίψῃ καὶ ὅπερ θὰ ἡδύνατο
ν' ἀνεγερθῇ εἰς ἀνάμνησιν ἐκείνου, ὅστις ὑπὸ τὰς
πρὶν τοῦ Ἀζωτικῆς ἐπαινετὸν τὸν εἰς τὴν ἐλευθε-
ρίαν ἔμμενον.

Δέχθητε τὴν ἔκφρασιν τῆς ὅλης ἰδιαίτουσας ὑπο-
λήψεώς μου.

ΑΡΧΙΔΟΥΞ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΣΑΛΒΑΤΩΡ

ΟΤΑΙΝ παρέχει πάντοτε ἀφορμὴν πρὸς μελέτην.
Εἰς μίαν τοῦ διαλέξιν ἐν Ἑλβετίᾳ, ὁ Βουνετιερ
ἀνέλασε τελευταίως, τὸ ἔργον τοῦ γαλλοῦ φιλοσόφου
τὸ ὁποῖον ὁ „Χρόνος“ συνοψίζει ὡς ἐξῆς περίπου.
Τὸ ἔργον τοῦ Ταιν ἐνέχει σημασίαν συμβολικὴν
σχεδόν, ἥτις καὶ τὸ ὑπερβάλλει μάλιστα. Μὴ ζητεῖτε
ἐν αὐτῷ νὰ μάθετε τι περὶ τοῦ συγγραφέως ἢ περὶ
τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον πραγματεύεται. Εἶνε ἔργον
ἀπολύτως ἀπρόσωπον. Δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ διδάξῃ
π. χ. τὴν ἱστορίαν τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας, γράφων

γονός, εὐθυμούν καὶ διασκεδάζουν, ὅτε παρὰ προσδοκίαν ἀρχίζει νὰ βρέχῃ καὶ ἐπειδὴ εἶνε ὥραία καλοκαιρινὴ βραδυά, ἡ σκηνὴ πληροῦται ἀπὸ χιλιάδας φωτεινῶν ἐντόμων, τὰ ὅποια ἡ νεαρὰ νύμφη, ἐν τῇ ἀσπιδιότητι τῆς ἀρχίζει νὰ συλλέγῃ διὰ νὰ πλουτίσῃ τὸν νυμφικὸν τῆς στολισμόν· ὁ μνηστὴρ τῆς κάμνει παρατηρήσεις, βλέπων ὅμως ὅτι τὴν ἐλύπησε, ἀρχίζει καὶ αὐτὸς νὰ μαζεύῃ πυγολαμπίδας, ὅτε μία ἐξ αὐτῶν μεταβάλλεται ἑξαφνα εἰς Νεράϊδαν. Καὶ ὁ μνηστὴρ τὸσον μαγεύεται μὲ τὴν ὁμορφίαν τῆς, ὥστε φεύγει μαζί τῆς. Εἰς τὴν δευτέραν πρᾶξιν εὐρισκόμεθα εἰς ἀγνωστον τόπον, ὅπου ἀμέτρητες Νεράϊδες προσπαθοῦν μὲ τὰ μάγια τῶν νὰ κάμουν τὸν νέον χωρικὸν νὰ λησμονήσῃ τὴν μνηστὴν του καὶ σβύσουν τὸν φλογερὸν του πρὸς αὐτὴν ἔρωτα. Πράγματι δὲ μετὰ μεγάλην ψυχικὴν πάλην, λησμονεῖ οὗτος τὰ πάντα καὶ τυφλὸς ἀπὸ τὴν νέαν ἀγάπην ῥίπτεται στὴν ἀγκαλιά τῆς πρώην πυγολαμπίδος. Γρήγορα ὅμως συνέρχεται καὶ μετανοήμενος ἐπιστρέφει εἰς τὸ χωρίον του διὰ νὰ ἀνεύρῃ τὴν μνηστὴν του. Ἀλλὰ τὸν ἔχει προλάβει ἡ Νεράϊδα, ἥτις μεταβληθεῖσα εἰς Ἀδύγανίδα τὸν ἐπρόδωκεν εἰς αὐτὴν, καὶ ὅταν οὗτος παρουσιάζεται, γίνεται δεκτὸς τὸσον ψυχρὰ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς, ὥστε ἀηλιτισμένος ῥίπτεται εἰς τὸν ποταμὸν τοῦ χωριοῦ καὶ πνίγεται. Ἡ Ἀδύγανις συγκινηθεῖσα ἀπὸ τὴν λύπην τῆς δυστυχὸς χωρικῆς τὴν ὁδηγεῖ πρὸς τὸν ποταμὸν, ὅπου μὲ τὰ μάγια τῆς ἐπαναφέρει τὸν μνηστὴρα εἰς τὴν ζωὴν.

Ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἀπλουστάτη καὶ ἀρχαῖα ποιητικὴ, ἡ δὲ μουσικὴ τοῦ ἔργου πολὺ καλὴ. Πλήρης δὲ ἐπιτυχία ἔσται τὴν πρώτην παράστασιν.

Σόφια

Z. M.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Η ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΓΚΩΔΡΥ. — Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐφορτάσθη πανηγυρικῶς ἐν Παρισίοις ἡ πενήνταετηρίς τοῦ διασημοῦ παλαιοντολόγου Γκωδρύ, γνωστοῦ καὶ ἐνταῦθα ἐκ τῶν πρώτων ἀνασκαφῶν τοῦ Πικερμίου. Οἱ διασημότεροι ἐπιστήμονες καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπιστημονικῶν σωματείων μετέσχον τῆς λαμπρᾶς ἐπιστημονικῆς ἐορτῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπεδόθη πρὸς τὸν γηραιὸν ἐπιστήμονα τὸ ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Βερνὸν χαραχθὲν ἀναμνηστικὸν μετάλλιον. Ἐκ τῶν γενομένων προσφωνήσεων πρὸς τὸν σοφὸν πρεσβύτερον ἰδιαίτερος συνῆλθον ἡ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Παλαιοντολογικοῦ Μουσείου Ἐδμόνδου Περγιέ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Γάλλος ἐπιστήμων ἐμνήσθη ἰδιαίτερος, διὰ ποιητικῶν φράσεων καὶ συγκινητικῆς εὐφραδείας, τῶν ἐν Πικερμῷ ἐργασιῶν τοῦ Γκωδρύ. «Μόλις γεγόμενος διδάκτωρ, προσφωνεῖ ὁ Περγιέ, ὀνειροπολεῖς νὰ ἀλάβῃς τὸ ἔργον τῆς ἀναστάσεως, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ὁ Κυβιέρος καὶ πορεύεται πρὸς τὰς Ἀθήνας εἰς τοὺς χρόνους τῆς δόξης τῶν ὁποίων θὰ ἦσο ὁ λαμπρότερος πολίτης τῶν. Ἐκεῖ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Πικερμίου τὴν ὁποίαν κατέστησες ἐνδοξον, καὶ τῆς ὁποίας δεσπόζουν μακρόθεν αἱ καθαφαὶ γραμμαὶ τοῦ Παρθενώου, ἐν μέσῳ τῶν ἀνασκαφῶν αἵτινες ἐκράτησαν τὰ βλέμματά σου στερεῶς προσηλωμένα ἐπὶ τῆς ἀττικῆς γῆς, ἡ ποίησις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος σὲ κατέλαβεν ὁλόκληρον. Ἀναγνώσκων κανεῖς τὸ ἔργον σου νομίζεις ὅτι αὐτοὶ οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου σ' ἐβοήθησαν νὰ ἐκθάψῃς τὰ λείψανα τῶν ὄντων, τὰ ὅποια ὑπῆρξαν ἴσως σύγχρονα ἐκείνων, ἀφ' ὧν ἀνέβησαν τὴν αἶγα Ἀμαλθεῖαν, τῆς ὁποίας ἔπιναν τὸ θεῖον γάλα, τὸν Ἐρμάνθητον κάπρον, μὲ τὰς τραγικὰς ὁρμὰς καὶ τὸν ἀλέκτορα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, μὲ τὸ εὐχρον λάλημα, τὸ σπινώτατα νικηφόρον. Εἰς τὴν Ἑλλάδα αὐτὴν ἀφιερώεις μίαν τῶν ὁραιοτέρων ἀνακαλύψεων σου τὸ Ἑλαιοδόμητον, τὸ ὑπέρροχον πλάσμα, τὸ ὁποῖον ἐξέρ-

χεται σήμερον, μόλις παρηλλαγμένον ὀλίγον, ἀπὸ τὸ Κόγκρον, ὡς διὰ νὰ μεθέξῃ τοῦ ἰωβιλαίου αὐτοῦ, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεθυμοῦμεν, ἂν ἦτο δυνατόν, νὰ σοῦ ἐπιδειξομεν μίαν ἡμέραν ζωντανὸν εἰς τὰ πάγκα μας. Καὶ μετὰ τοὺς θαυμασίους τούτους λόγους, τοὺς ἀφιερωμένους εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Πικερμῖον, ὁ εὐγλωττος ἐπιστήμων, ἑξακολουθεῖ τὴν ὑπέρροχον αὐτὴν προσφωνήσιν, ἥτις ἀποτελεῖ ὁλόκληρος μίαν ποιητικὴν σύνθεσιν τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς, τὴν ὁποίαν θὰ εἰμπορούσαμεν νὰ ὀνομάσωμεν; ἀρχαιολογίαν τῆς ζωῆς. «Ἰδοὺ, ἑξακολουθεῖ, συνηθισμένα ἐνώπιόν σου, εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ παλάτιον, τὰ πλάσματα αὐτὰ τῶν οἰχομένων αἰώνων, ἀπὸ τοῦ ταπεινοῦ τοιλοβίτου, βασιλέως τῶν σιληνριανῶν χρόνων, μέχρι τοῦ γιγαντώδους μαμμόθ, τὸ ὁποῖον εἶδε τὸν ἀνθρωπὸν δαμάζοντα τοὺς πρώτους ἵππους. Ἰδοὺ αὐτὰ, διακοσμοῦντα, χάρις εἰς σέ, τὸν ἀπέραντον ὕμνον τῆς ζωῆς, τῆς ὁποίας μόλις ἀρχίζομεν νὰ διαβλέπωμεν τὴν λαμπρότητα δεικνύοντα εἰς ἡμᾶς μέσα εἰς τὴν ἀκόλασιν τῶν πρωτογενῶν μορφῶν, μέσα εἰς τὴν ἑκατόμβην τῶν θυσιασθέντων ὄντων, ἄλλων γιγαντιαίων καὶ τρομερῶν, ἄλλων χωριτωμένων καὶ ἐπαρροδιῶν, τὴν ἀνάβασιν τὴν βοαδεῖαν καὶ κατ' ἐπίφασιν ἄτακτον, τῶν ὁργανισμῶν πρὸς τὸ ὄν, τὸ δεσπάζον πάντων διὰ τῆς διανοίας. Ἰδοὺ αὐτὰ δεικνύοντα ἀκόμη εἰς ἡμᾶς, ὡς μεγάλον δίδαγμα καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, μίαν ἀκατανίκητον δύναμιν τῶν πραγμάτων, ὅργανον ἀναμφιβόλως τῆς προστάτιδος θεότητος, ὁποῖαν τὴν συνέλαβεν ἡ καρδία σου, συντριβούσης ἄνευ μετανόιας καὶ οἰκτου πᾶν ὅ,τι δὲν ἁρμονίζεται πρὸς τὴν πορείαν τοῦ ἐξελευσμένου σύμπαντος...» Πεντήκοντα ὅλαι ἀκαδημαῖαι καὶ ἐπιστημονικὰ σωματεῖα μετέσχον τοῦ ἰωβιλαίου τοῦ ἀνδρὸς ὅστις ἀνύψωσε τὴν Παλαιοντολογίαν ἀπὸ ἐπιστήμης τοῦ θανάτου εἰς ἐπιστήμην τῆς ζωῆς καὶ μόνῃ ἡ Ἑλλάς, τῆς ὁποίας ἐμνήσθησαν οἱ σοφοὶ πανηγυρισταὶ τῆς ὥραίας ἐορτῆς, διὰ τῶν εὐγλωττῶν ἐκφράσεων, ἔλειψε ἀπὸ τὴν ἀποθέωσιν τοῦ ἔρηντοῦ τοῦ Πικερμίου. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐορτῆς ὁ Λαὸς προσέφερεν εἰς τὸν ἐορτάζοντα σοφόν, ἐν μέσῳ τῆς χειροκροτοῦσης ὁμηγύρεως, τὸ μετάλλιον, ὅπερ οἱ μαθηταί, οἱ φίλοι καὶ θαυμασταὶ του ἐχάραξαν δι' αὐτόν. Ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ μεταλλίου τούτου ἀπεικονίζεται ἡ εἰκὼν τοῦ Γκωδρύ, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας φέρεται ἀπεικασμα νέας γυναικός, ἥτις ὑπὸ τοὺς πρόποδας τῶν ἱερῶν ὀρέων, εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Πικερμίου ἐκθάπτει τὰ παλαιοντολογικὰ ἔξω, τὰ πρὸ τῶν αἰώνων τεταμμένα εἰς τὸ χῶμα τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ ὅποια ἀνέμενον, κατὰ τὴν ρῆσιν ἐνός τῶν ἀγορητῶν, διὰ νὰ ἐμφρανισθοῦν καὶ πάλιν εἰς τὸ φῶς, τὴν ἔλευσιν ἐνός σοφοῦ, ὅστις συνέζευξε τὸν ἀττικισμὸν μετὰ τῆς ἐπιστήμης.

Ο ΓΑΜΟΣ. Ὁ καθηγητὴς τῆς ἱατροδικαστικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βορδὸ Μορᾶς ἀφιερώνει τὸν πρῶτον τόμον τῆς Κοινωνιο-Βιολογίας του εἰς τὸ ζήτημα τοῦ γάμου, ζήτημα ἀπασχολοῦν τὸσον ζωηρῶς τὰς νεωτέρας κοινωνίας. Λαμβάνων ὡς ἀφετηρίαν τὸ γεννητήσιον ἐνστικτον, μίαν τῶν πρώτων βιολογικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἀνθρώπου, μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν πρώτων μορφῶν τοῦ γάμου, παρακολουθεῖ τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ εἰς τὰ μεγάλα ἀνθρώπινα ἀφροίσματα ἐν τῇ ἱστορίᾳ, τοὺς Ἰνδοὺς, τοὺς Σίνας, τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς Εβραίους, τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Ρωμαίους καὶ ἐξετάζει τὰς σχέσεις τοῦ γάμου πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὸν Ἰσλαμισμόν. Μετὰ τὰ πρῶτα ταῦτα λίαν ἐνδιαφέροντα κεφάλαια, μελετᾷ τὰς βιολογικὰς συνθήκας τοῦ γάμου, τὴν ἐξασφάλισιν τῆς τελευταίας ἀναπαραγωγῆς τοῦ εἶδους καὶ τῆς ἐλευθερίας περὶ τὴν ἀμοιβαίαν ἐκλογὴν τῶν νυμφευμένων, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν καλλιτέραν ἐγγύησιν τοῦ μέλλοντος. Ἀφιερώνει κατόπιν ὁ συγγραφεὺς

ἐκτεταμένον κεφάλαιον εἰς τὰς ῥήσεις τοῦ γάμου ἐν σχέσει πρὸς τὰς διαφορὰς ἐπεμβάσεις τοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἀστικοῦ δικαίου. Ἐπειτα ἡ παθολογία τοῦ γάμου ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐγγυήσεις αἵτινες ἔπρεπε νὰ παρέχονταν ἀπὸ τοὺς συνερχομένους εἰς γάμον, ζήτημα ὅπερ παρ' ὅλην αὐτοῦ τὴν σπουδαιότητα ἐτέθη πάντοτε ἐν δευτερευούσῃ μοίρᾳ. Ἐν γένει ἡ ὅλη μελέτη τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ διακρίνεται διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ἐπιστημονικὴν ἀκριβείαν καὶ εὐσυνειδησίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐξετάζεται τὸ εὐρύτατον τοῦτο θέμα. Ὁ συγγραφεὺς δι' ὅλου αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος προσπαθεῖ ν' ἀποδείξῃ πόσον οἱ νόμοι καὶ τὰ ἔθιμα — οἱ τεχνητοὶ αὐτοὶ ὁργανισμοὶ — ἔπρεπε νὰ προσεγγίσουν τὰς φυσικὰς καὶ ψυχικὰς συνθήκας, ἂν ὦν τὸσον πολὺ ἀπεμακρυνθήσαν εἰς τὴν νεωτέραν κοινωνίαν. Τὸ συμπέρασμα τοῦ καθηγητοῦ Μορᾶς, μὲ τινὰς ἐπιφυλάξεις ὑπὲρ τῶν ἐλευθέρων ἐνώσεων, τῆς διευκολύνσεως τῶν διαζεύξεων ἐπὶ τῇ αἰσῇ, τῆς ἐνός μόνον ἐκ τῶν συζύγων, εἶνε γενικῶς τήσιν τοῦ γάμου. «Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τὴν ἀτομικὴν καὶ ὑπὲρ τοῦ γάμου. Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τὴν ἀτομικὴν καὶ ὑπὲρ τῶν κοινωνικῶν, συμπεραίνει ἐγγλωττῶς ὁ Μορᾶς, ὁ γάμος ἦτοι ἡ ὑπὸ ὁρισμένας συνθήκας ἐνώσις τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, πρὸς συμμερισμὸν τοῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς, πρὸς ἀποτελεῖσιν οἰκογενείας τοῦ ἀγῶνος δημογενικοῦ τῶν μελλουσῶν γενεῶν, πρὸς ὡς κέντρον δημογενικοῦ τῶν μελλουσῶν γενεῶν, πρὸς σχηματισμὸν τοῦ κοινωνικοῦ οὗτος εἰπεῖν πυρῆνος, πρὸς ἀνθρώπων ἡθικὴν διὰ τῆς ἐνασχίσεως τοῦ κατὰ τὴν ἀνθρώπων ἡθικῆς κατὰ τῶν ἡθικῶν καὶ ὁλικῶν θήκοντος καὶ τῆς πάλιν κατὰ τῶν ἡθικῶν καὶ ὁλικῶν δυσχερειῶν τῆς ζωῆς, ἀποτελεῖ, πρέπει νὰ τὸ ἀναγνωρίσωμεν μεγαλοφώνως, τὴν εὐρωσσοτέραν βάσιν τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν».

BIOTEXNIA

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝ σήμερον τὰ δύο προαγγελθέντα δείγματα πορπῶν, σχέδια τοῦ κ. Θ. Αννίνου. Ὡς προεγράφημεν, τὰ σχέδια ταῦτα βασίζονται ἐπὶ τῆς βυζαντινῆς τέχνης, ἡ ὁποία ἡμπορεῖ νὰ προσφέρει εἰς τὴν ἐλληνικὴν βιοτεχνίαν μέγιστον πλοῦτον πρὸς δημιουργίαν. Εἶναι πηγὴ ἀνεξάντλητος, ποικίλη, τὸν σπον στενὸς συνδεομένη μὲ τὴν ἱστορίαν μας. Ἐκ τῶν παρατιθεμένων σήμερον δύο σχεδίων, τὸ μὲν ἐν εἶναι ἀπλοῦστερον, φέρον εἰς τὸ μέσον τὸν διεφθαρτὸν ἀετὸν τοῦ Βυζαντίου, τὸ δὲ ἄλλο πολὺ ποικιλοτέρον, ἔχει ἴσως πιστότερα τὴν σφραγίδα τῆς ἐποχῆς.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Η ΣΥΝΗΘΕΙΑ τῆς τηρήσεως τῶν πατρίων περὶ τὰς νηστείας παρακινεῖται κατ' ἔτος ἐν τῇ πρωτεύουσῃ καὶ κατήντησε νὰ θεωρῇται ἐπαρχιωτισμός. Πέρυσιν ἀκόμη τὰ ξενοδοχεῖα εἶχον διπλοὺν κατάλογον φαγητῶν, τῶν μὲν πασχαλινῶν διὰ τὸν πολὺν κόπον, τῶν δὲ σαρακοστιανῶν διὰ τοὺς ἀπαραχαιρέτους, ἀλλ' ὁ τελευταῖος οὗτος κατηργήθη ἤδη τινος, εἰς ἐλλείψεως λαδοφάγων ἢ νεροβραστοφάγων. Προχθὲς μάλιστα ἔτυχε νὰ συναντήσωμεν ἐν τινι γαλακτοπωλείῳ φριττάς τῆς θεολογικῆς σχολῆς ἀγνοοῦντας τὴν Παρασκευὴν. Ἀλλ' οὗτοι ἐντριβεῖς ὄν-φραγοῦντας τὴν Παρασκευὴν ἔχουσι τοιαύτας περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ἔχουσι τοιαύτας περὶ τὴν δικαιολογίαν, ὅτι κάλλιστα γνωρίζουσιν ὅτι, τοῦτο πράττοντες δὲν παραβαίνουναι ρητὴν τινα ὑποχρέωσιν ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμαίας πίστεως εἰς τοὺς χριστιανούς. Ἡ τεσσαρακονθήμερος τῶ ὄντι ἀποχὴ ἀπὸ ὁρισμένων εἰδῶν τροφῆς ἦτο ἀγνωστος κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας. Γίνεται μὲν λόγος περὶ τῆς συνήθειας τῶν γυναικῶν νὰ ἀπέχωνται πάσης τροφῆς κατὰ τὰς ὥρας, στανῶν νὰ ἀπέχωνται πάσης τροφῆς κατὰ τὰς ὥρας, αἵτινες παρήλθον ἀπὸ τῆς σταυρώσεως μέχρι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος, ἀλλ' ἡ ἀπόπειρα τῶν ζή-

τούντων ν' ἀναγάγουν εἰς τοὺς ἀποστολικούς χρόνους τὴν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπαγόρευσιν τῆς τροφαίας εἰς οὐδὲν κείμενον δύναται νὰ στηριχθῇ.

Αὐτὸς ὁ ἅγιος Τερώνιος καὶ ὁ ἱερός Ἀγνουστίνος ὁμιλοῦσι περὶ τῆς νηστείας ὡς περὶ ἐθίμου τῶν Ἀνατολιτῶν, ὑπεκείμενον εἰς παντοίας κατὰ τόπους παραλλαγὰς. Ἄλλοι ἐτρέφοντο διὰ λαχανοφύλων ἐπὶ πέντε συνεχεῖς ἡμέρας, ἄλλοι ἀπέχον πάσης τροφῆς μέχρι τῆς μεσημβρίας καὶ ἄλλοι ἐτρώγον μόνον μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὡς οἱ Τοῦρκοι κατὰ τὸ ραμαζάνιον, αἱ δὲ νηστεῖαι ἐκἀνονίσθησαν ὅπως ἔχουσι σήμερον μόνον περὶ τὸν ἑβδομῶν αἰῶνα. Ἀλλὰ καὶ τότε πολὺ ἀγριώτεροι τῆς ἐκκλησίας δίδωκεν τῶν παραβιῶν ἐδείχθησαν οἱ κοσμικοὶ ἄρχοντες. Οἱ Πολωνοὶ βασιλεῖς κατεδίκαζον αὐτοὺς εἰς ἐκρίζωσιν τῶν ὀδόντων καὶ ὁ Κάρολος Μάγνος ἐνομοθέτησε ν' ἀπαγορεύονταν πρὸς παραδειγματισμὸν εἰς τὰ δένδρα τῶν λεοφόρων. Φιλανθρωπότεροι ἐφάνησαν οἱ ἡγεμόνες τῆς Γαλλίας, οἱ ἀπὸ τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος ἐπιτρέψαντες διὰ νόμου τὴν πώλησιν τοῦ κρέατος τὴν Σαρακοστήν, ἀλλ' εἰς τιμὴν τριπλασίαν τῆς συνήθους καὶ μόνον εἰς τὰ νοσοκομεῖα καὶ τὰ πτωχοκομεῖα, ὥστε πᾶς ὁ ὁρεγόμενος νὰ κροφαίῃσιν, ἡδύνατο νὰ πρᾶξῃ τοῦτο καταβάλλων διπλασίον τῆς ἀξίας τοῦ προσφαγίου φέρον εἰς τοὺς πτωχοὺς. Εἰς δὲ τοὺς ἐνδοξάδας νὰ πιστεύσωσιν ἂν ἤρκει ἡ ἐλεημοσύνη πρὸς ἀπόπλυσιν τῆς ἁμαρτίας, ἀπεκρίνεται ὁ γλυκὺς ἐπίσκοπος Φενελὼν. «Φάγετε ἀφ' ὧν καὶ ὁλόκληρον μόσχον. Ἀρκεῖ νὰ εἴσθε δίκαιοι». Προσόντος τοῦ χρόνου ἡ πώλησις τοῦ κρέατος κατὰ τὰς νηστισίμους ἡμέρας ἀπέβη τόσον ἐπικερδὴς, ὥστε ἐφθόνησαν οἱ πλούσιοι τὴν μερίδα τῶν πτωχῶν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο κατήντησε νὰ παραχωρῇται ὡς *ρουαρέ* εἰς τοὺς εὐνοούμενους τῆς αὐτῆς εὐπατορίας, τοὺς Ροάν, τοὺς Σουβίς, τοὺς Νεβίρ καὶ τοὺς ἄλλους μεγαλονόμους, μὴ ἀπαξιούντας νὰ μεταβάλλωσι τὰ ἀρχοντικά αὐτῶν μέγαλα εἰς σαρακοστιανὰ κροσπολεῖα.

Ταῦτα ἐθεωρήσαμεν πρέπον νὰ ἐνθυμίσωμεν, διότι σὺδεμία ἐγένετο μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῶν χορὴς ἐπὶ τὴν ἐποψὴν τῆς ἀγαθοεργίας τῆς νηστείας, ἐνῶ ἐχρησιμοποιήθησαν κατακόρυφοι οἱ χοροὶ, αἱ συναυλαί, αἱ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων ἀγοραὶ καὶ πάντα τὰ λοιπὰ εἶδη φρολογίας. Οὐ μόνον δὲ ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἐθνικῶν σκοπῶν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ σαρακοστή, κατὰ τὸ ἀξιωματικὸν παράδειγμα, τὸ ὁποῖον παρέσχε ἡμῖν καὶ πάλιν προσφάτως ἡ Ἑλλάς. Ὅτε τῷ ὄντι τὰ οικονομικὰ αὐτῆς περιήλθον εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν ὡς ἐκ τῶν δαπανῶν τοῦ πολέμου ἐπέβαλεν ἡ δημοκρατικὴ κυβέρνησις διὰ νόμου τεσσαρακονθήμερον Πατριωτικὴν Νηστείαν (*jeune civique*) ἥς τὸ προϊόν ἐμελλε νὰ διατεθῇ ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ. Τοιοῦτο τι μέτρον ἡδυνάμεθα ἴσως καὶ ἡμεῖς νὰ λάβωμεν ὑπὲρ τῆς ἐπιδικωκόμενης ναυπηγήσεως στόλου. Τοῦτο θὰ ἦτο ἴσως ἀποτελεσματικώτερον τῶν διδράχμων καὶ τριδράχμων ἐράνων τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων περὶ ὧν γίνεται τοσοῦτος κατ' αὐτὰς ἐν τῷ τύπῳ λόγος.

Ε. ΡΟΪΔΗΣ

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κύριον Ψυχάρον

Ἐδιάβατα προχθὲς τὸν πρόλογον τοῦ τελευταίου βιβλίου σὰς „Γιὰ τὸ Ρωμαῖκο Θέατρο“. Ἰσως παρενευθῆτε, ἐπειτα ἀπὸ μῆνας ὁλοκλήρους νὰ σὰς γράφω ὅτι εὐρίσκωμαι ἀκόμη εἰς τὸν πρόλογον. Θὰ σὰς ὁμολογήσω ὅτι πολλὰς φορὰς ἐπεχείρησα νὰ τὸ διαβάσω ἀλλὰ δὲν ἠμπούρεσα νὰ προχωρήσω. Ἐπὶ τέλους μὲ ὑπερανθρώπους δυνάμεις τὸ κατόρθωσα. Καὶ πρέπει νὰ ξεράτε ἀκόμη ὅτι διεσκέδασα ἀρχετὰ.

Ἦθελα λοιπὸν νὰ σὰς εἰπῶ πρὸ πάντων μὲ αὐτό μου τὸ γράμμα, ὅτι μέσα σὲ τόσα σοφὰ πράγματα ποὺ γράφετε πολλὰς φορὲς, εἶνε κριμὰ νὰ γράφετε καὶ ἄλλα τὰ ὅποια, χάριν σεβασμοῦ πρὸς τὸν διδάσκαλον μερικῶν, ὀνομάζω μὴ σοφά. Λέγετε π. χ. ὅτι τὰ προνομιέμενα τὰ „Παναθηναῖα“ ἐγραψαν τὴν λέξιν ἐδιδάχθη ἀντὶ παραστήθηκε—νὰ τὸ χαίρεσθε διότι γὰρ νὰ συλλογισθῶτε τὸν ἀναχρονισμό. Καὶ τέτοια κεφάλαια ἐρχονται κιόλας νὰ μᾶς βάλουνε γνώση γιὰ τὴ γλώσσα». Καὶ λαμβάνων ἀφορμὴν μᾶς ἀναλύετε τὴν σημασίαν τῆς λέξεως διδάσκω—πολὺ καλὰ ἐκάματε διότι τέτοια πράγματα πρέπει νὰ γράφονται καὶ νὰ γίνονται γνωστὰ—λησιμονῶν ὅτι αἱ λέξεις γάνουν πολλάκις τὴν ἀρχαίαν τὸν σημασίαν καὶ ὅτι δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀνατρέξῃ κανεὶς αἰῶνας πρὸς τὰ ὀπίσω διὰ νὰ εὕρῃ τί σημαίνει μία λέξις. Εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ μᾶς ἐλέγετε ὅτι ἡ λέξις ναυμαχία δὲν εἰμπορεῖ νὰ γραφῇ σήμερον, διότι δὲν ὑπάρχουν πλέον νῆες ἀλλὰ καράβια καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γράψωμεν καραβομαχία.

Διὰ τοῦτο καὶ σεῖς ἐπροσπαθήσατε νὰ διαφύγετε τὸν σκόπελον καὶ ἀντὶ ἐδιδάχθη μετεχειρίσθητε τὴν λέξιν ἐπαίχθη, ἡ ὁποία ὅσον σύγχρονος καὶ ἂν εἶνε—μὴ τυχόν, κύριε Ψυχάρι, καὶ εἶνε μετὰφρασις ἐκ τοῦ γαλλικοῦ; δὲν ἤμπορεῖ ποτὲ νὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις. Πολὺ νόστιμον θὰ ἦτο νὰ γράφωμεν π.χ. „ἀπόψε παίζεται ὁ Οἰδίπους τύραννος“.—Ὁ Φασουλῆς, μάλιστα, κύριε Ψυχάρι.

Φοβούμενος μήπως παραπέσῃ τὸ γράμμα μου αὐτό, τὸ δημοσιεύω ἐδὼ διὰ τὸ ἀσφαλὲς καὶ διὰ νὰ καμαρώσουν οἱ Ἕλληνες πῶς «τέτοια κεφάλαια ἐρχονται κιόλας νὰ μᾶς βάλουνε γνώση γιὰ τὴ γλώσσα».

Χαίρετε.

Κ. Μ.

Συνδρομητήν.

Πῶς; Δὲν ἐλάβατε τὰ „Πάτρια“ καὶ ἐρωτᾶτε τὰ „Παναθηναῖα“ νὰ σὰς φωτίσουν; Φανταζόμεθα τί ὥραϊα ὄνειρα θὰ πλάττετε μὲ τὴν μαγευτικὴν αὐτὴν λέξιν. Καὶ ὅμως.. Σὰς συμβουλευόμεν νὰ τὰ διαβάσετε καὶ τότε μᾶς γράφετε καὶ σεῖς τὰς ἐντυπώσεις σας. Ἄλλ' ἀφοῦ μᾶς ἐρωτᾶτε πρέπει νὰ σὰς εἰπωμεν ἐβάλλθησαν οἱ ἄνθρωποι ἡ ἐμᾶς νὰ διδάξουν ἐκεῖνα ποὺ ἐμάθαμεν εἰς τὸ σχολεῖον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ τὸν λαὸν νὰ διδάξουν Θεουκιδίδην. Εἰς τὸν ἀρχαῖον ἐπιγραφόμενον „Τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον“ εἰς τὸν ἀρχαῖον ἐπιγραφόμενον „Τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον“ γίνεται ἡ ἀκόλουθος ἐξήγησις: ὅστις θέλει ὅπισθον μου ἐλθεῖν—ὅστις θέλει νὰ με ἀκολουθήσῃ, νὰ γείνη μαθητὴς μου κλπ. Καὶ παρακάτω, εἰς ἀρχαῖον ἐπιγραφόμενον „τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ἐν τῇ ἱστορίᾳ“ διαβάζομεν: „Πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα φιλοτιμούνται νὰ θεραπεύωσι τὴν μνήμην τῶν πατέρων καὶ προγόνων „οὐ μόνον στερεῶς ἐχονται τῆς ἐθνικῆς γλώσσης“ κλπ. Περιεμένονεν νὰ μᾶς εἰπῇτε τὴν γνώμην σας....

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Εἰς τὴν ἐπέτειον τῆς Ἑθνικῆς ἐορτῆς τὰ „Παναθηναῖα“ συμμετέχουν ἀναγράφοντα σελίδας ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀγῶνος καὶ τῶν χρόνων τῆς δουλείας, αἱ ὁποῖαι ἐγκλείουν ὅλον τὸ ἄχθος αὐτῆς καὶ ἐκείνου τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἱερότητα.

Τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἀναχωρεῖ μεγάλη συνοδεία προσκενητῶν εἰς Ἱερουσαλὴμ, φέρουσα ὡς ἀνάθημα τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, ἐπιτάφειον ἀργυρῶν λυχνίων.

Ἡ προκηρυχθεῖσα καλλιτεχνικὴ Ἐκθεσίς τοῦ Πανσιονίου Συλλόγου ἐν Σμύρῃ ἀρχίζει τὴν 31 Μαρτίου. Ἐκτὸς τῶν Σμυρναίων καλλιτεχνῶν, ἀπέστειλαν ἔργα τῶν οἱ πλείστοι τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἄλλοι Ἕλλήνων ζωγράφων. Ἡ Ἐκθεσίς αὕτη εἶναι ἡ δευτέρα, τὴν ὁποίαν διοργανώνει τὸ ρηθὲν σωματεῖον ἐν Σμύρῃ.

Ἐν Ἰταλίᾳ ἤρχισε νὰ ἀπλώνεται μὲ ἐλπίδας πολλοῦ μέλλοντος τὸ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνου ὀρυφῶνου Γεωργίου Λεωτσάκου. Πρὸ μηνῶν ἐνεφανίσθη διὰ πρώτην φοράν εἰς τὸ κοινὸν τῆς Νεαπόλεως εἰς συναίλιαν ὑπὲρ τῶν ἀπομάχων καὶ τελευταίως εἰς Ρώμην. Ὁ Ἰταλικὸς τύπος γράφει περὶ τοῦ Λεωτσάκου ἐνθουσιωδῶς.

NEA BIBLIA**Ἐξεδόθησαν**

Ἡ ΠΑΠΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ ΚΑΙ Ἡ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ αὐτοσχέδιος μελέτη ὑπὸ Σ. Ι. Βουτυρά (Ἑταιρεία τῆς ὑπὲρ τῶν πατρῶν ἀμύνης) 1902 τυπογραφεῖον Ἀποστολοπούλου

Ἡ ΟΛΥΜΠΙΑ ὑπὸ Β. Λεονάρδου μετὰ τοπογραφικοῦ πίνακος. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ἐκδομένη ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Περίοδος τρίτη 1901. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΧΕΡΤΖΒΕΡΓ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κατὰ μετάφρασιν Π. Καρολίδου. Τόμος πρῶτος, τεῦχος τρίτον. [Βιβλιοθήκη Μαρασλή τευχ. 159]. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ὑπὸ Δημητρίου Πλατῦκα. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1902.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ τῆς ἑταιρείας Ἑλληνικοῦ Πυριτιδοποιείου χημικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων διὰ τὸ ἔτος 1901. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου.

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ**Παιδιά εικόνων**

Ἀδελφοὶ Ρόδιοι, ὁδὸς Βουλῆς, 8.

Κολώνια

Κ. Βελισσάριος, ὁδὸς Σταδίου, 67.

Κουμώδεις Κυριῶν

Κ. Βελισσάριος, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 4.

Ἐδωδιμοπωλεία

Ι.Κ. Ἀσπιώτης, ὁδὸς Κολοκοτρώνη, ἔναντι Βουλῆς, 3

Ἀποκλειστικὴ ἀποθήκη τῶν φημισμένων ἐγγυρίων κονσερβῶν: χορταρικά, ὀπώρα, τουρσιά κλπ.

Ἀποικιακὰ

Δημήτριος Ἀγγλος, ὁδὸς Ἀγίου Μάρκου, 14.

Modes

Maison Desseigné 4, B^d de l'Université.

Hautes Nouveautés, Modes, Robes.

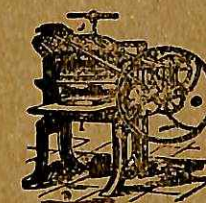
Ερμεῖον, Γαλλίδες ράπτρια, ράπτει, τὰ καλλίτερα φορέματα, ὅλοι οἱ νεωτερισμοί.

Καπνοπωλεία

Γεώργ. Ἀλεξίου, Σταδίου 21 — Ἑρμοῦ 21.

Μαρμαρογλυφεῖα

Ἰωάννης Γ. Χαλδούπης ὁδὸς Πανεπιστημίου 69

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ & ΓΡΑΜΜΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΣΠΥΡ. ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀθήναι, ὁδὸς Κολοκοτρώνη, 7.

Ἑργασία καλλιτεχνικὴ. — Ὑλικά α' τάξεως. — Τυπαὶ συγκαταβατικά.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ & ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

Α. ΛΟΥΡΟΥ—ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅλος εὐρωπαϊκῶς κατηρτισμένος, ἐνήμερον δι' ὅλας τὰς νεωτέρας ἱατρικὰς ἀπαιτήσεις, πλουσιώτατον εἰς φάρμακα ἀγγλικῆς καὶ γαλλικῆς προελεύσεως. — Πλήρες οὐροχημείον καὶ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον.

ΜΑΡΜΑΡΟΓΛΥΦΕΙΟΝ

“Η ΕΡΓΑΝΗ ΑΘΗΝΑ,”

ΑΔΕΛΦΩΝ Ι. & Α. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ

Μεγάλῃ συλλογῇ θερμαστῶν ἐκ λευκῶν καὶ χρωματιστῶν μαρμάρων. — Αποθήκη σχιστῶν μαρμάρων δι' ἐπιπλα, πλακοστρώσεις κλπ., τοῦ ἀτμοκινήτου ἐργοστασίου τῶν. — Ἐκτελείται πᾶσα μαρμαρικὴ ἐργασία.

Ἀθήναι, ὁδὸς Γ' Σεπτεμβρίου, 28.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΛΩΝ & Σ'

ΟΙΝΟΙ, ΗΛΥΠΟΤΑ, ΚΟΝΙΑΚ, ΒΕΡΜΟΥΘ κλπ.

Ἀνώτατα βραβεῖα καὶ διπλώματα τιμῆς εἰς τὰς διαφόρους Ἐκθέσεις οἱ μόνοι δὲ εἰς τὴν τελευταίαν Ἐκθεσὶν τοῦ 1900 τῶν Παρισίων λαβόντες δύο Μεγάλαι Βραβεῖς (Grand prix).

ΕΡΕΥΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

Ἐν Ὁξφόρδῃ τῆς Ἀγγλίας

Ἐρμηνεύει τὰς ἀρχὰς τῆς βιονομίας ἀσχολεῖται εἰς τὴν ἔρευναν τῶν νόμων τῆς ἀναπτύξεως. Περιέχει πάντοτε ἀρθρα σύντομα καὶ μετὰ, φρονηματίζοντα καὶ διακεντῶντα.

Τίμημα ἐγγραφῆς 8 φρ. χρ. κατ' ἔτος προκαταβολικῶς στελλόμενα εἴτε εἰς τὸν ἐκδότην 26 Michael Street, Oxford εἴτε εἰς τὴν Τράπεζαν Ἐμπροσκλησῶν Ἀθῆνας.

ΑΓΩΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Διευθυντής: Ι. ΑΜΠΡΙΑΝΗΣ, Διηγηγός.

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προπληρ. } Ἐν Ἑλλάδι. Δρ. 10

} Ἀλλοδαπῆς Φρ. χρ. 10

Ὁδὸς Ἱπποκράτους, 5.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΑ: ΚΑΛΛΙΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προπληρ. } Ἑσωτερικοῦ Δρ. 5

} Ἐξωτερικοῦ Φρ. χρ. 8

Ἀθῆναι, ὁδὸς Πανεπιστημίου, 27.

ΣΑΠΩΝ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ**ΧΑΡΙΛΑΟΥ & ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ**

ΠΟΙΟΤΗΣ ΑΡΙΣΤΗ—ΗΓΓΥΗΜΕΝΗ, ΑΝΘΕΥΤΟΣ

Ἀποθήκαι: Ἐν Ἀθήναις } Ὁδὸς Κολοκοτρώνης

Ἐν Πειραιῖ: Διαστ. ὁδ. Βουδουλῆς—Ἀγ. Σπυρίδωνος.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ

Διασταύρωσις ὁδῶν Νίκης καὶ Ἑρμοῦ.

Φωτογραφίαι παντὸς εἶδους

Μεγεθύνσεις χρωματίζονται μὲ πατέλ.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ**ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ**

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—ΑΘΗΝΑΙ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης. — Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυγραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Ἐξοθνία, Ταχύντης, Ἀκρόβεια

ΘΩΜΑΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

Γλύπτης

Ἐπὶ τὸν φανὸς τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως διὰ διαγωνισμοῦ. Ἀριστεύσας ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὰς Ἀκαδημίας Μονάχου καὶ Φλωρεντίας. Ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν καλλιτεχνικῶν ἔργων ἐκ μαρμάρου, χαλκοῦ κ.λπ.

Πληροφορίαι εἰς τὰ «Παναθηναῖα».

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΣΚΑΡΔΙΑΚΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ

10 — Ὁδὸς Προαστείου — 10

Τὸ ἄκρον ἄκρον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ Ἑνὶ ὑποδηματοποιίᾳ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,"

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ	υπό Α. Α. Σακελλαρίου	Τόμοι 3.	σελ. 4400	δρ. 48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Ε. Δ. Τσακαλώτου		» 780	» 10
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Ε. Δ. Τσακαλώτου		» 872	» 12
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Δ. Ι. Ὀλυμπίου		» 360	» 9
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Ν. Κονιοπούλου		» 1087	» 10
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Ν. Κονιοπούλου		» 1100	» 10
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Ι. Πεοβάνογλου		» 1087	» 11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Ι. Πεοβάνογλου		» 1000	» 11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Α. Ν. Γιάνναρη		» 1146	» 11
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ	υπό Ρ. Ρουσοπούλου		» 1080	» 12

Ευρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῇ βιβλιοπωλείᾳ
Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκαύργου 8.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ. Ἐκδοσίς ἐπιταγῶν ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.
— Ἀγοραπωλησίαι συναλλαγματικῶν, ἐπιταγῶν, χρυσῶν,
ξένων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ συναλλαγματικῶν, τίτλων καὶ τοκομεριδίων
ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΔΑΝΕΙΑ. Προκαταβολαὶ ἐπὶ τίτλων. Λογαριασμοὶ τρε-
χοῦμενοι.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ :

3 1/2	ἔτησίως,	ἀπόδοσις εἰς πρώτην ἀναζήτησιν,
4	»	» μετὰ ἓνα μῆνα.
4 1/2	»	» » τρεῖς μῆνας.
5	»	» » ἕξ μῆνας.
5 1/2	»	» » ἐν ἔτος καὶ πλέον.

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Πώλησις πάσης λαχειοφόρου ὁμολογίας εἰς μηνιαίας δό-
σεις, μετὴν τύχην ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπὸ τῆς καταβολῆς
τῆς πρώτης δόσεως.

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἀγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ
ἐπὶ ἀπλῇ μεσιτείᾳ.

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

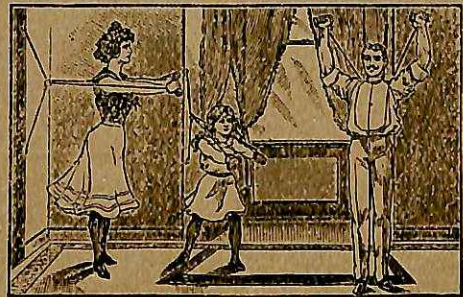
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ. Προμήθεια παντὸς εἶδους
ἐμπορευμάτων, μηχανῶν κλπ. ὑπὸ συμφέροντας ὁρους, με-
τρητοῖς καὶ ἐπὶ πρόθεσιν.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΟΙΚΩΝ.

ΑΠΟΘΗΚΑΙ. Ἐμπορεύματα ἐν παρακαταθήκῃ.
Δειγματολόγια.

ΔΕΡΜΑΤΑ Βυρσοδεψείου Μοσχάτου.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΟΙΚΙΑΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Ὀλίγαι διπλαῖ ἐλαστικαὶ ταινίαι ἐξαρτῶμεναι τῆς θύρας
τοῦ δωματίου σας καὶ ζευγὸς κομφῶν ἀλτήρων ἀποτελοῦσι
τὸ παγκοσμίου φήμης γυμναστικὸν ὄργανον τοῦ περιφήμου
Sandown.

Ἀναπληροῦ ὁλόκληρον γυμναστήριον, μετασχηματί-
ζεται ἀναλόγως τῶν δυνάμεων ἐκάστου καὶ καθοδηγεῖ
μεθοδικῶς διὰ φωτοτυπικῶν πινάκων.

Πολύτιμον διὰ παιδας, νέας, νέους, κυρίας καὶ πάντα
μὴ θέλοντα ν' ἀσκήται δημοσία ἐν τοῖς γυμναστηρίοις, ἢ μὴ
διαθέτοντα τὸν πρὸς τοῦτο χρόνον.

Τὸ ἀπλοῦστερον, φυσικώτερον καὶ ἀποτελεσματι-
κώτερον μέσον διὰ νὰ ἔχετε πάντα ἰσχυρὰν ὑγίαν καὶ
εὐσταλὲς καὶ εὐμελὲς σῶμα, θυσιάζοντες ὀλίγον χρόνον
20 λεπτά πρὸ τοῦ φαγητοῦ ἢ 3 ὥρας μετ' αὐτό.

Τὸ γνωστὸν διὰ τὰ **κυνηγετικά** του εἶδη κατὰστημα
Ρότσιλδ, παρέχει ἑκαστον ἀντὶ δραχ. 40 καὶ ἀποστέλλει
παντοῦ ταῦτα ἐλεύθερα ταχυδρ. ἐξόδων.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κεφάλαιον 20.000.000

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὁδὸς Σοφοκλέους ἀρ. 6

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ :

Ἐν Ἑλλάδι, Κρήτῃ, Αἰγύπτῳ.

ΙΟΝΙΚΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ Λ'

ὁδὸς Σταδίου ἀρ. 14

ΤΡΑΠΕΖΑ

ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ

ὁδὸς Σοφοκλέους ἀρ. 6

Κωνσταντινούπολις Ἀθῆναι Μιτυλήνη.